

Arbeidsdepartementet.

**Bilag til st. prp. nr. 1, 1939.
Kap. 724.**

MEDDELTE VASSDRAGSKONSESJONER

(ERHVERVS-, REGULERINGS- OG KRAFTLEIETILLATELSER)

XXV. TILLATELSER MEDDELT I 1938.

Innholdsfortegnelse.

	Side
1. Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. (Erhverv av Funnefoss Tresliperi m. v.) Kgl. resol. av 21 januar 1938. Jfr. bind XI s. 48, bind XVII s. 3 og bind XX s. 48	3
2. A/S Svelvik Papirfabrik. (Fornytelse av kraftleietillatelse.) Kgl. resol. av 28 januar 1938. Jfr. bind XVIII s. 59	14
3. Tafjord Kraftselskap. (Regulering av Slettdalsvatn m. fl. vatn.) Kgl. resol. av 25 mars 1938 Jfr. bind XI nr. 15, bind XIII s. 53 og 102	17
4. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab. (Erhverv av aksjer i A/S Trælandsfoss.) Kgl. resol. av 29 april 1938. Jfr. bind I s. 4, bind IV s. 48, bind V s. 69, bind VI s. 25, bind VII s. 25, bind VIII s. 16, bind XVIII s. 65, bind XXII s. 49, bind XXIII s. 25 og 29	20
5. Foss Jernstøperi, (Leie av 1450 kW fra Aker Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 29 april 1938. Jfr. bind XIX s. 24 og bind XXII s. 22	22
6. Albert Collett. (Leie av inntil 1000 kW fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 6 mai 1938	22
7. A/S Mjøndalen Cellulosefabrik. (Leie av inntil 1500 kW fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk.) Kgl. resol. av 3 juni 1938	24
8. Stranda kommune. (Regulering av Nysætervatn i Fausavassdraget.) Kgl. resol. av 24 juni 1938. Jfr. bind XVI s. 21	27
9. Oslo kommune. (Tillatelse etter reguleringslovens § 18.) Kgl. resol. av 1 juli 1938. Jfr. bind XXI s. 52 og bind XXIII s. 58	34
10. Mesnavassdragets Brukseierforening. (Endring i betingelsene for regulering av Mesnavatnene.) Kgl. res. av 15 juli 1938. Jfr. bind VII s. 71	36
11. Tafjord Kraftselskap. (Regulering av Kolbeinsvatn.) Kgl. resol. av 29 juli 1938. Jfr. nr. 3 ovenfor med henvisninger	37
12. Stavanger kommune. (Overføring av Krokevatnvassdraget til Flørli.) Kgl. resol. av 2 september 1938, Jfr. bind XIV s. 28, bind XXII s. 24. bind XXIV s. 35	43
13. Ytre Fjordane Kraftlag. (Erhverv og regulering av Skorvenvassdraget.) Kgl. resol. av 16 september 1938	47
14. Sykkylven kommune. (Regulering av Storevatn.) Kgl. resol. av 23 september 1938	57
15. A/S Tyinfaldene. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 30 september 1938. Jfr. bind I s. 151, bind IV s. 21, bind VI s. 72, bind VIII s. 5, bind XIII s. 3, bind XVI s. 25, bind XX s. 44 og bind XXI s. 75	62
16. A/S Matrefaldene. (Fristforlengelse.) Kgl. resol. av 14 oktober 1938. Jfr. bind I s. 144 og 170, bind IV s. 24, bind VII s. 110, bind XV s. 80, bind XIX s. 61 og bind XIX s. 92	67
17. A/L Hol Elektrisitetsverk. (Leie av ytterligere inntil 250 kW fra Oslo Lysverkers kraftstasjon i Djupedalsfossen i Hol.) Kronprinsregentens resol. av 28 oktober 1938, jfr. bind XVII s. 67	70
18. Nordland Portland Cementfabrik A/S. (Fristforlengelse vedr. Sørfjordvassdraget.) Kgl. res. av 3 november 1938. Jfr. bind XV s. 20, bind XV s. 89, bind XVII s. 60 og bind XXII s. 42	71

1. Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å erverve Funnefoss Tresliperi m. v. i Nes herred, Akershus fylke.)

Kgl. resol. av 21 januar 1938.

Ved kgl. resolusjon av 4 april 1924 fikk A/S Funnefoss Tresliperi tillatelse i henhold til § 5 i den almindelige konsesjonslov av 14 desember 1917 til å leie det Sør-Odal kommune i Hedmark tilhørende Funnefoss Tresliperi i Nes herred, Akershus fylke med tilhørende vannfallsrettigheter for et tidsrum av 10 år fra 1 juli 1919. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», 1924 side 48—53.

Efterat ovennevnte selskap var gått konkurs i november 1928, blev det ved kgl. resolusjon av 17 januar 1930 i medhold av samme lovbestemmelse gitt et av vedkommende brukspanthavere dannet nytt selskap A/S Nye Funnefoss Tresliperi tillatelse til å leie tresliperiet med vannfall for tidsrummet inntil 26 august 1932. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1930, side 3—6.

Ved kgl. resolusjon av 13 juli 1933 blev i henhold til nevnte lovs § 35, jfr. lov nr. 6 av 24 mars 1933 den tid styret for Sør-Odal kommunes brukspanter kunde ha eiendommene som brukelig pant forlenget til 26 august 1937 og samtidig blev A/S Nye Funnefoss Tresliperis konsesjon på leie av eiendommene forlenget til 26 august 1937. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1933, side 48—50.

Umiddelbart før sistnevnte leiekonsesjons utløp blev de omhandlede, Sør-Odal kommune tilhørende eiendommer (tresliperiet med vannfall og kraftverk samt ledningsnett i Nes og Sør-Odal herreder) solgt ved tvangsauksjon. Brukspantstyret, som fikk tilslaget, har stiftet et nytt selskap: Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskap med begrenset ansvar. På vegne av dette selskap har advokat Birger Olafsen under 12 november 1937 ansøkt om konsesjon på erverv av de nevnte eiendommer.

Søknaden har vært forelagt Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet, som under 13 januar 1938 har avgitt følgende uttalelse:

«Arbeidsdepartementet har under 15 november 1937 sendt hovedstyret til uttalelse en søknad fra advokat Birger Olafsen på vegne av Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskap med begrenset ansvar, om tillatelse for selskapet til erverv av en del faste eiendommer, hvoriblandt halvparten av vannfallet Funnefoss i Glomma. Søknaden er sålydende:

«I 1920 optok Sør-Odal kommune et partialobligasjonslån, stort kr. 3 000 000. I 1922 optok kommunen et vekselobligasjonslån i Fellesbanken A/S, stort kr. 800 000. Som sikkerhet for lånene pantsatte kommunen bl. a. Funnefoss Tresliperi, Funnefoss Kraftverk samt kommunens elektrisitetsverk med tilhørende faste eiendommer. Begge ovennevnte lån blev misligholdt av kommunen, og Fellesbanken A/S tok under 26 august 1927 anleggene til brukelig pant.

På foranledning av brukspanthaverne blev der dannet et selskap med navn A/S Nye Funnefoss Tresliperi som leiet av brukspanthaverne Funnefoss Tresliperi. Ved kgl. resolusjon av 17 januar 1930 fikk A/S Nye Funnefoss Tresliperi tillatelse i medhold av lov av 14 desember 1917, § 5, til å leie det Sør-Odal kommune tilhørende Funnefoss Tresliperi med tilliggende vannfallsrettigheter for tidsrummet inntil 26 august 1932. Denne tillatelse er senere ved kgl. resolusjon av 13 juli 1933 forlenget til 26 august 1937.

I desember måned 1934 blev der mellem Fellesbanken A/S på den ene side og partialobligasjonseierne i Sør-Odal kommunes lån av 1920 på den annen side sluttet en overenskomst, hvorefter partene blev enige om at de da usolgte panter, nemlig Funnefoss Kraftverk, Funnefoss Tresliperi og de øvrige faste eiendommer tilhørende komplekset samt Sør-Odal kommunes Elektrisitetsverks overførings- og fordelingsanlegg i Nes og Sør-Odal skulde behandles for partialobligasjonseierne og bankens felles regning som en økonomisk enhet. Under dette interessefellesskap som blev benevnt Styret for Sør-Odal kommunes Brukspanter, gikk også de rettigheter som A/S Nye Funnefoss Tresliperi hadde fått ved de ovennevnte kgl. resolusjoner.

Den tillatelse som A/S Nye Funnefoss Tresliperi fikk senest ved kgl. resolusjon av 13 juli 1933 utløp den 27 august 1937, og der er etter gjeldende lov ikke adgang til å få denne tillatelse fornyet.

For å få konsesjonsspørsmålet bragt i orden har Brukspantestyret under 19 august 1937 latt avholde tvangsauksjon over pantene.

Ved tvangsauksjon, avholdt 19 august 1937 ved Vinger og Odals Namsrett, blev solgt Sør-Odal kommunes ledningsnett såvel i Nes som i Sør-Odal herred. Eneste bydende blev Brukspantestyret for kr. 600 000, hvilket bud

Namsretten har approbert den 20 september 1937.

Ved tvangsauksjon avholdt ved Nes Namsrett den 19 august 1937 blev solgt:

- Gnr. 138, bnr. 1, Daskerud i Nes herred.
 » 139, » 2, Fosseiet i Nes herred.
 » 139, » 3, Filtreeringsdammen i Nes herred.
 » 140, » 2, Herberg Store i Nes herred.
 » 140, » 3, Herberg Store i Nes herred.
 » 140, » 5, Fossen i Nes herred.
 » 140, » 7, Fosstrand i Nes herred.
 » 140, » 11, Filtreeringsdammen i Nes herred.

Samtlige med påstående bygninger, hvoriblandt Funnefoss Tresliperi og Funnefoss Kraftverk med tilliggende damanlegg, inntak m. v. samt oplagsplass, kontorbygning, sliperimesterbolig og kraftstasjonens maskinistbolig, alt med tilbehør.

Eneste bydende på de faste eiendommer m. v. innen Nes herred blev Brukspantestyret med kr. 750 000, hvilket bud Nes Namsrett har stadfestet under 20 september 1937.

Jeg tillater mig å henvise til at jeg under 17 juli 1937 tilskrev Arbeidsdepartementet med underretning om at Styret for Sør-Odal kommunes Brukspanter hadde begjært tvangsauksjon avholdt over pantene, herunder Sør-Odal kommunes vannfall og Sør-Odal kommunale Elektrisitetsverk for å skaffe ordnede forhold i konsesjonsspørsmålet. Under 26 juli 1937 tilskrev jeg det ærede departement og anførte at Styret for Sør-Odal kommunes Brukspanter tillot sig å gå ut fra at styrets drift av pantene kunde fortsette inntil tvangsauksjon var endelig gjennomført og man på grunnlag av den endelige tvangsauksjon kunde søke ordinær konsesjon for hververne.

På foranledning av Brukspantestyret er der nu dannet et nytt selskap med begrenset ansvar og med navn: Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskapet med begrenset ansvar. Selskapets formål er erhverv, drift og eventuelt salg av Funnefoss Tresliperi, Funnefoss Kraftverk samt Sør-Odal kommunes elektrisitetsverk med tilhørende faste eiendommer, løsøre, kontrakter m. v. og hvad dermed står i forbindelse, eksempelvis kjøp av faste eiendommer og elektrisk kraft.

På vegne av dette selskap tillater jeg mig herved å andra om at der må bli meddelt selskapet den nødvendige tillatelse til for en tid av 50 år å erverve de ovennevnte faste eiendommer hvorunder går en halvpart av Funnefoss som hørende under gnr. 138, bnr. 1, Daskerud.

Det nye selskap vil overta eiendommene m. v. for auksjonskjøpesummen. Interessentene i det nye selskap blir de samme som interessentene i Styret for Sør-Odal kommunes Brukspanter. Disse interessenter hadde ved auksjonens avholdelse tilgode tilsammen kr. 2 960 811,30, hvortil kommer renter til 31 desember 1936 med kr. 1 206 381,66. Av hovedstolen løper videre 6 pct. årlig rente fra 1 januar 1937. Av dette beløp blir kr. 1 350 000 dekket ved auksjonskjøpesummen, og vil interessentene få valuta herfor i andelsobligasjoner fra det nye selskap. Det beløp som blir udekket blir å anmelde i Sør-Odal kommunes administrasjonsbo.

Med hensyn til grunnkapitalen for det nye selskap tillater jeg mig å meddele at samtlige medlemmer er norske statsborgere med undtagelse av Edv. Campbell og frue som er skotter og som er representert ved advokatfirmaet Lundh, Rygh og Heyerdahl. Deres interesser i Sør-Odal kommunes obligasjonslån av 1920 utgjorde kr. 10 000. Som følge av at selskapet får dette ene medlem som er utenlandsk statsborger, må formentlig konsesjonen på vannfallet meddeles etter erhvervslovens § 4. Konsesjonen på de faste eiendommer for øvrig skulde være overflødig etter den nye lydelse som erhvervsloven fikk ved tilleggslov av 24 mars 1933.

Det bemerkes at samtlige medlemmer av selskapets styre utelukkende vil bestå av norske statsborgere, bosatt i Norge.

Jeg vedlegger erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å dekke over det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse.

Jeg tillater mig å gjøre oppmerksom på at jeg vil innsende særskilt andragende til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet om tillatelse for Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskap med begrenset ansvar, til å drive det høispente elektriske anlegg som refererer sig til Funnefoss Kraftverk, Funnefoss Tresliperi og Sør-Odal kommunale Elektrisitetsverk overførings- og fordelingsanlegg.»

Angående den ovenfor refererte søknad om en erhvervskonsesjon foreligger følgende uttalelser:

R i k s - G j e l d s m e g l i n g s i n s t i t u t t e t har under 27 november 1937 meddelt at det anbefalte antatt de auksjonsbud som av Brukspantestyret blev avgitt over de nevnte eiendommer. Også Sør-Odals vedkommende var enig heri.

Efter salget utarbeidet Instituttet et forslag til akkordmessig oppgjør av Sør-Odals gjeld og forela det for Centralforeningen (for Norges Sparebanker) til uttalelse. Denne hadde for sitt vedkommende ikke noget å bemerke ved at forslaget blev søkt gjennomført, men henstillet under 8 november 1937 at det ikke blev fremsatt før konsesjonen for den nye kjøper var i orden.

Instituttet tok derefter spørsmålet op med Brukspantestyret og fikk under 24 november 1937 dettes underskrift på følgende erklæring:

«Brukspantestyret vil medvirke til akkordens vedtagelse under forutsetning av at det av Brukspantestyret dannede nye selskap får erhvervskonsesjon som i sine hovedtrekk ikke er ugunstigere enn efter Vassdragsvesenets utkast av 19 april 1937 og med en konsesjonstid av 50 år.

Med hensyn til driften av det høispente elektriske anlegg går man ut fra at man får en vanlig konsesjon på 50 år, samt at der i konsesjonen inntas en bestemmelse om at elektrisitetsverkets tariffer i mangel av enig-

het kan begjæres fastsatt av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet såvel av de interesserte herreder som av konsesjonæren.»

Instituttet sendte derefter gjeldsordningsforslaget til herredsstyret til vedtagelse og meddelte samtidig at forslaget efter vedtagelsen vilde bli forelagt kreditorene til avstemning såfremt herredsstyret samtidig tiltrådte den avgitte erklæring fra Brukspantestyret med hensyn til konsesjon vedkommende de solgte eiendommer.

Instituttet anbefaler at det nye selskap får konsesjon på vilkår hvorefter Brukspantestyret i henhold til den avgitte erklæring er forpliktet til å medvirke til gjennomføring av gjeldsordningsforslaget. Det tilføier at konsesjonsspørsmålet må være bragt i orden innen utløpet av fristen for avstemningen vedkommende gjeldsordningsforslaget, omkring 10 januar 1938.

Sør-Odal herredsstyre har under 4 desember 1937 enstemmig samtykket i følgende erklæring:

«Under forutsetning av at det av Riksgjeldsmeglingsinstituttet utarbeidede gjeldsordningsforslag for Sør-Odal blir vedtatt og stadfestet vil herredsstyret medvirke til konsesjon i samsvar med sålydende erklæring fra Brukspantestyret for Sør-Odal kommunes brukspanter.»

(Erklæringen er referert foran.)

Herredsstyret anbefaler i henhold til denne erklæring at konsesjon blir meddelt.

Fylkesmannen i Hedmark gjør i påtegning av 8 desember 1937 ingen bemerkning i formell henseende og anbefaler likeledes konsesjon meddelt.

Nes herredsstyre vedtok i møte 5 januar 1938 enstemmig å anbefale den søkte konsesjon, da det bl. a. i betraktning av forholdene i distriktet finner at det foreligger særlige omstendigheter til begrunnelse herfor. Herredsstyret stiller følgende betingelser:

1. Selskapets forretningssted og kontor skal være i Nes.
2. Selskapet pålegges å stille veien fra riksveien ved Opakermoen til Funnefoss til fri bruk for almenheten og til å sørge for dens vedlikehold og istandsettelse.
3. Selskapet pålegges å avgi til Nes kommune den i erhvervslovens § 2, 12 omhandlede elektriske kraft (10 pct.) idet Nes akter å utnytte kraften som tilskudd ved inntredende behov.
4. Selskapet pålegges å sørge for at flis og andre avfallsstoffer ikke slippes ut i elven.
5. Herredsstyret foreslår en avgift til Nes kommune i henhold til erhvervslovens § 2, 13 av kr. 1 pr. HK. eller kr. 2400.

Videre henleder herredsstyret oppmerksomheten på bestemmelser i lovens § 2, 9 for det tilfelle at bedriften skulde bli betydelig utvidet.

Overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Akershus gjør i påtegning av 7 januar 1938 oppmerksom på at han er formann i det nye selskaps styre og derfor ikke mener sig berettiget til å avgi uttalelse.

Han finner dog å burde gi den faktiske opplysning at Brukspantestyret har tilrådet kreditorene å vedta Justisdepartementets forslag til ordning av Sør-Odals gjeldsforhold under forutsetning av at konsesjon på erhverv og drift av omhandlede eiendommer blir i det vesentlige overensstemmende med hovedstyrets forslag av 20 april 1937 som er tiltrådt av Arbeidsdepartementet. Denne forutsetning fra Brukspantestyret har Riksgjeldsmeglingsinstituttet erklært sig enig i.

Fylkesmannen i Akershus anfører under 7 januar 1938 i forbindelse med pkt. 2 i Nes herredsstyres betingelser at omhandlede vei er anlagt for ca. 40 år siden som privat vei. Den er fremdeles privat og disponeres av de tilgrensede eiendommer bl. a. Funnefossanlegget.

Til pkt. 3 bemerker han at Nes komm. elektrisitetsverk får sin kraft fra Akershus Elektrisitetsverk efter dette verks normalkontrakter. Det kraftavtagende verk forplikter sig til ikke å utta kraft fra nogen annen leverandør enn Akershus EV. hvis dette kan levere det som trenges.

Fylkesmannen anbefaler under henvisning hertil søknaden innvilget.

I anledning av Nes herredsstyres uttalelse anfører advokat Olafsen i brev av 7 januar 1938 på vegne av konsesjonsansøkeren bl. a.:

Det nye selskaps sete skal efter vedtektene være i Nes. Firmaanmeldelse er innsendt til sorenskriveren i Nes og selskapet vil en av de første dager bli registrert som hjemmehørende der. Imidlertid må selskapet få anledning til å ha et forretningskontor utenfor Nes i likhet med andre konsesjonærer som har sitt hjemsted hvor vannfallet ligger, men som har forretningskontor i Oslo.

I forbindelse med herredsstyrets forutsetning om veien ved Opakermoen henviser advokaten til erhvervslovens § 2, 8 som inneholder uttømmende regler for en konsesjonærs plikter med hensyn til veier m. v. Funnefosskomplekset kan forøvrig ikke alene stille denne vei til fri bruk for almenheten og kan heller ikke påta sig nogen plikt til vedlikehold og istandsettelse.

Likeledes henviser han, hvad angår kravet om kraft, til lovens § 2, 12 hvis bestemmelser er helt uttømmende og hvad angår flis og avfallsstoffer til vassdragslovens § 20 flg., hvor forholdet må antas å være lovmessig regulert.

Den av herredsstyret foreslåtte avgift kr. 1 pr. HK. vil være helt urimelig. Advokaten henviser til Brukspantestyrets forutsetning for medvirkning til vedtagelse av Sør-Odals gjeldsakkord, nemlig en erhvervskonsesjon som i sine hovedtrekk ikke er ugunstigere enn hovedstyrets utkast av april 1937, en forutsetning som Riksgjeldsmeglingsinstituttet har erklært sig enig i.

Hovedstyret skal bemerke:

Sør-Odal kommune kjøpte i 1918 nordre (vestre) side av Funnefoss med tilhørende eiendommer bl. a. et tresliperi og foretok deretter utbygning av kraftstasjon og ledningsnett.

Sliperiet blev bortleid og der blev ved kgl. resolusjon av 4 april 1924 i medhold av konsesjonsloven av 14 desember 1917, dens § 5 meddelt A/S Funnefoss Tresliperi bruksrettskonsesjon vedkommende sliperi med tilliggende vannrettigheter for et tidsrum av 10 år fra 1 juli 1919 på nærmere fastsatte betingelser. Funnefossens fall utgjør ca. 10 m, men utbygningen omfatter bare omtrent halvdelen herav.

Den 26 august 1927 blev det efter forlangende av Fellesbanken A/S på egne vegne og på vegne av eierne av partialobligasjoner i Sør-Odal kommunes lån av 1920 avholdt overleveringsforretning for å ta til brukelighet de eiendommer og rettigheter som kommunen hadde pantsatt for nevnte lån og et av banken ydet veksellån. Blandt de til brukelighet overleverte eiendommer var Sør-Odal kommunes vannfall Funnefoss i Nes med tilhørende eiendommer og anlegg.

Nevnte selskap A/S Funnefoss Tresliperi gikk konkurs i november 1928. For å utnytte sliperiet blev der på brukspantehavernes initiativ i 1929 dannet et selskap ved navn A/S Nye Funnefoss Tresliperi. Mellom brukspantehaverne og dette selskap blev der avsluttet en kontrakt hvorved selskapet leide tresliperiet med tilliggende vannrettigheter for 5 år inntil 26 august 1932 tilsvarende det tidsrum som en brukspanthaver efter dagjeldende bestemmelse i konsesjonslovens § 35 kunde sitte med vannfall som brukelig pant.

Ved kgl. resolusjon av 17 januar 1930 blev det — i medhold av konsesjonslovens § 5 — tillatt A/S Nye Funnefoss Tresliperi å leie sliperiet med tilliggende vannfallsrettigheter for tidsrummet inntil 26 august 1932 på

samme betingelser som for tillatelsen av 4 april 1924.

Ved lov nr. 6 av 24 mars 1933 om forandring av bl. a. konsesjonslovens § 35 blev det åpnet adgang til å forlenge brukspanntiden med inntil 5 år. Ved kgl. resolusjon av 13 juli 1933 blev det i medhold herav tillatt Styret for Sør-Odal kommunes brukspanter å ha Funnefoss Tresliperi med tilliggende vannrettigheter til brukelig pant for tidsrummet inntil 26 august 1937. Ved en annen resolusjon av s. d. fikk A/S Nye Funnefoss Tresliperi sin leietillatelse forlenget til 26 august 1937 på uforandrede vilkår.

I april 1937 behandlet hovedstyret en henvendelse fra Riksgjeldsmeglingsinstituttet til Arbeidsdepartementet angående spørsmålet om konsesjon efter erhvervslovens § 5 for pantekreditorerne (et nytt selskap) på leie av Funnefoss Tresliperi med tilliggende vannrettigheter. Det var på tale en ordning av Sør-Odals gjeldsforhold som forutsatte en sådan konsesjon og det var tilsagn herom instituttet ønsket. Nogen formell konsesjonsbehandling var det ikke dengang tale om og da saken var bedt mest mulig påskynnet blev det ikke innhentet uttalelse fra vedkommende herredsstyre (Nes).

Imidlertid mente man å burde ta stilling til spørsmålet om konsesjon til vilkårene for en sådan. Hovedstyret fant efter det som forelå at almene hensyn ikke kunde skjønnes å tale mot konsesjon, jfr. erhvervslovens § 5, og man utarbeidet et utkast til betingelser bl. a. gående ut på en konsesjonstid av inntil 30 år samt avgift til stat og kommuner efter en sats av henholdsvis kr. 0,10 og kr. 0,50 pr. nat.HK. I den tidligere leiekonsesjon var avgiften henholdsvis kr. 250 og kr. 800 pr. år.

I skrivelse av 29 april 1937 til Riksgjeldsmeglingsinstituttet erklærte Arbeidsdepartementet sig villig til i tilfelle å inngå med innstilling om meddelelse av konsesjonen i det vesentlige på de betingelser som var utformet av hovedstyret.

Nu er det altså ikke lenger tale om en bruksrettskonsesjon efter lovens § 5, men om konsesjon på erhverv.

Efter det som er oplyst i søknaden antas saken å måtte behandles efter erhvervslovens § 4 da grunnkapitalen ikke er helt norsk. De utenlandske interesser i det nye selskap er såvidt skjønnes for tiden bagatellmessige, men de er altså tilstede.

Efter nevnte § 4 kan bl. a. aksjeselskaper og andre selskaper med begrenset ansvar som ikke går inn under § 2, men hvis styre har sitt sete i Norge og for et flertalls vedkommende består av norske statsborgere under særlige omstendigheter få konsesjon til å

erhverve sådan eiendomsrett som er omhandlet i § 1 på de nærmere betingelser som Kongen fastsetter.

De «særegne omstendigheter» som således er en forutsetning for konsesjonsmeddelelse må sies å foreligge. Overtagelsen av de omhandlede eiendommer er skjedd ved tvangsauksjon og er på en måte et ledd i ordningen av Sør-Odals gjeldsforhold, jfr. Riksgjeldsmeglingsinstituttets uttalelse.

Hovedstyret anbefaler efter dette konsesjonen meddelt.

Hvad betingelsene angår er det klart at man ikke er bundet av det utkast til leiekonsesjon som blev utarbeidet ifjor. Det er en helt annen konsesjon det nu er tale om.

Imidlertid har hovedstyret efter omstendighetene funnet å kunne legge nevnte utkast til grunn for utformningen av de nye betingelser. At det nu gjelder en erhvervskonsesjon og et selskap hvis grunnkapital ikke er helt norsk, medfører dog noen endringer.

Ifølge søknaden består det nuværende styre av norske statsborgere og man foreslår dette satt som betingelse, jfr. post 1 i vedliggende utkast.

Også grunnkapitalen er nu for den alt overveiende del norsk, den utenlandske interesse er i virkeligheten nærmest formell. Man har vært inne på å foreslå betinget at selskaps aksjer eller parter — utover hvad der nu er tilfellet — ikke med rettsvirkning skal kunne erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende departements godkjennelse andre norske banker, jfr. erhvervslovens § 2, 1. Imidlertid skulde formentlig dette være mindre påkrevet efter at man ved tilleggslov av 24 juni 1931 har fått bestemmelsen i erhvervslovens § 37 om at der til erhverv av aksje eller part i uansvarlig selskap som innehar eiendomsrett eller annen rettighet omhandlet i loven kreves tillatelse av Kongen hvis derved mindre enn $\frac{8}{10}$ av grunnkapitalen vedblir å være norsk.

Konsesjonstiden foreslås satt til 50 år, jfr. post 16. Det blir nu også å ta med bestemmelse om innløsningsrett for staten og post 17 er på vanlig måte utformet under hensyn hertil.

Den i erhvervslovens § 2, 3 omhandlede utbyggingsplikt blir formentlig her å anse som oppfylt, jfr. nevnte lovbestemmelse næstsiste punktum. Post 3 i vedlagte utkast til betingelser er utformet under hensyn hertil.

Man har efter omstendighetene ment å burde ta med bestemmelse om militære foranstaltninger, jfr. post 18. Det får da bli de mili-

tære myndigheters sak å avgjøre om det skal gjøres bruk av bestemmelsen.

Post 21 om fjernelse av panteheftelser er en konsekvens av at det nu dreier sig om en erhvervskonsesjon. Man har likeledes ment å burde foreslå betinget sikkerhet og da for et beløp av kr. 5 000, jfr. post 23.

Avgiftssatsene kr. 0,10 og kr. 0,50 henholdsvis til stat og kommuner er de samme som var foreslått i forbindelse med den ifjor påtenkte leiekonsesjon. Det blir nu å betinge pantesikkerhet for avgiftene som for skatter på fast eiendom, se post 13.

Hvad angår de betingelser som Nes herredsstyre har bragt i forslag skal bemerkes:

1. Det nye selskaps sete er ifølge vedtektene i Nes. Man har ikke funnet tilstrekkelig grunn til i betingelsene å ta med noget utover det vanlige i denne forbindelse, jfr. post 1.
2. Den vanlige betingelse om veier m. v. er inntatt i utkastets post 9. Om denne kan få anvendelse for den vei herredsstyret spesielt peker på er vel et spørsmål som det ikke er nødvendig å drøfte nu.
3. Den vanlige kraftavståelsesbestemmelse er inntatt i post 12. Fordelingen av den betingede kraft til kommuner fastsettes av departementet. Såvidt skjønnes er det ikke påkrevet å ta stilling til det nu.
4. Bestemmelser med hensyn til avfallsstoffer skulde det være upåkrevet å innta i konsesjonen. Vassdragslovens § 20 flg. kan i tilfelle få anvendelse. Funnefoss Tresliperi er efter det oplyste anlagt i 1908.
5. De av hovedstyret foreslåtte avgiftssatser er som nevnt de samme som i leiekonsesjonsutkastet ifjor. Ved den nuværende utbygning vil kommuneavgiften antagelig nogenlunde tilsvare den avgift (kr. 800 pr. år) som er erlagt til kommuner (Nes) i henhold til tidligere meddelt leiekonsesjon. Ved ytterligere utbygning vil den øke. Hovedstyret er efter omstendighetene blitt stående ved nevnte satser.

I henhold til erhvervslovens § 2, 9 har man i utkastets post 10 tatt med bestemmelse om opsamling av fond til sikring av vedkommende fattigkommune, jfr. post 10 i utkastet av april 1937. Derimot har man efter forholdene ikke funnet tilstrekkelig grunn til å betinge fond efter nevnte lovbestemmelser annet avsnitt (anleggfond).

Efter erhvervslovens § 4 bør — hvis erhvervsloven gjelder vannfall som antas ved regulering å kunne utbringes til mere enn

5 000 nat.HK. — ikke konsesjon gis før saken har vært forelagt Stortinget.

Funnefossen har som nevnt ca. 10 m fallhøide. Med tilveiebragte eller under utførelse værende reguleringer i vassdraget vil kraftmengden i den halvdel av fallet det her gjelder antagelig såvidt komme op i nevnte størrelse. Dessuten kan det vel tenkes at ytterligere reguleringer kan bringe kraftmengden ennu noget op.

Slik som denne sak ligger an er det av overmåte stor betydning å få den behandlet og avgjort så å si straks. Det lar sig imidlertid ikke gjøre hvis den skal for Stortinget. Under overveielser av spørsmålet om hvilket standpunkt man skal ta i så henseende er det formentlig grunn til å ha for øie at årsaken til at konsesjonen skal behandles efter § 4 ligger i at to skotter — Edv. Campbell og frue — kommer til å eie parter, men visstnok med en forsvinnende andel, idet de efter andragendet er interessert for kr. 10 000 i Sør-Odals obligasjonslån av 1920 som lød på 3 mill. kroner. I realiteten er jo kapitalen her helt norsk, jfr. erhvervslovens § 2 hvori grensen for foreleggelse for Stortinget er 10 000 HK.

Hovedstyret for sin del vil være tilbøielig til å anta at loven må forstås så at det under særlige omstendigheter er anledning til å undlate å bringe saken for Stortinget og at sådanne omstendigheter foreligger her.

Fra advokat Birger Olafsen på vegne av Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk, Selskap med begrenset ansvar, har hovedstyret mottatt en søknad datert 15 november 1937 om tillatelse for selskapet til å drive de høispente elektriske anlegg ved Funnefoss kraftanlegg, Funnefoss Tresliperi og Sør-Odal komm. elektrisitetsverk (jfr. siste passus i søknaden av 15 november 1937 om erhvervs-konsesjon).

Søknaden er anbefalt av Nes og Sør-Odal herredsstyret i møter henholdsvis 5 januar 1938 og 30 desember 1937. Nes herredsstyre har ikke foreslått spesielle vilkår for denne konsesjon, mens derimot Sør-Odal har gjort sin anbefaling betinget av en rekke vilkår (jfr. vedlagte protokollutskrift). Hovedstyret finner ikke grunn til å gå nærmere inn på disse, men vil kun peke på at det har vært brukspanthavernes forutsetning for å stemme for kommunens gjeldsordning at bl. a. tillatelsen til drift av de høispente elektriske anlegg gis for 50 år på vanlige vilkår med den tilføielse at elektrisitetsverkets tariffer kan forlanges fastsatt av Hovedstyret.

Man forstår det så at Sør-Odal herredsstyre har akseptert disse vilkår i møte den 4 desember 1937 (se foran).

De konsesjonsbetingelser som nu er foreslått går langt videre og vilde — hvis de blev tatt til følge — såvidt skjønnes kunne sette gjeldsordningen i fare.

Hovedstyret vil under disse omstendigheter foreslå at konsesjonen meddeles på de vilkår som Brukspantestyret har antydnet i sin erklæring av 24 november 1937. Hvis departementet er enig heri vil Hovedstyret utferdige konsesjonen efter at erhvervs-konsesjonen i tilfelle er meddelt.

Behandlet i møte den 12 januar 1938.»

De med Hovedstyrets skrivelse fulgte dokumenter vedlegges.

Man hitsetter Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser:

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere. Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre nogen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje-(part)majoriteten i noget annet selskap som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Selskapets vedtekter såvelsom senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling, som fastsetter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde, alene gyldige når de godkjennes av departementet.

2.

Kraften kan ikke uten efter ny tillatelse brukes til annet enn til det i andragendet angitte formål.

3.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for kommuner efter post 12, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lokkout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag, hvori vedkommende frister oversittes.

4.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Selskapet skal ved bygning og drift av anleggene anvende norske varer, forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med ett av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til, i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet og ved transporter til og fra de bedrifter, som tilhører konsesjonæren og som forsynes med kraft fra anlegget. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlig ulempe for anlegget og de bedrifter som erholder kraft fra dette.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til for kraftanlegget og de ham tilhørende bedrifter, som forsynes med kraft fra anlegget, å opsamle et fond til sikring for vedkommende fattig-

kommune overensstemmende med de regler, som i lov om fattigvesenet av 19 mai 1900, kap. 4 er gitt om bergverker.

11.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi, må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde, som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, til den kommune hvor kraftanlegget er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i hvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW, som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

13.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. naturHK, beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet, og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. naturHK., beregnet på samme måte.

Avgiften, hvorav svares 6 procent rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

14.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgiftene etter post 13 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 12, skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallenes utbygning samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere utbygningsarbeider kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Nyanlegg skal utføres på en solid måte, og det hele til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Utførelse såvelsom vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum, tilfaller vannfallet med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie

forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanlegget erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør samt arbeiderboliger og andre bygninger som hører med til kraftanlegget staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til kraftanlegget, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten, kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anlegget med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

17.

I det 35te år etterat konsjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 16 tilfaller staten ved konsjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav, skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallet med tilhørende grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus betales med hvad de bevislig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses, plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse inngåtte kontrakter om bortleie av kraft, for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år efter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn hvis avgjørelse ikke kan påankes.

18.

Ved damanleggene skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle uten at anleggets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med

hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

19.

Konsesjonæren skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvorledes målingen er utført.

20.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser. Departementet kan til utøvelsen av denne kontroll ansette en kontrollør som overensstemmende med en av departementet utferdiget instruks skal ha adgang til de kontrollmidler som ansees nødvendige.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

21.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulktter, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser, som efter konsesjonens tinglysning (jfr. post 24) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander, bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

22.

Overtredelse av foranstående poster 1, 11 og 20 samt undlatelse av å stille det i medhold av post 10 påbudte fond medfører i gjentagelsestilfelle tap av konsesjonen, således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

23.

For oppfyllelse av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelse av de i konsesjonen

fastsatte betingelser, skal der stilles og til enhver tid opprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 5 000 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

24.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon, som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse, på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over eiendommer og rettigheter som konsesjonen omfatter.

Under 13 januar 1938 har advokat Olafsen anført følgende angående aksjonærforholdene i det nye selskap:

«Under 12 november 1937 innsendte jeg på vegne av ovennevnte selskap ansøking om konsesjon for erhverv av en del nærmere angitte faste eiendommer. Jeg oplyste at konsesjonen måtte meddeles efter erhvervslovens § 4, fordi en enkelt av andelshaverne var utenlandsk statsborger, nemlig Edw. Campbell og frue. Jeg oplyser samtidig at deres interesser i Sør-Odal kommunes obligasjonslån utgjorde kr. 10 000.

Det viser sig imidlertid å være nok en utlending, nemlig fru W. de Lony, København, hvis interesse i obligasjonslånet utgjorde kr. 1 000. Det bemerkes at deres interesse i det nye selskap vil utgjøre kr. 422 for hvert fullt innbetalt kr. 1 000, som de hadde i Sør-Odal kommunes obligasjonslån.

Under disse omstendigheter vet jeg ikke om der i konsesjonen vil bli inntatt den bestemmelse som finnes i erhvervslovens § 2, punkt 1, om at partene ikke kan eies av, eller pantsettes til andre enn Staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse, andre norske banker eller selskaper.

Forsåvidt denne bestemmelse blir inntatt i konsesjonen, tillater jeg mig å meddele at følgende banker vil bli parthavere i det nye selskap:

Aremark og Øymark Sparebank, Aremark.
Bamble Sparebank, Stathelle.
Brønnøysunds Sparebank, Brønnøysund.
Christiansands Sparebank, Kr.sand S.
Dovre Sparebank, Dovre.
Drammens Sparebank, Drammen.
Fellesbanken A/S, Oslo.
Fredrikshald Sparebank, Halden.
Fredrikstad Spareskillingsbank, Fredrikstad.
Gaular Sparebank, Sande i Sunnfjord.
Gjøviks Sparebank, Gjøvik.
Gran Sparebank, Jaren.
Hedrum Sparebank, Larvik.
Hjelmelands Nye Sparebank, Hjelmeland.

Livsforsikringsselskapet Hygea, Bergen.
Livsforsikringsselskapet Idun, Oslo.
A/S Kjøbmannsbanken, Oslo.
Kongsberg Sparebank, Kongsberg.
A/S Kra. Hypotek- & Realkreditbank, Oslo.
Lyngdal Sparebank, Lyngdal pr. Farsund.
Mandals Sparebank, Mandal.
Nes Hovedsogns Sparebank, Arnes.
Opdals Sparebank, Opdal i Trøndelag.
Ringeby Sparebank, Ringeby.
Rygge Sparebank, Moss.
Spangereid Sparebank, Spangereid.
Tvedestrand Sparebank, Tvedestrand.
Tønset Sparebank, Tynset.
Veøy Sparebank, Afarnes.

Jeg tillater mig å ansøke om at disse banker må bli gitt fornøden tillatelse til å eie part i det nye selskap.»

Departementet skal bemerke:

Det av Sør-Odal kommune i 1918 innkjøpte Funnefoss tresliperi med vannfall og senere utbyggede kraftverk samt tilhørende ledningsnett i Nes og Sør-Odal herreder er ved tvangsauksjon, avholdt 19 august 1937 solgt for tilsammen kr. 1 350 000 til rekvirenten, Styret for Sør-Odal kommunes brukspanter, som representerer de kreditorer som siden 26 august 1927 har hatt eiendommene som brukelig pant i henhold til erhvervslovens § 35.

De omhandlede eiendommer aktes nu overdratt til det av Brukspantstyret stiftede nye selskap, Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskap med begrenset ansvar, som har de samme interessenter som Brukspantstyret, nemlig eierne av kommunens partialobligasjoner av 1920 og kreditorerne for det av kommunen i 1922 i Fellesbanken A/S optatte vekselobligasjonslån.

Disse kreditorers tilgodehavende utgjorde pr. 1 januar 1937 (inklusive renter) kr. 4 167 192,96, hvorav det ved salget skal gis dekning for et beløp av kr. 1 350 000 i form av andelsobligasjoner fra det nye selskap, mens resten anmeldes i Sør-Odal kommunes administrasjonsbo.

Det av Riks-Gjeldsmeglingsinstituttet efter avholdelsen av auksjonssalget utarbeidede forslag til akkordmessig oppgjør av Sør-Odal kommunes gjeld har vunnet tilslutning av Centralforeningen for Norges Sparebanker, Brukspantstyret og herredsstyret. Brukspantstyrets tilslutning er dog gjort avhengig av at det nye selskap får erhvervskonsesjon på vilkår som i hovedtrekkene ikke er ugunstigere enn et av Hovedstyret i april 1937 utformet og av departementet tiltrådt utkast til konsesjon i henhold til erhvervslovens § 5 for en påtenkt bortleie av tresliperiet med vannrettigheter.

Departementet antar med Hovedstyret at søknaden må bli å behandle efter erhvervslovens § 4, idet selskapets andelsobligasjoner ikke i sin helhet blir tilhørende norske rettssubjekter. Selskapets andelskapital blir på kr. 1 330 566 fordelt på 3 153 andelsobligasjoner à kr. 422. Herav vil ved starten komme på fremmede statsborgeres hender 11 andelsobligasjoner à kr. 422, tilsammen utgjørende kr. 4 642.

Da overtagelsen av omhandlede eiendommer er skjedd ved tvangsauksjon og på en måte er gjort til et ledd i ordningen av Sør-Odal kommunes gjeldsforhold, antar departementet med Hovedstyret at det i forbindelse med den pågjeldende konsesjonssøknad må sies å foreligge sådanne «særlige omstendigheter» som ifølge § 4 i erhvervsloven er et vilkår for meddelelse av konsesjon til et selskap, hvis grunnkapital ikke er helt på norske hender.

Departementet vil derfor med Hovedstyret anbefale at Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk får konsesjon på erhverv av Sør-Odal kommunes del av Funnefossen i Nes med kraftverk og tresliperi. De omhandlede eiendommer er:

Gr. nr. 138, br. nr. 1, Daskerud (selve vannfallet).

- » » 139, » » 2, Fosseiet.
- » » 139, » » 3, Filtreringsdammen.
- » » 140, » » 2, Herberg Store.
- » » 140, » » 3, Herberg Store.
- » » 140, » » 5, Fossen.
- » » 140, » » 7, Fosstrand.
- » » 140, » » 11, Filtreringsdammen.

Den i erhvervlsen innbefattede del av Funnefossen representerer med de allerede tilveiebragte og under utførelse værende reguleringer i vassdraget efter Hovedstyrets beregninger ca. 5 000 nat.HK. Ved eventuelle ytterligere reguleringer vil kraftmengden kunne bringes ytterligere noget op. Efter erhvervsloven bør konsesjon på vannfall, som vil kunne utbringes til mer enn 5 000 nat.HK. ikke gis før saken har vært forelagt Stortinget. Da det i nærværende tilfelle er av stor betydning å få søknaden avgjort med minst mulig opphold og da de utenlandske interesser i selskapet er helt bagatellmessige, antar departementet med Hovedstyret at saken må kunne avgjøres uten forelegg for Stortinget.

Med hensyn til de betingelser som vil bli å tilknytte tillatelsen bemerkes:

Man vil med Hovedstyret foreslå betinget at selskapets styre skal bestå utelukkende av norske statsborgere samt at direksjon og

representantskap skal ha sitt sete i Norge, jfr. post 1 i Hovedstyrets utkast.

Av hensyn til at saken foreslåes avgjort uten forelegg for Stortinget finner departementet å burde anbefale at selskapets grunnkapital betinges å skulle forbli på norske hender, bortsett fra de 11 andelsobligasjoner som er forutsatt erhvervet av den skotske statsborger mr. Edw. Campbell og frue og fru W. de Lony, Kjøbenhavn. I henhold hertil vil man anbefale betingelsen post 1 gitt følgende ordlyd:

«1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere samt andre norske banker eller selskaper. Ved norske selskaper forstås her selskaper med begrenset ansvar som har helt norsk styre med sete i Norge og med minst 8/10 av grunnkapitalen norsk, jfr. § 19 i erhvervsloven. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

Majoriteten av selskapets aksjer eller parter må ikke uten særlig kongelig tillatelse tilhøre nogen som eier, bruker eller leier kraft fra annet vannfall her i riket, eller som sitter inne med aksje- (part)majoriteten i noget annet selskap som eier eller bruker eller leier kraft fra vannfall her i riket. Selskapets vedtekter såvelsom senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjenning. Likeledes blir beslutninger i generalforsamling, som fastsetter almindelige eller særlige innskrenkninger i styrets virksomhetsområde alene gyldige når de godkjennes av departementet.

Bestemmelsene i annen passus skal ikke være til hinder for at vedkommende departement kan meddele tillatelse for andre enn de nevnte rettssubjekter til å eie aksjer eller parter for et samlet pålydende av inntil kr. 5 000.»

Tillatelsen foreslåes iøvrig gitt på de av Hovedstyret ovenfor foreslåtte betingelser.

I post 10 er foreslått betinget fattigfond, i post 12 kraftavståelse til kommuner, derimot ikke til staten og i post 13 en årlig avgift til staten, stor kr. 0,10 og til kommuner, stor kr. 0,50 pr. utbygget nat.HK. samt i post 23 en sikkerhetsstillelse, stor kr. 5 000.

Konsesjonen foreslåes gitt for et tidsrum av 50 år med hjemfallsrett for staten, forsåvidt angår vannfall og kraftanlegg med tilhørende grunnstykker, rettigheter og bygninger, men ikke tresliperiet med tilhørende bygninger, jfr. utkastets post 16. Videre er i post 17 betinget innlønnsrett i det 35te og 45de år. Forøvrig er betingelsene de vanlige.

Med hensyn til de av Nes herredsstyre foreslåtte særlige vilkår finner man å kunne henviser til de av Hovedstyret anførte bemerkninger til disse.

De av den konstituerende generalforsamling opstilte vedtekter for selskapet har departementet intet vesentlig å bemerke til.

Det vedligger erklæring fra selskapets styre om at det ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, jfr. lovens § 24.

Forsåvidt angår den av selskapet inngitte søknad om tillatelse til å overta driften av de høispente elektriske anlegg ved Funnefoss kraftanlegg, Funnefoss Tresliperi og Sør-Odal komm. elektrisitetsverk, skal man sluttelig anføre at ordføreren i Sør-Odal i et telegram til Riks-Gjeldsmeglingsinstituttet av 13 januar 1938 har opplyst at de av herredsstyret i møte 30 desember 1937 opstilte vilkår (særlig med hensyn til strømprisen) ikke er ment som et absolutt krav, men bare som et ønske fra herredsstyrets side.

Departementet er med Hovedstyret enig i at de av herredsstyret antydede betingelser er for vidtgående og at de vil kunne bringe den foreslåtte gjeldsordning for kommunen i fare.

Dersom den her omhandlede vannfallskonsesjon blir innvilget vil departementet derfor meddele Hovedstyret at konsesjonene på de nevnte elektriske anlegg ikke bør gjøres avhengig av de av Sør-Odal herredsstyre foreslåtte vilkår.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 Funnefoss Tresliperi og Elektrisitetsverk. Selskap med begrenset ansvar å erhverve de i Arbeidsdepartementets foredrag av 21 januar 1938 nevnte eiendommer med påstående bygninger, hvoriblandt Funnefoss Tresliperi og Funnefoss Kraftverk med tilliggende vannfall, damanlegg, inntak m. v. i Nes herred, Akershus fylke på de i nevnte foredrag inn- tatte betingelser.

2. A/S Svelvik Papirfabrik.

(Fornyelse av tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap.)

Kgl. resol. av 28 januar 1938.

Ved kgl. resolusjon av 20 november 1931 blev det meddelt A/S Svelvik Papirfabrik tillatelse til å leie inntil 2 000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap på nærmere betingelser.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XVIII side 59 fig.

Konsesjonen utløp 1 juli 1937.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 20 januar 1938 har departementet mottatt en søknad fra A/S Svelvik Papirfabrik, datert 25 september 1937, om fornyelse av konsesjonen.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Hovedstyret gjorde ved skrivelse av 27 juli 1937 A/S Svelvik Papirfabrik oppmerksom på at selskapets konsesjon av 20 november 1931 på leie av inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap utløp 1 juli 1937 og at det måtte innsendes søknad om ny konsesjon såfremt leieforholdet fortsatt skulde bestå.

A/S Svelvik Papirfabrik har derefter sendt Hovedstyret en søknad datert 25 september 1937, sålydende:

«Vi mottok riktig ærede av 27 juli d. å. I henhold hertil tillater vi oss å søke om fortsatt konsesjon på kraftleien fra Vestfold Kraftselskap for resten av kontraktstiden. Med hensyn til avgiften håper vi det ærede Hovedstyre vil behandle vårt andragende like forståelsesfullt nu som forrige gang vi søkte konsesjon.»

Vestfold Kraftselskap opplyser i skrivelse av 15 november 1937 til Svelvik formannskap at kraftleiekontrakten mellom kraftselskapet og papirfabrikken, i henhold til dens punkt 12, løper videre efter 1 juli 1932 forsåvidt den ikke av en av partene med 6 måneders varsel er opsagt til utløpet av driftsåret.

Svelvik Elektrisitetsverks styre har i møte 23 november 1937 foreslått at konsesjonen innvilges for 5 år.

Svelvik bystyre har i møte 25 november 1937 enstemmig sluttet sig til elektrisitetsverkets forslag.

Vestfold Kraftselskap har i påtegning av 10 desember 1937 til fylkesmannen i Vestfold anbefalt at kraftleiekonsesjon gis for så lang tid som kraftleiekontrakten mellom A/S Svelvik Papirfabrik og Vestfold Kraftselskap varer og på rimeligst mulige vilkår.

Fylkesmannen i Vestfold har i påtegning av 13 desember 1937 til Hovedstyret sluttet sig til kraftselskapets anbefaling.

Hovedstyret skal bemerke:

A/S Svelvik Papirfabriks kraftleiekonsesjon av 20 november 1931 blev meddelt for 5 år og da disse 5 år blev betraktet som prøvetid, blev avgift ikke ilagt. Konsesjonens post 9 fikk således følgende ordlyd:

«I denne prøvetid erlegges ingen avgift. Skulde konsesjonen søkes forlenget utover 5 år, vil avgiftsspørsmålet bli å opta til revisjon.»

I konsesjoner på leie av kraft til treforedlingsindustrier er det vanlig å fastsette en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. Dog er det i en del tilfeller hvor det har foreligget særlige omstendigheter — såsom prøvedrift, elektrisk kraft til erstatning av anvendt kull m. v. — betingelsen om avgift sløifet.

Prøvedriften ved A/S Svelvik Papirfabrik må nu ansees som avsluttet og da der forøvrig ikke foreligger opplysninger om noget forhold som skulde gi grunn til fortsatt å stille selskapet i en særstilling med hensyn til avgift, vil Hovedstyret anbefale at der fastsettes en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW.

Angående spørsmålet om konsesjonens varighet vil Hovedstyret bemerke at det formentlig ikke er tilstrekkelig grunn til å sette denne så kort som foreslått av Svelvik bystyre. Hovedstyret vil anbefale at tillatelsen gjøres gjeldende for den tid kraftleieforholdet mellom Vestfold Kraftselskap og A/S Svelvik Papirfabrik står ved makt, dog ikke utover 20 år.

I henhold til det foran anførte vil Hovedstyret anbefale at papirfabrikkens kraftleiekonsesjon forlenges på de samme betingelser som blev fastsatt ved kgl. resolusjon av 20 november 1931 med den forandring at postene 1 og 9 gis følgende ordlyd:

«1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Aktieselskabet Svelvik Papirfabrik måtte leie inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap i henhold til kontrakt mellom Svelvik Papirfabrik og Vestfold Kraftselskap, dog ikke utover 1 juli 1957.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges fra 1 juli 1937 til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.»

Behandlet i hovedstyremøte den 20 januar 1938.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at konsesjonen fornyes på de samme betingelser som tidligere fastsatt med den forandring at leietiden tidsbegrenses til 1 juli 1957 og at det betinges en avgift til staten av kr. 1 pr. kW. pr. år.

Betingelsene blir efter dette sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid Aktieselskabet Svelvik Papirfabrik måtte leie inntil 2 000 kW. fra Vestfold Kraftselskap i henhold til kontrakt mellom Svelvik Papirfabrik og Vestfold Kraftselskap, dog ikke utover 1 juli 1957.

2. Styre

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og utelukkende bestå av norske statsborgere.

3. Overdragelse av energi.

Den kjøpte energi kan ikke overdras videre uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement eller for nogen del avgis til utlandet uten tillatelse av Kongen.

Handler selskapet herimot skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner grunn til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisdifferens — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll.)

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsen i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Tegning av nye forsikringer skal fortrinnsvis skje i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out, må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges fra 1 juli 1937 til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

10. Forholdet til selskapets arbeidere.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterier). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet selskapet med rimelig fradrag for slitasje. Hvis selskapet holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almennyttige øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Selskapet skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement.

De eventuelle utgifter med kontrollen erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av vedkommende departement.

12. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av postene 2 og 11 medfører tap av konsesjonen, hvis ikke forholdet blir bragt i orden efter reglene i lov om erhvervelse av vannfall, bergverk og annen fast eiendom av 14 desember 1917 nr. 16 §§ 31 og 32.

Man tillater sig således å

innstille:

Den A/S Svelvik Papirfabrik ved kgl. resolusjon av 20 november 1931 meddelte tilatelse til å leie inntil 2000 kW. elektrisk energi fra Vestfold Kraftselskap fornyes på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 28 januar 1938 inntatte betingelser.

3. Tafjord Kraftselskap.

(Tillatelse til å regulere Slettdalsvatn m. fl. vann i Tafjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 25 mars 1938.

Stortinget har under 4 mars 1938 ved behandling av innstilling fra skog- og vassdragskomiteen fattet følgende beslutning:

«Stortinget samtykker i at det meddeles Tafjord Kraftselskap tillatelse til å regulere Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Heimste og Framste Viavatn i Tafjordvassdraget, Møre og Romsdal fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 11 februar 1938 inntatte betingelser.»

Om denne beslutning tillater man sig å henvisse til vedlagte avtrykk av St. prp. nr. 35, 1938, innst. S. nr. 48 samt St.forh. for s. å. side 409.

De av Stortinget vedtatte betingelser for tillatelsen er følgende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanleggene gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseiers andeler i reguleringsanleggene staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

De utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år etter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanleggene som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggenes eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og hus har en verdi svarende til hvad de beviselig har kostet ved erhvervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Anleggene skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvillige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Økningen av kraften i fallet nedenfor Onilsavatn beregnes på grunnlag av den økning av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som tilveiebringes ved den i konsesjonene av 26 september 1924, 14 mai 1926 og 1 oktober 1926 tillatte regulering av Onilsavatn og av Framste Viksvatn og Heimste Viksvatn samt Heimste Veltdalsvatn. For øvrig beregnes økningen av vannkraften på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av økningen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge den ovenfor omhandlede avgift inntreffer efterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgift efter post 3 og om avgivelse av kraft, jfr. post 20, skal, for såvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Arbeidet påbegynnes innen en frist av 2 år efterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

6. Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

7.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anleggene anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

8.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

9.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke

sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmateriale). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjældning for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anleggene.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenskap og smughandel med berusende drikke blandt den befolkning som er knyttet til anleggene.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemed et tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Såfremt særlig politiopsyn i anledning arbeidernes utførelse av det offentlige finnes nødvendig plikter konsesjonæren å utrede utgiftene derved.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til å på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anleggene ansatte arbeidere og deres familier.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesenlige ulemper for anlegget.

15.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den almindelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av mindelig overenskomst av et av Kongen opnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant arbeide.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevet av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanleggene, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse såvel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

17.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

18.

Reguleringsanleggenes eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. De tillatte laveste tapningsgrenser og de tillatte opdemningshøider be-

tegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle kart som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anleggene skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

19.

Eieren skal uten vederlag for de utførte anlegg finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag som ikke forringer den tillatte reguleringseffekt.

20.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, etterhvert som utbygningen skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning, med Kongens samtykke etterhvert som kraft blir ledig, kreve avgitt ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter den maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt etter en maksimalpris om svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra

kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

21. Reguleringsanleggenes eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggenes eier.

22. Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anleggene er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Departementet vil under henvisning til foranstående samt til hvad der er anført i departementets foredrag, som ligger til grunn for den i saken fremsatte kgl. proposisjon, anbefale den omhandlede reguleringstillatelse meddelt på de i ovenstående utkast inntatte betingelser.

Under henvisning til vilkårenes post 17 bemerkes at manøvreringsreglement for reguleringen vil bli utferdiget senere.

I henhold til det anførte skal departementet innstille:

Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 Tafjord Kraftselskap å regulere Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Heimste og Framste Viavatn i Tafjordvassdraget, Møre og Romsdal fylke, på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 25 mars 1938 inntatte betingelser.

4. Norsk Elektrokemisk Aktieselskab.

(Tillatelse til å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Trælåndsfos.)

Kgl. resol. av 29 april 1938.

Fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskab har departementet mottatt en søknad, datert 15 januar 1938, om tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i A/S Trælåndsfos.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisk

sitetsvesenet som i skrivelse av 2 april 1938 har avgitt følgende uttalelse:

«Det Kgl. Departement har under 19 januar 1938 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 15 s. m. — fra Norsk Elektrokemisk Aktieselskab:

«Vi tillater oss å søke om tillatelse til å erverve aksjemajoriteten i Aktieselskapet Trælåndsfos, hvilke aksjer vi uten vederlag har fått oss overdratt fra Den norske Creditbank, Oslo, idet vi samtidig sammen med andre har erhvervet bankens tilgodehavende hos Aktieselskapet Trælåndsfos for et beløp som ikke gir banken full dekning.

Aktieselskapet Trælåndsfos driver tresliperi i Kvinesdal i Vest-Agder fylke. Fabrikken får sin kraft fra forskjellige egne vannfall i Kvinavassdraget, som vi har fått oplyst ikke er underkastet konsesjonsplikt. Selskapet har sin utskibningshavn i Lervik, som er forbundet med fabrikken med 10 km lang taubane.

Aksjekapitalen er kr. 1 200 000, og selskapets formål er etter vedtektene: «å utnytte fossen til treforedlingsanlegg» etc.

Aktieselskapet Trælåndsfos er for øieblikket meget dårlig økonomisk stillet og har i årenes løp hatt betydelig tap på driften. I 1935 avskrev selskapet i sitt regnskap ca. 3 mill. kroner og vil igjen antagelig måtte avskrive betydelige beløp, idet de senere år også har gitt underskudd. Selv 1937 som for de fleste treforedlingsfabrikker har gitt overskudd, vil bringe Aktieselskapet Trælåndsfos betydelige tap uten at der i 1937 eller tidligere år er betalt renter av bankgjelden til de utlagte penger til driften og tømmerinnkjøpene, og uten at der er blitt avsatt noe til nødvendige avskrivninger på anleggene.

Når vi til tross for de dårlige resultater allikevel med mange betenkeligheter har gått med på å fortsette driften av Aktieselskapet Trælåndsfos, er det fordi vi mener at driften av Aktieselskapet Trælåndsfos i forbindelse med Aktieselskapet Vafos Brug, som også vi driver og finansierer, muligens vil kunne drives uten tap. Vi overtok aksjemajoriteten i Aktieselskapet Vafos Brug i 1935, da det var et insolvent selskap. Ved modernisering og utvidelse og ved en heldig utnyttelse av siste års gode konjunkturer er nu dette selskap kommet på fote og regnes for å være et levedyktig foretagende.

For Aktieselskapet Trælåndsfos har tømmerforsyningen skapt vanskeligheter. Ved samdrift med Aktieselskapet Vafos Brug mener man å kunne overvinne vanskelighetene med tømmerforsyningen og under vanskelige forhold hjelpe Aktieselskapet Trælåndsfos med tømmer fra Aktieselskapet Vafos Brugs beholdninger. Men det viktigste i samarbeidet med Aktieselskapet Vafos Brug blir salget av tremasse, idet Aktieselskapet Trælåndsfos har hatt vanskelig for til fullt konkurrerende priser å selge sin produksjon, da vannføringen i Kvinavassdraget er meget variabel og produksjonen som følge herav uregelmessig. Aktieselskapet Trælåndsfos har med andre ord ikke kunnet slutte kontrakter for levering av tremasse som de med sikkerhet har kunnet garantere å kunne oppfylle til enhver tid. Ved hjelp av tremasse fra Aktieselskapet Vafos Brug, som får sin kraft fra

et bedre og sikrere vassdrag, mener man også at denne vanskelighet for Aktieselskapet Trælandsfos til en viss grad kan overvinnes. Uten samdrift med Aktieselskapet Vafos Brug eller et annet tresliperi beliggende på Østlandet, er driften etter vår mening av Aktieselskapet Trælandsfos umulig, og det er med tro på denne kombinasjon at vi tross mange advarsler og mange betenkeligheter har besluttet oss til å følge de opfordringer som er rettet til oss om å overta driften av Aktieselskapet Trælandsfos. Det er mange som mener at Aktieselskapet Trælandsfos ikke burde fortsette sin drift, men vi er ikke enig heri, da Aktieselskapet Trælandsfos for den bygd hvori det ligger har en meget stor betydning og derfor bør opprettholdes, hvis det kan skje uten nevneverdige tap.

Foruten en betydelig gjeld til Den norske Creditbank har Aktieselskapet Trælandsfos en gjeld til Rikstrygdeverket på kr. 281 000 og vil fremtidig måtte få den nødvendige driftskapital ved vår hjelp. Selskapet er idag insolvent og det beror utelukkende på utviklingen og den fremtidige drift om selskapet kan opprettholdes. Den norske Creditbank har i de tre siste år anvendt betydelige midler til modernisering og forbedring av fabrikkanlegget.

Efter aksjeprotokollene i Aktieselskapet Trælandsfos og vårt selskap er det kun norske statsborgere som er aksjonærer i begge selskaper, likesom der i begge selskapers styre kun kommer til å sitte norske statsborgere.

Av hensyn til selskapets renommé, særlig likeoverfor våre innenlandske og utenlandske kjøpere av tremasse, ber vi om at foranstående opplysninger må bli behandlet konfidensielt i den utstrekning det lar sig gjøre.»

Efter å ha underrettet ansøkeren om at hovedstyret fant det nødvendig å forelegge andragendet for distriktet blev dette gjort og med følgende resultat:

Kvinesdal herredsstyre har i møte 4 mars 1938 enstemmig besluttet:

«Kvinesdal herredsstyre har intet imot at Norsk Elektrokemisk Aktieselskab får rett til å overta aksjemajoriteten i A/S Trælandsfos.

Herredsstyret er imidlertid redd for at det i nedgangstider kan bli aktuelt for selskapet å henlegge hele sin produksjon til selskapets fabriker på Vafos og la Trælandsfos stå.

Herredsstyret ber derfor departementet, hvis det er mulig, å knytte slike betingelser til overtagelsen at driften ved A/S Trælandsfos ikke blir mindre enn under den forrige ledelse.»

Fylkesmannen i Vest-Agder anbefaler under 12 mars 1938 andragendet på det beste. Dog bør konsesjonen uttrykkelig inneholde bestemmelse om at selskapet ikke tillates i konkurranse med Vest-Agder Elektrisitetsverk å selge eller utnytte Trælandsfossens kraftmengde på annen måte enn overensstemmende med gjeldende vedtekter, hvor efter selskapets formål er «Å utnytte fossen til treforedlingsanlegg» etc. Fylkesmannen

har gått ut fra at det offentlige ikke kan tilknytte den av Kvinesdal herredsstyre antydede betingelse om at driften ved A/S Trælandsfos ikke må bli mindre enn under den forrige ledelse.

Fylkesmannen har i formell henseende intet å bemerke til herredsstyrets beslutning.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Den norske Creditbank søkte og fikk i 1935 tillatelse i medhold av erhvervslovens § 36 til å erverve mere enn 35/100 av samtlige aksjer i A/S Trælandsfos. Den blev meddelt ved kgl. resolusjon av 4 juli s. å. og uten betingelser. Hensikten var naturligvis å rekonstruere selskapet.

Nu søker Norsk Elektrokemisk Aktieselskab som eier av aksjer i A/S Vafos Brug om å få tillatelse til å kjøpe sådanne i A/S Trælandsfos.

Norsk Elektrokemisk Aktieselskab har efter her foreliggende opplysninger en aksjekapital på kr. 330 000 fordelt på 1320 aksjer à kr. 250. Selskapet har helt norsk styre med sete i Norge og norsk grunnkapital. Dets formål er å utnytte vannfallene i Kragerøvassdraget til elektrokjemisk industri og til fremstilling av elektrisk energi til benyttelse i hvilket som helst øiemed, å drive fabrikkvirksomhet, handel, formidling og delta i andre foretagender m. v. Som nevnt eier Norsk Elektrokemisk Aktieselskab også A/S Vafos Brug i Kragerøvassdraget, det fikk ved kgl. resolusjon av 17 april 1936 tillatelse til å erverve mere enn 35 pct. av aksjene i dette selskap.

Som forholdene ligger an finner hovedstyret å måtte anbefale at den omsøkte tillatelse gis.

Ifølge nevnte lovs § 36 kan tillatelse efter samme paragraf gjøres avhengig av de betingelser som finnes påkrevet av almene hensyn, dessuten betingelse om vederlagsfri overgang til staten av de erhvervede aksjer efter en viss tid.

Kvinesdal herredsstyre er som det sees redd for at erhververen i nedgangstider kan komme til å henlegge hele sin produksjon til Vafos og la Trælandsfos stå og ber derfor, hvis det er mulig, om å få opstilt slike betingelser at driften ikke blir mindre enn under den forrige ledelse.

Det har i et par tillatelser av denne art vært opstilt vilkår med sikte på å få en viss garanti for at driften blir opprettholdt. Man henviser til tillatelse for A/S Borregaard til å erverve aksjer i A/S Lillestrøm Cellulosefabrik og til tillatelser for A/S Union gitt ved kgl. resolusjoner av 3 og 10 desember ifjor til å erverve aksjer i henholdsvis Viul

Tresliperi og A/S Randsfjord Tremasse og Papirfabrik.

For Trælandsfos' vedkommende er forholdet det at der har vært stillstand i ganske stor utstrekning før 1936 da anlegget blev modernisert. Vanskelighetene med å skaffe virke til et tresliperi på de kanter av landet har sikkert vært medvirkende.

Efter forholdene kan det ikke skjønnes det går an å ta med noget slikt vilkår her. Og heller ikke for øvrig har man funnet tilstrekkelig grunn til å foreslå at tillatelsen gjøres avhengig av betingelser.

Behandlet i møte den 30 mars 1938.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at det tillates Norsk Elektrokemisk Aktieselskab å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Trælandsfos.

Man finner med hovedstyret ikke å burde anbefale opstilt betingelser for tillatelsen.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 § 36, jfr. lov av 24 juni 1931, Norsk Elektrokemisk Aktieselskab å erverve mer enn 35 pct. av aksjene i A/S Trælandsfos.

5. Foss Jernstøperi.

(Tillatelse til å leie inntil 1450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 29 april 1938.

Ved kgl. resolusjon av 3 mars 1932 fikk Foss Jernstøperi tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker for tidsrummet inntil 1 januar 1934.

Ved kgl. resolusjon av 14 juni 1935 blev tillatelsen forlenget til 1 januar 1944.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX side 24 flg. og XXII side 22 flg.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 31 mars 1938 har man mottatt en søknad fra konsesjonæren om at konsesjonen må bli forandret til å gjelde kraftleie fra Aker Elektrisitetsverk.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra Foss Jernstøperi har man mottatt en skrivelse av 23 februar 1938 der lyder så:

«Ifølge skrivelse av 22 juni 1935 fra Det kongelige departement for de Offentlige Arbeider blev den oss tidligere meddelte tillatelse til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker forlenget for et tidsrum av 10 år inntil 1 januar 1944.

Vi vil imidlertid ikke undlate å meddele at vi ca. 1 mars d. å. flytter vår bedrift til

Grefsen og kommer herefter til å ta vår kraft fra Aker Elektrisitetsverk.

Vi tør vel gå ut fra at ovennevnte forlenning av konsesjonen uten vanskelighet kan overføres til også å gjelde vår nye leverandør Aker Elektrisitetsverk og imøteser gjerne Deres bekræftelse herpå.»

På foranledning herfra opplyser selskapet i skrivelse av 26 februar 1938 til Hovedstyret at bedriftens kraftbehov i alt vil dreie sig om ca. 1450 kW. Leveringen av ordinær kraft som primakraft vil skje efter Aker Elektrisitetsverks vanlige strømleveringsbetingelser.

Hovedstyret vil anbefale at den kraftleiekonsesjon som blev meddelt Foss Jernstøperi ved kgl. resolusjon av 3 mars 1932 blir forandret således at konsesjonen kommer til å omfatte leie av inntil 1450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk, mens konsesjonstiden og betingelsene for øvrig blir uforandret.

Behandlet i hovedstyremøte den 30 mars 1938.»

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at det tillates Foss Jernstøperi å leie inntil 1450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk på samme betingelser som fastsatt i konsesjon av 3 mars 1932, jfr. kgl. resolusjon av 14 juni 1935, angående tillatelse til kraftleie fra Oslo Lysverker, idet sistnevnte konsesjon bortfaller.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917 kap. IV Foss Jernstøperi å leie inntil 1450 kW. fra Aker Elektrisitetsverk.

Tillatelsen trer i steden for og meddeles på samme betingelser som den ved kgl. resolusjon av 3 mars 1932, jfr. kgl. resolusjon av 14 juni 1935, meddelte tillatelse for selskapet til å leie inntil 1000 kW. spillkraft fra Oslo Lysverker.

6. Albert Collet.

(Tillatelse til å leie inntil 1000 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 6 mai 1938.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 31 mars 1938 har departementet mottatt en søknad datert 7 februar 1938 fra Albert Collett om konsesjon på leie av inntil 1000 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«I skrivelse av 7 februar 1938 har ingeniørene Nissen og von Krogh på vegne av firmaet Albert Collett søkt om konsesjon på leie av inntil 1 000 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Søknaden er sålydende:

«For mest mulig å kunne opprettholde full drift hele året i Salsbruket Tresliperi har Albert Collett med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk avsluttet kontrakt om levering av inntil 1 000 kW. elektrisk energi med adgang til å få dette kvantum øket, hvis fylkesverket finner å kunne levere mere kraft.

Kraften skal leveres i sliperiets transformatorstasjon med ca. 20 000 volt spenning.

En bekreftet avskrift av kraftleiekontrakten vedlegges.

På vegne av Albert Collett som eier av Salsbruket Tresliperi og i henhold til erhvervsloven av 14 desember 1917, kapitel IV, tillater vi oss herved å andra det ærede departement om tillatelse til å leie inntil 1 000 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.»

Kolvereid herredsstyre har i møte den 11 mars 1938 anbefalt søknaden innvilget.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har i påtegning hertil av 17 mars 1938 likeledes anbefalt søknaden innvilget.

Hovedstyret skal bemerke:

Firmaet Albert Collett er et helt norsk foretagende som eies av brødrene Johan, Oscar og Axel Collett.

I henhold til kraftleiekontrakten av 24 november/2 august 1937 skal Albert Collett, som eier av Salsbruket Tresliperi, leie fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk inntil 1 000 kW. med adgang for sliperiet til å forhøye dette kvantum i den utstrekning fylkesverket under hensyntagen til kraftoverføringsanleggets kapasitet og andre abonnenters forbruk, finner å kunne levere mer kraft til sliperiet. Kraften skal leveres med en spenning av 20 000 V. ved Salsbruket.

I kraftleie skal sliperiet betale 1 øre pr. kWh., dog minst kr. 60 000 pr. år. For minsteavgiften har sliperiet rett til å utta 6 mill. kWh. i kalenderåret. Hvis det skulde vise sig at Albert Collett av en eller annen grunn ikke kan bruke det nevnte kraftkvantum på 1 000 kW. og 6 mill. kWh. årlig helt eller delvis ved Salsbrukets tresliperi, har firmaet rett til å utnytte kraften på annet sted til eget bruk mot å erstatte fylkesverket de dermed forbundne utgifter således at fylkesverket ikke påføres tap eller ulemper av nogen art (§ 10).

Kraftleiekontrakten gjelder til og med 31 desember 1953.

Hovedstyret vil anbefale at firmaet Albert Collett får tillatelse til å leie de omhandlede

1 000 kW. for den tid kontrakten varer, mot å erlegge en årlig avgift til staten av kr. 1 pr. kW. av den kraft som gjennomsnittlig benyttes. For øvrig vil man anbefale tillatelsen meddelt på vanlige betingelser, således at disse i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder for den tid firmaet Albert Collett måtte leie inntil 1 000 kW. fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk i henhold til kraftleiekontrakten av 24 november/2 august 1937, dog ikke lenger enn til 1 januar 1954.

2. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn efter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

3. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gassarter eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

4. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukkende anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tilagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige

innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell er 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonaren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, enten dette tilhører selskapet eller vannfallets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

8. Avgift.

Av den kraft som gjennomsnittlig benyttes, erlegges til statskassen en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW.

Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares derefter 6 pct. årlig rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av Arbeidsdepartementet.

9. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet

av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet efter nærmere bestemmelse av departementet.

10. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående post 9 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 30. mars 1938.

Nissen erklærte sig inhabil.»

Man legger ved sakens dokumenter, hvori blandt den omhandlede kraftleiekontrakt.

Departementet vil efter det foreliggende anbefale at den i henhold til konsesjonsloven av 14 desember 1917, kap. IV, meddeles Albert Collett tillatelse til å leie inntil 1000 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk.

Tillatelsen anbefales gitt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

Man henleder særlig oppmerksomheten på vilkårenes post 8, hvor det er foreslått betinget en årlig avgift til staten stor kr. 1 pr. kW.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates i medhold av lov nr. 16 av 14 desember 1917, kap. IV, Albert Collett å leie inntil 1000 kW. elektrisk energi fra Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 6 mai 1938 innlåtte betingelser.

7. A/S Mjøndalen Cellulosefabrik.

(Tillatelse til å leie inntil 1500 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker kommunale Elektrisitetsverk.)

Kgl. resol. av 3 juni 1938.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en skrivelse datert 27 mai 1938 angående en søknad fra A/S Mjøndalen Cellulosefabrik om tillatelse til å leie inntil 1300 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker kommunale Elektrisitetsverk.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Fra A/S Mjøndalen Cellulosefabrik har Hovedstyret mottatt en søknad datert 21 januar 1938 om tillatelse til å bytte ut en

600 kVA, transformator med en ny 1 200 kVA, transformator for 4 600/220 V, i fabrikkens transformatorstasjon i Nedre Eiker herred. Stasjonens samlede kapasitet vil da bli 2 400 kVA.

I anledning herav skrev Hovedstyret 29 januar 1938 til selskapet og gjorde oppmerksom på at det måtte søke om kraftleiekonsesjon hvis den kraftmengde som det kom til å utta vilde overstige 500 el. HK.

Hovedstyret mottok derefter følgende søknad datert 10 februar 1938:

«Vi har mottatt Deres brev av 29 f. m., og tillater oss i den anledning å meddele at vi kjøper all vår kraft fra Nedre Eikers kommunale Elektrisitetsverk, som igjen får den fra Buskerud Fylkes Elektrisitetsforsyning. Vi har fått vår krafttilførsel fra samme kilde helt siden 1905.

Vårt kraftforbruk har nu steget på grunn av rasjonalisering og for å forbedre vårt ferdige produkt, bleket cellulose. Forbruket ventes til våren å være steget til ca. 1 200 kW., men vil nok fortsatt stige en del.

Vi tillater oss derfor å søke om konsesjon for å erhverve 1 300 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker kommune for et tidsrum av 50 år.

Vår fabrikk blev bygget i 1894 og er et helt norsk foretagende. Vi arbeider for eksport og har nu i en årrekke arbeidet meget tungt økonomisk.»

På foranledning har selskapet videre sendt inn:

1. Selskapets lover, vedtatt av generalforsamling 7 desember 1922. Aktiekapitalen er nu kr. 2 145 000, fordelt på 3 000 ordinære aktier (oprinnelig pålydende kr. 1 000, nedskrevet til kr. 65) og 30 000 preferanseaktier à kr. 65.

2. Erklæring som nevnt i erhvervsloven av 14 desember 1917 § 24 undertegnet av selskapets samlede styre.

3. Avskrift av kontrakt mellom selskapet og Drammen Elektrisitetsverk datert 10 mars 1932. Den gjelder fra 1 november 1931 til 1 juli 1938. Ifølge § 1 skal selskapet erlegge avgift til verket for minimum 600 kW. Prisen er kr. 93 pr. kW. pr. år hvortil kommer kr. 6 pr. kW. pr. år som betales til Buskerud Elektrisitetsforsyning.

I en tilleggsbestemmelse er fastsatt at Drammen Elektrisitetsverk kan overføre kontrakten til Buskerud Elektrisitetsforsyning og denne igjen til Nedre Eikers komm. Elektrisitetsverk.

Drammen Elektrisitetsverk har i en skrivelse av 4 desember 1937 til selskapet bekreftet at kontraktens § 1 fra 1 juli 1937 forandres slik at avgift skal erlegges for minst 800 kW, og leverandøren påtar sig å levere inntil 1 200 kW. Når det maksimale forbruk er 1 000 kW, eller derover, nedsettes prisen

fra kr. 93 til kr. 88 pr. kW. pr. år, hvortil kommer de før nevnte kr. 6.

Nedre Eikers komm. Elektrisitetsverk har 28 mars 1938 gitt følgende uttalelse:

«Vi tillater oss å foreslå at konsesjon på leie av elektrisk energi meddeles selskapet, men i nogen utvidet grad. Belastningen vil etter vårt kjennskap til forholdene med en gang komme op til det ansøkte antall kW. og i den nærmeste fremtid overstige dette kvantum. Bedriften har derfor meddelt oss underhånden at den gjerne ser kraftkvantumet forhøiet til 1 500 kW., og overensstemmende hermed innstilles til herredsstyret å fatte sådant vedtak:

A/S Mjøndalen Cellulosefabrik foreslås meddelt, for et tidsrum av 50 år, tillatelse til å erhverve inntil 1 500 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker Kommunale Elektrisitetsverk.»

Nedre Eiker herredsstyre har i møte den 29 mars 1938 enstemmig vedtatt denne innstilling.

Buskerud Elektrisitetsforsyning har i påtegning av 20 april 1938 anbefalt at konsesjon innvilges.

Buskerud fylke har anbefalt søknaden i påtegning av 21 april 1938.

Hovedstyret vil etter det foreliggende anbefale at det meddeles A/S Mjøndalen Cellulosefabrik tillatelse til å leie inntil 1 500 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk. Tillatelsen foreslås gjort gjeldende så lenge kontraktforholdet består, dog ikke lenger enn til 1 januar 1989.

Hovedstyret vil videre foreslå at det fra 1 januar 1938 pålegges A/S Mjøndalen Cellulosefabrik en avgift til staten av kr. 1 pr. kW., hvorav det betales leie.

Forøvrig vil man anbefale at tillatelsen meddeles på de vanlige vilkår således at betingelsene i sin helhet blir sålydende:

1. Leietid.

Tillatelsen gjelder så lenge A/S Mjøndalen Cellulosefabrik måtte leie inntil 1 500 femten hundre kW. fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk, dog ikke lenger enn til 1 januar 1989.

2. Styre og kapital.

Selskapets styre skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Av selskapets aktiekapital skal minst 8/10 være på norske hender, regnet på den måte som er fastsatt i § 19 i lov nr. 16 av 14 desember 1917 med senere tillegg og endringer.

3. Overdragelse av energi.

Den erhvervede energi kan ikke overdras videre uten samtykke av vedkommende departement.

Handler selskapet herimot, skal det for hver gang erlegge en konvensjonalbot av inntil kr. 1 — en krone — pr. kW. pr. døgn etter vedkommende departements nærmere bestemmelse.

4. Kraftens anvendelse.

Forsåvidt selskapet anvender energien til bedrift som ved røk, giftige gasser eller på annen måte virker skadelig på omgivelsene, skal vedkommende departement, såfremt det av almene hensyn finner føie til å gripe inn, anerkjennes som rett saksøker i anledning av mulige overtredelser av nabolovgivningen.

5. Norske funksjonærer og arbeidere.

Selskapet skal til anlegg og drift utelukke anvende funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett. Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i selskapets tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt, stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6. Norsk arbeide og materiell.

Selskapet skal ved bygning og drift av det elektriske anlegg anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll).

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer, når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7. Forsikring.

Forsikring tegnes i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8. Kraftavståelse.

Selskapet er forpliktet til å avstå inntil 10 pct. av den leiede kraft til de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som Kongen bestemmer.

Kraften leveres til samme pris og på samme vilkår som etter leiekontrakten gjelder for selskapet og kan forlanges uttatt etter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettets enten dette tilhører selskapet eller vannfalllets eier.

Forårsaker kraftens uttagelse økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out, må ikke skje uten departementets samtykke.

Selskapet har rett til å forlange et varsel av et år for hver gang kraft uttas.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

9. Avgift.

Av den kraft hvorav der betales leie erlegges fra 1 januar 1938 en årlig avgift av kr. 1 — en krone — pr. kW. til statskassen. Avgiften forfaller til betaling ved årets utgang. Erlegges den ikke til forfallstid, svares deretter 6 pct. rente.

De nærmere bestemmelser om avgiftens beregning og erleggelse fastsettes av vedkommende departement.

10. Kontroll.

Selskapet har å underkaste sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av foranstående betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av selskapet etter nærmere bestemmelse av departementet.

11. Overtredelse av konsesjonsbetingelsene.

Overtredelse av foranstående poster 2 og 10 medfører i gjentakelsestilfelle tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917, om erhvervelse av vannfall m. v. §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

Behandlet i hovedstyremøte den 27. mai 1938.»

Man legger ved de i Hovedstyrets skrivelse nevnte dokumenter, deriblandt et eksemplar av selskapets lover, erklæring fra selskapets styre etter erhvervsloven av 14. desember 1917 § 24 om at det ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, og avskrift av selskapets kraftleiekontrakt.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at søknaden innvilges for et energikvantum av 1500 kW. som av Hovedstyret foreslått.

Tillatelsen anbefales meddelt på de av Hovedstyret foreslåtte betingelser.

I betingelsenes post 1 er leietiden begrenset til 1. januar 1989.

Avgift til staten er betinget med kr. 1 pr. kW. å erlegge fra 1. januar 1938.

Vilkår om fattigfond er ikke medtatt i Hovedstyrets forslag. Departementet finner å kunne slutte sig hertil.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Det tillates A/S Mjøndalens Cellulosefabrik i henhold til lov av 14. desember 1917 nr. 16 kap. IV å leie inntil 1500 kW. elektrisk energi fra Nedre Eiker komm. Elektrisitetsverk på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 3. juni 1938 nevnte betingelser.

8. Stranda kommune.

(Tillatelse til å regulere Nysøtervatn i Fausavassdraget, Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 24. juni 1938.

Med skrivelse fra fylkesmannen i Møre og Romsdal av 18. august 1937 har departementet mottatt følgende søknad fra Stranda formannskap, datert 6. mars 1937, om tillatelse til regulering av Nysøtervatn i Fausavassdraget:

«I henhold til herredstyrets beslutning av 1. mai 1936 andras herved det ærede Hovedstyre om reguleringskonsesjon med ekspropriasjonstillatelse for regulering av Nysøtervatn i Fausavassdraget, og skal man i den anledning få anføre:

Som det ærede Hovedstyre bekjent er Fausavassdraget av Stranda kommune, men fikk Stranda Elektrisitetsverk i 1929 erhvervs-konsesjon for midlertidig utnyttelse av vassdraget til kraftforsyning av Ringstad krets m. v. innen Stranda herred. Anlegget blev satt i drift 1929 og er installert en turbin med 500 HK. ydelse. Inntaket er ved Brunebro og er bruttofallhøiden 245 m.

Ved den lave nedbør i driftsåret 1935—36 viste det sig imidlertid at man kom i vann-

mangel på grunn av at anlegget lå i uregulert vassdrag. For at dette ikke skal gjenta sig, må man ha anledning til å foreta den nødvendige regulering i Nysøtervatnet. Dette vatn har et areal på 2,25 km², med et nedbørrområde på 33 km², hvorav beliggende i Stranda herred 12 km², i Sykkylven herred 11,5 km² og i Ørskog herred 9,5 km². Nøiaktig opmåling av dette vatn er foretatt i 1918—19 av Elektrisitetsforsyningskommisjonen, målestokk 1:2000. Dette kart er beroende ved Hovedstyret og tillater man sig å henvise til dette. Plan for full utnyttelse av Fausavassdraget er utarbeidet av Møre fylkes elektrisitetsforsyning datert 14. mai 1919 og forutsetter dette en regulering av Nysøtervatn med 2 m senkning og 5 m opdemning, og skulde da vassdraget kunne utnyttes ved en maskininstallasjon på ca. 6000 HK.; forutsetningen for dette er imidlertid at inntaket for kraftanlegget legges ved Nysøtervatn. Magasinet ved denne regulering skulde da bli ca. 15 mill. m³. Ved senkning av vatnet på 2 m vil man få et magasin på 4 mill. m³. Dette magasin vil være tilstrekkelig til et anlegg på 1500 HK., når man bibeholder inntaket som nu ved Brunebro. Det er denne senkning som nu har interesse for det bestående anlegg og eventuelt utvidelse med et nytt aggregat på 1000 HK.

Planen for denne senkning vil fremgå av vedlagte tegning mrk.: «M.E.V. tegn. nr. 203». De naturlige forhold i Vatneosen tillater en senkning av Nysøtervatn på 2 m ved en ca. 260 m lang kanal gjennom elveosens dybeste parti. Senkningskanalen er gitt en bunnbredde på 2 m og ligger i Nysøtervatn på kote 328,80 og foran den planlagte provisoriske luke på kote 328,60. Tegning over tappearrangementet vil senere bli innsendt til godkjennelse.

Omkostningene ved heromhandlede tappekanal i forbindelse med et enkelt tappearrangement er beregnet således:

Gravning og sprengning 1000 m ³	
å kr. 8	kr. 8000
Luke med føring og optrekk	» 1000
Uforutsett	» 1000

Tilsammen kr. 10 000

Da man i første omgang kun kommer å senke vatnet er omkostningsoverslag over dambygning ikke revidert, men vil dette bli tatt op så snart det viser sig behov for mere kraft enn nu forutsatt 1500 HK., og vil da disse planer bli sendt det ærede Hovedstyre til approbasjon. Likeledes vil damreglement for åpningen bli sendt til approbasjon.

Som det av kartet over Nysøtervatn vil fremgå faller terrenget omkring vatnet sterkt av og mener man at en sådan senkning ikke vil volde nogen skade eller ulempe. Vatnets omgivelser er hovedsakelig utmark, der er kun to teiger med dyrket mark, disse er avmerket på kartet.»

Under 21. september 1937 har formannskapet sendt inn følgende søknad om tillatelse til alternativ regulering av vatnet:

«Under henvisning til vår tidligere søknad om ekspropriasjonstillatelse til regulering av Nysøtervatnet, og efter vedtak av Stranda herredstyre den 20. ds. søker jeg med dette,

på vegne av Stranda kommune, alternativt, om tillatelse til å senke vatnet 1 m og heve det 1 m.»

Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har på foranledning i skrivelse av 10 juni 1938 avgitt sådan uttalelse:

«De to andragender og forslaget til manøvreringsreglement har vært til behandling i distriktet med i hovedsaken følgende resultat:

De interesserte grunneiere innen Sykkylven anfører under 14 april 1937:

«Ved oppdemning av vatnet vil det verta stort tap både av skog og av den mest verdifulle og laglege hamnegang og av slåttemark.

Vedkøyning på isen vil verta gjord vanskelig på grunn av forandring av vatsstandet. Båtนาust lýt flyttast, fiskestandet vil verta øydelagde då gyteplassane vert turrlagde. Soleis kjem ikkje Nysætervatnet til å ha noko verd som fiskevatn korkje for eigarar eller turistar.

Likeså kjem dei buveger som ligg nær vatnet anten til å ligga heilt under vatn eller gjordt fårlege.

I Stranda kommune sitt skriv heiter det at terrenget ikring vatnet er slik at det ved demning ikkje kjem under vatn nemnande mark då lende ikring er bratt. Dette er heilt missvisende. Likeeins er opplysingane um kor mykje av nedbørområdet som ligg i kvar kommune feilaktig. Den største lut og den mest verdfulle av nedbørslutene ligg i Sykkylven, og difor krev me at dette vert kartlagd og oppmålt.»

Hvad det alternative andragende og forslaget til manøvreringsreglement angår viser grunneierne ifølge påtegning av oktober 1937 til sin tidligere uttalelse. De peker på at elektrisitetsverket vinteren 1936 har senket vatnet 0,6 m uten tillatelse og at det ikke har lyktes å komme til nogen mindelig ordning av dette spørsmål.

Sykkylven herredsstyre har i møte av 21 april 1937 enstemmig besluttet følgende:

«I samsvar med grunneigarane si fråsegn såg heradstyret helst at Nysætervatnet ikkje vart regulert, av omsyn til den skade og dei ulemper som denne reguleringa vil føre med seg.

Men soframt regulering må til, krev ein at det vert teke omsyn til dei krav grunneigarane hev sett upp i skrivet sitt.

Ein må soleis peike på at nedslagsfeltet som ligg i dei ymse bygder ikkje er rett oppgjeve, og må kartleggjast pånytt for konsesjon vert gjeve.

Soframt konsesjon vert gjeve held ein seg undan rett til å kome med sine krav seinare.»

Herredsstyret har i møte 8 november 1937 behandlet saken på ny og erklært sig enig i grunneiernes syn på reguleringen. For øvrig henholder det sig til sin tidligere uttalelse.

Eieren av Fjellseter Turisthotell i Sykkylven ved o.r.sakfører P. Th. Sandborg, Alesund, protesterer under 31 juli og 1 oktober 1937 mot den omsøkte regulering. Han anfører bl. a. at turisthotellet er helt avhengig av fisket i vatnet og at en regulering som det er overveiende sannsynlig vil ødelegge sportsfisket vil være katastrofalt for hotellet. Der finnes nu ca. 20 hytter i nærheten av vatnet og med fiske rett i dette. Han peker på at selv 1 m senkning vil tørrelgge store deler av vatnet, herunder også fiskens gyteplasser, og at 1 m oppdemning vil sette det flate terreng rundt Fjellseter under vann.

Stranda kommune kan få tilfredsstillende sitt kraftbehov på en langt mere økonomisk og tilfredsstillende måte ved å leie kraft fra Tafjord. Han peker også på en annen utvei, nemlig å øke fallhøiden ved å flytte inn-taket fra Brune bro op til vatnet. Stranda er på vei til å bli litt av et industricentrum og den kraft som vinnes ved den projekterte regulering er ikke nok til å dekke det kommende behov, kommunen må før eller senere henvende sig til Tafjord.

Eierne av gårdene på Nysæter i Ørskog — ved o.r.sakfører Jon Hovde — anfører under 31 mai 1937 bl. a. at Nysæterbrukene er de eneste gårdsbruk ved vatnet og at de har sine flateste og fineste jordstykker — dyrkede og dyrkbare — til vatnet. Også disse peker på at vatnet er senket uten tillatelse og at de uten resultat har protestert like overfor elektrisitetsverket og forbeholdt sig erstatning, bl. a. for skade på fiskebestanden.

De protesterer mot at den nu søkte konsesjon innvilges — både 2 m senkning og 5 m oppdemning — og anfører bl. a. at vatnet er Sunnmøres mest kjente fiskevatn og at 2 m senkning vil medføre skade på fiske ved ødeleggelse av gyteplasser. Senkningen vil virke skjemmende for stedet og være til ulempe for ferdsele til og på vatnet og derved medføre skade for turisttrafikken.

Grunneierne ønsker Nysætervatn bevart som det er. Skal regulering tillates må den ikke gå videre enn påkrevd og således at skaden blir minst mulig, de krever derfor at hele fallet først og fremst utnyttes. De slutter sig for øvrig til det som er anført under 14 april 1937 av opsitterne i Sykkylven.

Dr. Weiberg-Aundal, Alesund, anfører under 27 januar 1938 bl. a. at selv ved den mindre heining og senkning av vatnet vil jord gå tapt, fiskeriet ødelegges og naturskjønnheten forringes i betraktelig grad.

Opsitterne i Ramstaddalen i Ørskog fremholder under 30 juni 1937 bl. a. at en regulering av Nysætervatn vil virke helt ødeleggende på fisket i det og helt skjemme ut vatnet og dets omgivelser, de fraråder derfor at andragendet innvilges. Grunnen ved vatnet er godt skikket til hytte-tomter, men reguleringen vil gjøre grunnen verdiløs i så henseende. Ferdsele på isen vil bli vanskeliggjort og skog, torvmyr og beite som følge derav bli skadet.

Skulde andragendet imot formodning bli innvilget krever de bl. a. å få elektrisk kraft på antagelige vilkår.

Ørskog herredsstyre har behandlet det opprinnelige andragende i møte 2 juli 1937 og enstemmig fattet følgende beslutning:

«Heradstyret synar til grunneigarane på Nysæter og i Ramstaddalen sine merknader. Etter disse fråsegner vil reguleringja valde stor ulempe på ymse vis. Dette må der takast umsyn til ved eit mogelegt reguleringsløyve. Heradstyret ser det ellest slik at det er turvande for eigarane av Stranda Elektrisitetsverk at omsøkte løyve vert gjeve og vil difyr ikkje bestemt telje frå. Ørskog heradstyre held seg til hande å koma attende til sine krav seinare når mogelegt reguleringsløyve er gjeve, men vil alt no peike på at kraftlevering til garden Nysæter og til Ramstaddalen til ein rimeleg kraftpris må vera ei viss fyresetnad.»

Det alternative andragende og forslaget til manøvreringsreglement er behandlet i møte 21 desember 1937 uten å foranledige ytterligere bemerkninger fra herredsstyrets side.

Stranda formannskap imøtegår under 6 og 14 august 1937 grunneiernes bemerkninger. Det peker bl. a. på at andragendet nu bare omfatter 2 m senkning, mens grunneiernes i sine uttalelser foruten senkning også regner med 5 m opdemning. Hvad senkningen angår fremholdes at vannstanden i almindelighet vil være normal i sommermånedene (mai—oktober) d. v. s. i den tid turister og sportsfiskere besøker trakten. Videre at tapningen i vintermånedene vil foregå så smått og jevnt at kjøring over isen må kunne finne sted nokså uhindret.

Den eneste påstand som fortjener overveielse er forholdet til fisket. Hvorvidt og i hvilken utstrekning reguleringen vil skade dette er formannskapet ikke sakkyndig nok til å bestemme. Men grunneiernes fremstilling er sterkt overdrevet, den økonomiske interesse som knytter sig til fisket for den enkelte er neppe av nevneverdig betydning. Formannskapet kan ikke innse at det finnes almene interesser som skulde stille sig hindrende for den omsøkte regulering.

Spørsmålet om Tafjordkraft er ikke aktu-

elt, det er tidligere drøftet, men opgitt som håpløst. Flytning av inntaket op i Nysætervatn vil medføre at man delvis må bygge nytt verk da både turbin og rør er bygget under andre forutsetninger.

Fiskerisekretær Jon Bakke, Bergen, uttaler på foranledning under 25 juni 1937 bl. a. at han efter foretatte fiskeforsøk antar at Nysætervatns ry som et av de beste sportsfiskevatn på Sunnmøre er berettiget. Fisken er småfallen, men av ypperlig kvalitet. Ved 2 m senkning anslår han at et belte på 30—50 m's bredde rundt vatnet vil bli tørrlagt. Disse grunne partier er opgitt å være roiens gyteplasser og er de viktigste fiskeplasser for garnfisket efter denne fisk. Også ørreten gyter formentlig for en stor del i vatnet, da det er lite av gyteplasser i de små tilløpsbekker som finnes.

I tilleggsuttalelse av 21 april 1938 anfører han at hvis reguleringen av Nysætervatn innskrenkes til 2 m hvorav 1 m op og 1 m ned, antar han at den ikke vil ha nogen merkbar virkning på fiskebestanden eller på fisks utøvelse.

Inspektøren for ferskvannsfiskeriene ser ifølge påtegning av 23 april 1938 ikke fullt så lyst på saken, men finner at det ikke er nogen grunn til av fiskerihensyn å nekte regulering av Nysætervatn.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører under 7 februar 1938 at han ikke har noget å bemerke til forslaget til manøvreringsreglement. For øvrig har han ikke uttalt sig om andragendet.

Hovedstyret skal bemerke følgende: Andragendet går efter det foreliggende ut på tillatelse til 2 m reg. alternativt bare med senkning eller 1 m op og 1 m ned.

Stranda kommune eksproprierte Fausavassdraget i 1919 og i møte 16 april 1928 besluttet herredsstyret enstemmig å overdra utbygningen av vassdraget til et andelslag — Stranda elektrisitetsverk — overensstemmende med en mellem kommunen og laget inngått overenskomst. Ved kgl. resolusjon av 25 april 1929 fikk så andelslaget tillatelse til å erverve bruksrett til Fausavassdraget i en nærmere angitt utstrekning og på nærmere angitte betingelser. Kommunen søker nu om tillatelse til å regulere det 2,25 km² store Nysætervatn ved 2,0 m senkning, alternativt ved 1,0 m opdemning, og 1,0 m senkning. Efter sammenligning med andre nærliggende vassdrag, hvor avløpsforholdene er kjent, antar hovedstyret at den regulerte vannføring kan ansettes til 0,57 m³/sek., hvorav ca. 0,44 m³/sek. er innvunnet ved reguleringen. Den tilsvarende

kraftinnvinning i det 245 m høie utnyttede fall blir da 1 435 nat.HK.

Skaden og ulempen vil etter det foreliggende vesentlig bestå i den virkning senkningen antas å ha på fiskebestanden og fisket. Skaden ved den alternative opdemning på 1 m vil vesentlig bestå i neddemning av et forholdsvis smalt belte rundt vatnet hovedsakelig bestående av beitesmark og litt dyrket mark. Videre i ødeleggelse av de nuværende båtstøer, likesom en hytte som nu ligger helt ned til vatnet antas å måtte flyttes noget. Endelig har man reguleringens virkning på ferdseien på vatnet — det gjelder både vinter og sommer.

Hovedstyret antar alt tatt i betraktning at betingelsene for at tillatelse kan meddeles er til stede for begge alternativer, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler sådan gitt.

Som vanlig for kommuner bør tillatelsen gis på ubegrenset tid, jfr. nevnte lovs § 10, 2. Fristene for arbeidets påbegynnelse og fullførelse anbefales opstilt overensstemmende med lovens satser 2 plus 5 år, jfr. samme lovs § 12, 1.

Hovedstyret stanset ved å foreslå at avgiften til stat og kommuner i henhold til lovens § 11, 1 settes til henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. innvunnen nat.HK. Spørsmålet om fordelingen blir å drøfte senere.

Da Nyseteryatn bare er 2,25 km² og således i sin helhet må antas undergitt eiendomsrett har man ikke opstilt vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. nevnte lovs § 13.

Kraftavgivelse i henhold til samme lovs § 12, 15 foreslås betinget med inntil 10 pct. til kommuner. Etter det foreliggende har man som ved bruksrettskonsesjonen av april 1929 ikke funnet det påkrevet å betinge nogen kraftavgivelse til staten.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke noen nærmere begrunnelse.

Da reguleringsanlegget blir liggende innen den ansøkende kommunes grenser skulde det være unødvendig å medta vilkår om plikt til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanleggene ansatte arbeidere og deres familier, jfr. § 12, 7. Heller ikke har man etter de avgitte uttalelser funnet tilstrekkelig grunn til å betinge jordbruksfond eller fond til fremme av fisket, jfr. samme lovs § 12, 8, det samme gjelder sikkerhetsstillelse etter § 12, 16.

Hovedstyret har ikke noget å bemerke til ansøkerens forslag til manøvreringsreglement,

bortsett fra at man har supplert det med visse vanlige bestemmelser.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at den omsøkte alternative tillatelse meddeles på de i vedliggende utkast opstilte betingelser, som har vært forelagt ansøkeren og er vedtatt under 3 juni 1938. Videre vedlegges utkast til manøvreringsreglement som også er vedtatt. Man foreslår reglementet som vanlig gjort gjeldende inntil videre.

Det oprinnelige andragende har vært bekjentgjort i Norsk Kunngjørelsestidende 7 og 9 september 1937 og det alternative andragende sammesteds 30 september og 2 oktober 1937.

Behandlet i møte den 4 mai 1938.»

Hovedstyrets utkast til konsesjonsbetingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflytter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes, herreds- og bykommuner, som Kongen bestemmer, kr. 0,50 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring, som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiften har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på

samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pct. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15 skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere, som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den

utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet, når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgjeldende for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sunt og tilstrekkelig husrom efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

11. Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer, å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandssettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier, som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12. Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13. Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forstå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang efter departementets nærmere bestemmelse.

14. Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

De vannfalls- og brukseiere, som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgis til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, efterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke efter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lock-out, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft, vannfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skjje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

16.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Hovedstyrets forslag til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er følgende:

Øvre kote: 331,80 m o. h.

Nedre » : 329,80 m o. h.

Alternativt: 332,80 m o. h.

330,80 m o. h.

Reguleringshøide 2,0 m.

Reguleringsgrensen skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som godkjennes av det offentlige.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øie at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes. For øvrig foregår vannslipningen efter Stranda Elektrisitetsverks behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det skal påsees at reguleringsanlegget til enhver tid er i god stand og at flomløpet såvidt mulig ikke hindres av is eller lignende.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved

hver måneds utgang avskrift til hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse avgjøres av vedkommende regjeringsdepartement.

Man vedlegger plan for anlegget.

Departementet skal bemerke at kraftinnvinningen ved den omsøkte regulering av hovedstyret er opgitt å ville bli 1435 nat.HK.

Skaden og ulempen ved en senkning — navnlig 2 meters senkning — vil vesentlig bestå i skade på fisket.

Ved opdemningen vil skaden ramme endel beitesmark og noget dyrket mark rundt vatnet, likesom endel båtstøer vil ødelegges. Endelig vil reguleringen formentlig ha nogen innvirkning på ferdseien på vatnet.

Hvad spesielt angår fisket og den mulige skade på dette, antar departementet efter uttalelsene fra de fiskerisakkyndige, at disse hensyn ikke kan være til hinder for søknadens innvilgelse.

Man antar efter de foreliggende uttalelser at skaden og ulempen i det hele må ansees for å være av mindre betydning i sammenligning med de fordeler som reguleringen vil medføre, herved også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved gjennomførelsen av foretagendet.

Man vil med hovedstyret anbefale at tillatelsen blir meddelt efter de angitte alternativer og på de av hovedstyret foreslåtte betingelser.

Med hensyn til betingelsene henleder man særlig oppmerksomheten på post 2, hvor det er foreslått fastsatt en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.HK. og til kommuner av kr. 0,50 pr. nat.HK.

Godtgjørelse en gang for alle til staten er ikke foreslått betinget, da vatnet antas i sin helhet å være undergitt eiendomsrett.

I post 15 er foreslått betinget 10 pct. kraftavståelse til kommuner, derimot intet til staten.

Det er ikke foreslått betinget plikt for konsesjonæren til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse, jfr. reguleringslovens § 12 pkt. 7 idet anlegget ligger innen den ansøendes kommunes grenser.

Det er heller ikke foreslått betinget jordbruksfond, fiskerifond eller sikkerhetsstillelse.

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid.

Man vil videre anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med hovedstyrets utkast som gjeldende inntil videre.

Betingelser og manøvreringsreglement er vedtatt av søkeren. Søkningen er kunngjort på behørig måte.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov nr. 17 av 14 desember 1917 Stranda kommune å regulere Nysetervatn i Fausavassdraget, Møre og Romsdal fylke, ved 2 meter senkning, alternativt ved 1 meter senkning og 1 meter opdemning, alt i det vesentlige overensstemmende med fremlagt plan og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 24 juni 1938 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

9. Oslo kommune.

(Tillatelse til å nytte den vannkraft som innvinnes ved Øyerens regulering i statens andel av Mørkfoss—Solbergfoss.)

Kgl. resol. av 1 juli 1938.

Ved kgl. resolusjon av 29 juni 1934 er det gitt Glommens og Lågens Brukseierforening tillatelse til å foreta regulering av Øyeren. Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt en skrivelse datert 6 mai 1938 angående en søknad fra Oslo kommune om å få ordnet forholdet vedrørende kommunens utnyttelse av den vannkraft som ved Øyerens regulering innvinnes i statens andel av Mørkfoss—Solbergfossanlegget.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Ved kgl. resolusjon av 13 januar 1931 fikk Oslo kommune tillatelse i henhold til § 18 i reguleringsloven av 1917 til på visse betingelser (erleggelse av konsesjonsavgifter m. v.) å bruke den vannkraft som innvinnes ved den permanente regulering av Bygdin i den staten tilhørende del av Mørkfoss—Solbergfoss så lenge staten ikke selv ønsker å bruke denne vannkraft.

Ved kgl. resolusjon av 19 august 1932 er lignende tillatelse meddelt Oslo kommune forsåvidt angår reguleringen av Osen. Også her var betingelsen at Oslo kommune overtok de i reguleringslovens § 18 omhandlede forpliktelser, således årlig konsesjonsavgift til stat og kommuner, godtgjørelse til staten en gang for alle, samt godtgjørelse til reguleringsanleggets eier.

Der er i forbindelse med disse tillatelser også gitt samtykke fra staten som medeier i kraftanlegget til å bruke dette for å utnytte statens del av vannføringen. I forbindelse med Bygdinreguleringen blev det ikke opstilt noget vilkår, men det blev i brev til Oslo Lysverker av 20 november 1930 understreket at dermed intet var foregrepet i hovedstyrets prinsipielle standpunkt med hensyn på at sådan benyttelse ved fremtidige reguleringer måtte være betinget av mindelig overenskomst mellem eierne av fellesanlegget. Ved kontrakt av 24 september 1934 har staten overlatt Oslo Lysverker full bruksrett over sin del av anlegget mot levering av 13 000 kW. ved Alnabru. Ved overlatelsen av denne rett blev det spesielt tatt sikte på reguleringsvannet fra Osen i forhold til fellesanlegget, men den omfatter i virkeligheten enhver økning av vannføringen i den tid kontrakten omfatter, nemlig til 1 oktober 1944.

Hovedstyret har i brev av 11 desember 1937 til Oslo Lysverker henledet oppmerksomheten på at det også for bruk av hele kraftøkningen fra den i henhold til kgl. resolusjon av 29 juni 1934 istandbragte regulering av Øyeren trenges tillatelse efter reguleringslovens § 18 og Oslo Lysverker har under 23 februar 1938 tilskrevet hovedstyret således:

«I anledning av det ærede hovedstyres skrivelse av 11 desember f. å. skal man gjøre oppmerksom på at efter Oslo Lysverkers opfatning kan ikke reguleringslovens § 18 komme til anvendelse i dette tilfelle, da det her gjelder et sameie- og interessentskapsforhold.

Man skal dessuten i denne forbindelse minne om at Oslo Lysverker har betalt alle reguleringsutgifter for Mørkfoss—Solbergfossanlegget, således også for statens andel, og enn videre at man for tiden ifølge kontrakt disponerer statens del i Mørkfoss—Solbergfossanlegget til kraftproduksjon.

Under den konferanse som fant sted den 8 ds. på herr generaldirektør Rogstads kontor erfarte man imidlertid at det er hovedstyrets opfatning at reguleringslovens § 18 må komme til anvendelse.

Da det i det foreliggende tilfelle ikke er store interesser det dreier sig om og da en fortsatt meningsutveksling ikke vil kunne løse saken, tør man be om å få forholdet ordnet på tilsvarende måte som ved de tidligere reguleringer av Bygdin og Osen, idet man dog tar uttrykkelig forbehold om at man ikke dermed har bundet sig ved fremtidige reguleringer.»

Hovedstyret skal bemerke:

Som tidligere fremholdt — kfr. hovedstyrets uttalelse av 29 november 1930 da det gjaldt tilsvarende bruk av reguleringsvannet fra Bygdin — omfatter ordlyden av reguleringslovens § 18 det tilfelle at to eiere av et vannfall har hver sin side av elven. Den dekker altså forsåvidt ikke det foreliggende

tilfelle hvor staten eier den øvre tredjedel av fallet og Oslo kommune de nederste to tredjedeler, kfr. kontrakten av 1916 om felles utnyttelse av disse fall. Da man imidlertid ingen andre bestemmelser har i reguleringsloven som angår utnyttelse av reguleringsvann som tilkommer forskjellige eiere av samme fall, har man altså funnet det rimelig at bestemmelsen får anvendelse også på det foreliggende tilfelle.

Oslo kommune vil etter reguleringslovens § 18 i tilfelle plikte å betale avgift etter lovens § 11, 1 og § 13 også for statens del av vannføringsøkningen, likeledes å betale til reguleringsanleggets eier en årlig godtgjørelse som i tilfelle av tvist fastsettes av departementet. Videre blir det her spørsmål om samtykke fra staten som medeier i fellesanlegget til Oslo Lysverkers bruk av dette for Oslos særskilte utnyttelse av reguleringsvannet.

Hvad det siste spørsmål angår skulde ved kontrakten av 1934 saken være ordnet frem til 1 oktober 1944.

Forholdet til reguleringsanleggets eier (Brukseierforeningen) skulde det ikke være nødvendig å gå nærmere inn på, da det etter det som foreligger ingen tvist er til stede.

Hovedstyret antar etter dette at Oslo kommune så lenge overenskomsten om fellesanlegget består, altså frem til 1 oktober 1944, bør få tillatelse etter reguleringslovens § 18 også for såvidt angår Øyerens regulering i henhold til tillatelsen av 29 juni 1934.

Avgiftene i henhold til lovens § 11, 1 er for denne regulering:

Årlig til staten	kr. 0,50 pr. nat.HK.
» » kommuner	» 0,50 » » »

og godtgjørelsen en gang for alle etter § 13 er kr. 1 pr. nat.HK.

Reguleringen er antatt å gi en økning av vannføringen på 8,5 m³/sek., hvorav altså tredjedelen eller ca. 2,84 m³/sek. tilkommer staten. Da fallhøyden i alt er ca. 22 m i lavvannsperioden vil statens andel av kraftøkningen bli omkring 850 nat.HK.

Avgiften vedkommende bruken av statens andel av reguleringsvannet vil altså dreie sig om:

Årlig til staten	kr. 425
» » kommuner	» 425
En gang for alle til staten	» 850

Om staten senere skulde tre inn i reguleringen vil den formentlig her likesålett som da det gjaldt Bygdin og Osen ha plikt til å tilbakebetale godtgjørelsen en gang for alle helt eller delvis.

Hovedstyret anbefaler etter det som foran er anført at det i henhold til lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917, dens

§ 18 og på de der angitte betingelser tillates Oslo kommune å bruke den vannkraft som innvinnes ved regulering av Øyeren i henhold til tillatelsen av 29 juni 1934 i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfoss inntil 1. oktober 1944.

Nevnte søknad av 23 februar 1938 fra Oslo Lysverker legges ved.

Behandlet i møte den 4 mai 1938.»

Departementet skal bemerke:

Efter at Glommens og Lågens brukseierforening ved kgl. resolusjon av 29 juni 1934 har fått tillatelse til å regulere Øyeren har Oslo kommune, som det fremgår av hovedstyrets foran gjengitte skrivelse, søkt om å få forholdet vedrørende reguleringsvannet fra Øyeren ordnet på tilsvarende måte som ved de tidligere reguleringer av Bygdin og Osensjøen.

Som det fremgår av det foran anførte, blev forholdet vedrørende reguleringene av Bygdin og Osensjøen ordnet i medhold av vassdragsreguleringslovens § 18. Kommunen anfører imidlertid at denne bestemmelse efter kommunens mening ikke kan anvendes i det foreliggende tilfelle, og kommunen tar for såvidt forbehold om ikke å ha bundet sig i denne henseende for fremtidige reguleringers vedkommende. Når den efter Hovedstyrets henstilling allikevel er gått med på å søke forholdet vedrørende Øyerenreguleringen ordnet på tilsvarende måte som ved reguleringene av Bygdin og Osensjøen, skyldes det at det ikke dreier sig om store interesser i det foreliggende tilfelle.

Departementet antar at vassdragsreguleringslovens § 18 også må kunne anvendes i det foreliggende tilfelle, på samme måte som ved de tidligere avgjørelser angående de helt analoge forhold vedrørende reguleringen av Bygdin og Osensjøen.

Departementet vil i overensstemmelse hermed og i henhold til det av Hovedstyret anførte anbefale at det gis Oslo kommune tillatelse til å nytte den vannkraft som innvinnes ved reguleringen av Øyeren i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfoss, inntil 1 oktober 1944, da kontrakten av 24 september 1934 om kommunens disposisjonsrett over det felles kraftanlegg utløper.

Oslo kommune vil som det fremgår av Hovedstyrets skrivelse, jfr. ovennevnte lovbestemmelse, få å betale en årlig avgift til staten av kr. 0,50 pr. nat.HK. og til kommuner kr. 0,50 pr. nat.HK. også av den kraftøkning som faller på statens andel av anlegget (ca. 850 nat.HK.). Hertil kommer en godtgjørelse til staten en gang for alle av kr. 1 pr. nat.HK. (vassdragsreguleringslovens § 13) og endelig en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets

eier d. v. s. Glommens og Lågens brukseierforening. Sistnevnte godtgjørelse blir i mangel av enighet å fastsette av departementet.

Departementet antar med Hovedstyret at staten ikke har plikt til å betale tilbake helt eller delvis den omhandlede godtgjørelse en gang for alle, når staten senere måtte tre inn i reguleringen.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 § 18 og på de der angitte betingelser Oslo kommune å nytte den vannkraft som innvinnes ved den i henhold til kgl. resolusjon av 29 juni 1934 tillatte regulering av Øyeren i den staten tilhørende andel av Mørkfoss—Solbergfoss inn til 1 oktober 1944.

10. Mesnavassdragets Brukseierforening.

(Endring i betingelsene for regulering av Mesnavatnene.)

Kgl. resol. av 15 juli 1938.

Ved kgl. resolusjon av 13 august 1920 fikk Mesnavassdragets Brukseierforening tillatelse til å regulere Mesnavatnene overensstemmende med en fremlagt plan.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner», bind VII, side 71—92.

Post 3 i de i tillatelsen tilknyttede betingelser er sålydende:

«3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget, skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.
Til de fylkes-, herreds- og bykommuner, som Kongen bestemmer, kr. 0,25 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes med utgangspunkt i vassdragets lavvannføring før reguleringen, som for Mesna ansattes til 2 m³/sek. Ved beregning av økningen forutsettes det, at magasinene utnytted på en sådan måte, at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer efterhvert som den ved regu-

leringen innvunne vannkraft tas i bruk. De erlegges også for de år, i hvilke reguleringen har funnet sted, før nærværende tillatelse blev gitt.»

Som det vil sees, er i paragrafens fjerde ledd vassdragets lavvannføring før reguleringen ansatt til 2 m³ pr. sekund.

Fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet har departementet mottatt følgende skrivelse, datert 22 mars 1938 angående revisjon av de tidligere fastsatte vannføringer før og efter reguleringen i Mesnavatnene og Tyrilielven:

«Konsesjonsavgiften i henhold til reguleringstillatelsen av 13 august 1920 og 2 juli s. å. henholdsvis vedkommende regulering av Mesnavatnene og regulering av Tyrilielven er hittil beregnet på grunnlag av en vannføringsøkning av henholdsvis 1,4 m³/sek. og 0,5 m³/sek.; av sistnevnte økning skriver 0,2 m³/sek. sig fra magasinene i Kroksjø og Melsjø og 0,3 m³/sek. fra Reinsjø. Den regulerte vannføring i Mesna har tilsvarende vært ansatt til 3,4 m³/sek. efter reguleringen av Mesnavatnene og 3,9 m³/sek. efter den gjennomførte regulering i Tyrilielv, idet man overensstemmende med post 3 i konsesjonsbetingelsene av 13 august 1920 har gått ut fra en lavvannføring i Mesna før reguleringen på 2 m³/sek. Man henviser herom til hovedstyrets skrivelser av 6 januar 1925 og 16 januar 1929, jfr. departementets bemyndigelse av 30 januar 1925 og 23 januar 1929.

Den ytterligere regulering av Sør-Mesna i henhold til tillatelsen av 16 mars 1934 er efter det foreliggende hittil ikke i nevneverdig grad benyttet. Den påregnelige økning av vannføringen i Mesna på grunn av denne regulering blev i sin tid ansatt til 0,6 m³/sek., jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner», XXI, side 35 fig.

Det materiale man tidligere hadde å bygge på var temmelig mangelfullt og man har på grunnlag av det som nu foreligger undersøkt hvad der kan påregnes som økning ved de forskjellige reguleringstrinn. Man er kommet til at der — med det magasin (25,8 mill. m³) som var for hånden før reguleringen i henhold til omhandlede konsesjoner, vil være riktigere å regne med en vannføring på 2,5 m³/sek. enn med de 2 m³/sek. som er fastsatt i reguleringstillatelsen av 13 august 1920.

Økningen i Mesna på grunn av det i henhold til denne tillatelse tilveiebragte magasin (39,7 mill. m³) er imidlertid som før anslått til 1,4 m³/sek. Derimot er økningen på grunn av reguleringene i Melsjø—Kroksjø (5,8 mill. m³) og Reinsjø (8,0 mill. m³) i henhold til tillatelsen av 2 juli 1920 funnet å

måtte settes ned til henholdsvis 0,1 m³/sek. og 0,1 m³/sek., mot før som nevnt henholdsvis 0,2 m³/sek. og 0,3 m³/sek. Økningen på grunn av det i henhold til reguleringstillatelsen av 16 mars 1934 disponible magasin i Sør-Mesna (18,5 mill. m³) er anslått til 0,2 m³/sek.

Den regulerte vannføring i Mesna skulde etter dette bli å ansette til 4,1 m³/sek. ekskl. sistnevnte regulering og 4,3 m³/sek. inkl. denne.

Med forbehold av departementets samtykke er avgiften for 1937 i henhold til regulerings-tillatelsene av 1920 innkrevet på grunnlag av de nevnte økninger på henholdsvis 1,4 m³/sek. og 0,2 m³/sek. (0,1 + 0,1). I henhold til regulerings-tillatelsen av 1934 er der ennå ikke erlagt avgift, men den skulde eventuelt tilsvarende bli å beregne på grunnlag av en vannføringsøkning i Mesna på 0,2 m³/sek.

Man tillater sig under henvisning til foranstående å be om det ærede Departements be-myndigelse til inntil videre å innkreve avgiften vedkommende fall i Mesna på det nevnte grunnlag.

Forsåvidt det i tilfelle ansees nødvendig å endre den nevnte post 3 i reguleringstillatelsen av 13 august 1920 forsåvidt angår den der ansatte lavvannføring før reguleringen (2 m³/sek.) vil hovedstyret foreslå sådan redak-sjon av postens 4. avsnitt:

«Økningen av vannkraften beregnes med utgangspunkt i den lavvannføring i vassdra-get som kunde påregnes med de tidligere be-stående reguleringer. Ved beregningen av økningen forutsettes det o. s. v.»

Departementet skal bemerke at lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 overlater det til administrasjonen å treffe de for avgiftsberegningen nødvendige avgjørelser med hensyn til vannføringens fastsettelse, jfr. lovens § 11 pkt. 1. Overensstemmende hermed er det — i motsetning til hvad der skjedde i her omhandlede regulerings-sak — regelmes-sig ikke fastsatt noget angående lavvannfø- ringens beregnede størrelse i de gitte regu- leringstillatelser. Når det, forsåvidt angår Mesnareguleringen, viser sig at den i regule- ringstillatelsen av 13 august 1920 skjedde fastsettelse av lavvannføringen nu må bli å revidere, vil departementet med Hovedstyret anse det hensiktsmessig at angivelsen av vannføringens beregnede størrelse utgår av reguleringsbetingelsene, således at det blir overlatt Arbeidsdepartementet å fastsette den lavvannføring, som blir å legge til grunn for avgiftsberegningen.

Departementet har intet å bemerke ved den av Hovedstyret foreslåtte endrede ordlyd av § 3, fjerde avsnitt i omhandlede regulerings- betingelser.

I henhold til det anførte tillater man sig å innstille:

Post 3, fjerde avsnitt i betingelsene for den Mesnavassdragets Brukseierforening ved kgl. resolusjon av 13 august 1920 meddelte til- latelse til regulering av Mesnavatnene, Opland fylke, endres således som foreslått i Arbeids- departementets foredrag av 15 juli 1938.

11. Tafjord Kraftselskap.

(Tillatelse til en allerede gjennomført regu- lering av Kolbeinsvatn i Møre og Romsdal fylke m. v.)

Kgl. resol. av 29 juli 1938.

Ved skrivelse av 20 juli 1938 har Hoved- styret for Vassdrags- og Elektri- sitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra Tafjord kraftselskap, datert 24 november og 2 desember 1937 om konsesjon på en av selskapet allerede utført regulering av Kolbeinsvatn, Norddal herred, Møre og Romsdal fylke:

Tafjord kraftselskap har under 24 november 1937 sendt inn følgende andragende:

«På vegne av Tafjord kraftselskap, som be- står av Ålesund by og 11 landkommuner, tillater man sig å søke om tillatelse til i Tafjordvassdraget, med avløp i Tafjorden, Norddal herred, Sunnmøre, Møre og Romsdal fylke, å søke om konsesjon på regulering av Kolbeinsvatn. Arbeidet er allerede utført som et provisorium, men forholdene har medført at det er påkrevd å beholde reguleringen som permanent anlegg inntil videre. Man må dog forbeholde sig med tiden å rive den nuvæ- rende dam hvis vedlikeholdsmkostningene skulde bli for store. Det er dog planlagt at der før eller senere skal bygges en perman- tent dam.

Kolbeinsvatn har et areal på 2,97 km² ved almindelig vannstand og med et nedbørsfelt på 10,7 km². Den høieste regulerte vannstand i nuværende dam er + 1111,4 m o. h. Laveste vannstand er + 1109,0, altså en regulerings- forskjell på 2,4.

Vatnet antas i sin helhet å ligge på Tafjord kraftselskaps eiendom Kaldhussæter, og det er heller ingen som, såvidt vites, har bestridt kraftselskapets påstand i så måte. Derimot har det vært ført prosesser mellom opsettene i Skiåk og Geiranger om beiterettigheter i disse trakter. Dommen går ut på at ingen av opsettene har særrettigheter overfor hver- andre. Beiterettighetene overfor Tafjord kraftselskap er altså ennå et uløst spørsmål, men uten betydning for denne sak og kun nevnt for ordens skyld.»

Ifølge den foreliggende tegning av dammen i Kolbeinsvatn omfatter de opgitte 2,4 m reguleringshøide 1,4 m opdemning og 1,0 m senkning. Det tilveiebragte magasin er op- ført med 6,5 mill. m³.

Kraftselskapet har under 2 desember 1937 supplert andragendet således:

«Kolbeinsvatn ligger i utpreget høifjellsterreng. Før kraftselskapet påbegynte sine arbeider, fantes der hverken båt eller fisk i vatnet. Det har aldri spilt nogen rolle hverken for ferdsel eller fiskeri. Strendene består av ur eller morene.

Vannslipningen forutsettes utført etter kraftselskapets behov, d. v. s. magasinet tømmes med nogenlunde jevnt avløp i løpet av ca. 2 mndr. Tilsynet med vannslipningen har maskinmesteren ved kraftstasjonen i Tafjord. Det provisoriske anlegg har kostet kr. 27 800.»

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Norrdal herredsstyre uttaler enstemmig i møte 28 desember 1937 følgende:

«Norrdal heradstyre hev ikkje noko å innvende mot at Tafjord kraftselskap regulerer Kolbeinsvatn etter søknaden.

Men heradstyret vil gjera merksam på at moegele reguleringsavgifter i si heilhet skal tilfalle Norrdal kommune, då Kolbeinsvatn med sitt nedslagsfelt ligg i Norrdal herad.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører under 11 januar 1938 at han ikke har noget å bemerke til at konsesjonssøknaden imøtekommes.

H.radvokat Folkvard Bugge — på vegne av Skjåk almenningsstyre — henviser under 26 januar 1938 til sin skrivelse av 15 juli 1937 vedrørende regulering av Slettdalsvatn m. fl. (I denne som nærmest angår avgiftsdelingen ved reguleringene i Tafjordvassdraget, peker han bl. a. på at fylkesgrensen er omtvistet i omhandlede strøk).

Han peker nu på at reguleringen allerede er utført og krever at det under fastsettelsen av reguleringsavgiften blir tatt hensyn hertil. Han bestrider at Kolbeinsvatn tilligger kraftselskapets eiendom «Kaldhussæter» og at dette er grunneier ved vatnet. Endelig fremholdes at «Kolbeinsstranden» ved vatnet langs Heldalseggens fot er en av de beste havnestrekninger i strøket og at det således sikkert knytter sig ganske betydelige havneinteresser til den omhandlede regulering.

Skjåk herredsstyre har i møte 25 januar 1938 enstemmig vedtatt følgende uttalelse fra en i sakens anledning nedsatt nevnd:

«Då ein går ut frå at Tafjord kraftselskap er avhengig av å få den mest moegele kraftmengde til sitt elektrisitetsverk — og at denne ikkje kan skaffast på annan måte enn ved stadige utvidelser ved regulering av fjellvatn som tangerer interessor frå Skjåk — vil nemnda rå til at løyve til regulering vert gjeve på vilkår av at all skade og ulempe vert erstatta fullt ut — enten ved ei fast årlig avgift eller med ein sum ein gong for alle.

Då det her er tvist um grensone — og Skjåk kommune støtt har hevda den no på kartet innteikna fylkesgrensa millom Opland og Møre og Romsdal fylker som den rette bygdagrense millom Skjåk og Norrdal kommuner, rår ein til at ei slik skades- eller ulempeserstatning — som kompensasjon for reguleringi, vert overført Skjåk ålmenning.»

Fylkesmannen i Opland uttaler under 2 februar 1938:

«Eg avgrenser meg for tida til å vise til fråsegn frå heradstyret. Nærare opplysning um rettstilhøva m. m. for Kolbeinsvatnet vil ein finne i dokumenta um grensa millom Skjåk og Sunnlyven — Norrdalen. Desse dokumenta er visstnok no i Justisdepartementet.»

Landbruksdepartementet, hvem saken også er forelagt, uttaler under 24 mars 1938 at de statseiendommer som det administrerer ikke antas å bli berørt av omhandlede regulering.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Ved kgl. resolusjon av 26 september 1924 fikk Tafjord kraftselskap tillatelse til å regulere Onilsavatn og ved kgl. resolusjon av 14 mai 1926 til ytterligere regulering av samme vatn samt til å regulere Framste og Heimste Viksvatn. Videre fikk selskapet ved kgl. resolusjon av 1 oktober 1926 tillatelse til å regulere Heimste Veltdalsvatn og ved kgl. resolusjon av 25 mars 1938 til å regulere Slettdalsvatn, Fagerbotnvatn og Heimste og Framste Viavatn. Kraftselskapet søker nu om konsesjon på en allerede utført regulering av det bortimot 3 km² store Kolbeinsvatn.

Fordelene ved reguleringen representeres av kraftinnvinningen, som efter her ved kontoret opstilte beregninger vil dreie sig om 800 nat.HK. i det nu utbyggede fall — Tafjordfoss. Hertil kommer kraftinnvinningen i det ca. 325 m høie utnyttbare fall mellem Kaldhussætervatn og Onilsavatn (Kaldhussfoss) på ca. 1775 nat.HK.

Kolbeinsvatn ligger på over 1100 m over havet og — ifølge ansøkerens brev av 2 desember ifjor — i utpreget høifjellsterreng. Og reguleringshøiden er som det sees liten, nemlig 2,4 m hvorav 1,4 m er opdemning og 1,0 m senkning. Det kan efter alt å dømme ikke være tvilsomt at skaden og ulempen vil være av mindre betydning i sammenligning med fordelene, herved også tatt i betraktning omkostningene ved gjennomførelsen av foretagendet. Betingelsene for at tillatelse kan meddeles skulde således være til stede, jfr. reguleringslovens § 8, andragendet anbefales derfor innvilget.

Konsesjonen foreslås gitt på samme betingelser som fastsatt for kraftselskapets

regulering av Slettdalsvatn m. fl., jfr. kgl. resolusjon av 25. mars 1938, bare med de endringer som følger av at reguleringsarbeidet allerede er utført, jfr. vedliggende utkast. Da Kolbeinsvatn ikke er mere enn ca. 3,0 km² stort antas også dette vatn å være undergitt eiendomsrett. Man har derfor heller ikke her grunnlag for å opstille vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. reguleringslovens § 13.

Hovedstyret har ikke noget å bemerke ved at vannslipningen foregår efter kraftselskaps behov, men antar at reglementet for øvrig bør inneholde de samme bestemmelser som det i 1926 for Onilsavatn m. fl. vatn fastsatte reglement. Vedliggende utkast er opstilt overensstemmende hermed.

Utkastene til betingelser og reglement har vært forelagt søkeren og er vedtatt, jfr. kraftselskapsbrev av 8 ds. med bilag.

Andragendet er bekjentgjort i Norsk Kunn-
gjørelsestidende nr. 288 og 290 for 1937.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 22. juni 1938.

Det i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til betingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Dersom vannfall der ikke tilhører staten eller norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeier i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i 50 år.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller disse vannfallseieres andeler i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år efter at konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbygningsarbeider og thus har en verdi svarende til hvad de beviselig har kostet ved

erhvervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn av uvilige menn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vannføringen som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med den tidligere bestående regulering. Ved beregningen av økningen forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

For vannfallet nedenfor Onilsavatn skal den ovenfor omhandlede avgift erlegges fra det tidspunkt reguleringen blev tatt i bruk. For de øvrige fall inntreer plikten til å erlegge avgiften efter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgift efter post 3 og om avgivelse av kraft, jfr. post 19 skal, forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot, kan fremmede arbeidere også tillates

benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet, med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 prosent overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 prosent i forhold til utenlandsk vare — ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 prosent av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — prosent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til

almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser som vedkommende regjeringsdepartement gir til motarbeidelse av drukkenkap og smughandel med berusende drikk blandt den befolkning som er knyttet til anlegget.

10.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

Såfremt særlig politiopsyn i anledning arbeidenes utførelse av det offentlige finnes nødvendig plikter konsesjonæren å utrede utgiftene derved.

11.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av noen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller husleid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

12.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som kon-

sesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til å samarbeide med andre kraftanlegg når dette finnes hensiktsmessig av hensyn til den almindelige kraftforsyning. Bestemmelse herom treffes i mangel av mindelig overenskomst av et av Kongen opnevnt skjønn som også fastsetter de nærmere tekniske og økonomiske vilkår for sådant arbeide.

Konsesjonæren plikter på egen bekostning å foreta de forandringer av anlegget som måtte finnes påkrevd av hensyn til sådant samarbeide. Bestemmelse herom treffes av departementet. Der tas ved avgjørelsen størst mulig hensyn til anleggets økonomiske forhold.

15.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget samt beskrivelse av det som er utført. Ytterligere reguleringsarbeide kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

16.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

17.

Reguleringsanleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense og den tillatte opdemningshøide betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling, med opplysning om hvordan målingene er utført.

18.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte reguleringseffekt.

19.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner som departementet bestemmer, efter hvert som utbygningen skjer, inntil 10 prosent av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 prosent av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke efter hvert som kraft blir ledig, kreve avgitt ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften i stedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

20.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier.

21.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Det i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til manøvreringsreglement er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er:

Øvre kote 1111,4 m.

Nedre kote 1109,0 »

Reg.høide 2,4 m.

De skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipningen foregår efter Taffjord Kraftselskaps behov. Det skal ved manøvreringen has for øie at vassdragets tidligere flomvannføring ikke forøkes. Heller ikke må dets tidligere lavvannføring forminskes til skade for andres rettigheter.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Det skal påsees at dammene til enhver tid er i god stand og at flomløpet såvidt mulig ikke hindres av is eller lignende.

Dér føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Kongen efterat de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Man legger ved sakens dokumenter, derunder plan for den utførte regulering.

Departementet skal bemerke:

Den foreliggende søknad er bekjentgjort på anordnet måte.

Efter de foreliggende opplysninger antar man at den skade eller ulempe som reguleringen medfører for almene eller private interesser er av mindre betydning sammenlignet med de fordeler som reguleringen medfører, herved også tatt i betraktning de påregnelige omkostninger ved reguleringens gjennomførelse. Betingelsene for å meddele reguleringstillatelsen efter reguleringslovens § 8 antas således å foreligge.

Departementet forutsetter at kraftselskapet ved mindelig overenskomst eller ved avholdelse av reguleringskjønn ordner sig med mulig skadelidende.

Departementet vil anbefale at den i overensstemmelse med den fremlagte plan gjennomførte regulering tillates, og at det til tillatelsen knyttes de betingelser som er referert ovenfor.

Disse betingelser er i det vesentlige de samme som er fastsatt for kraftselskapets tidligere reguleringer i Taffjordvassdraget, med de endringer som følger av at reguleringen allerede er gjennomført.

Konsesjonen foreslås gitt på ubegrenset tid. For eventuelt inntredende private vannfallseiere er foreslått en konsesjonstid av 50 år med innløsningsrett for staten i det 35te år.

De årlige avgifter til staten og kommuner anbefales satt til kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. innvunnen nat.HK. Man antar med Hovedstyret at det ikke er grunnlag for å oppstille vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. reguleringslovens § 13.

Vilkår om plikt til å erstatte vedkommende fattigkommune utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanleggene ansatte arbeidere og deres familier er medtatt i de foreslåtte betingelsers post 12.

Kraftavståelse til staten og kommuner er oppstillet overensstemmende med lovens ordinære satser, jfr. utkastets post 19.

Departementet vil anbefale at det fastsettes manøvreringsreglement for anlegget overensstemmende med det ovenfor refererte utkast, som gjeldende inntil videre.

Man tillater sig således å
innstille:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 Tafjord Kraftselskap å regulere Kolbeinsvatn i Tafjordvassdraget, Møre og Romsdal fylke, i det vesentlige overensstemmende med den fremlagte plan, og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 29 juli 1938 inntatte betingelser.
2. Der fastsettes manøvreringsreglement for anlegget overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 29 juli 1938 inntatte utkast, som gjeldende inntil videre.

12. Stavanger kommune.

(Tillatelse til å overføre Krokevatnvasdraget til Flørlivassdraget, Forsand herred, Rogaland fylke.)

Kgl. resol. av 2 september 1938.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet datert 13 juni 1938 har departementet mottatt en søknad fra Stavanger kommune om tillatelse til å overføre Krokevanns- og Lodderviksvanns-vassdragene i Forsand herred, Rogaland fylke, til Flørlivassdraget sammesteds.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Stavanger Elektrisitetsverk har sendt inn følgende andragende — datert 28 mai 1936:

«På Stavanger kommunes vegne søkes her ved i henhold til reguleringsloven av 14 desember 1917 om tillatelse til å overføre Krokevanns- og Lodderviksvanns-vassdragene til Flørlivassdraget i den hensikt å skaffe en større vannføring i Flørlivassdraget for å sikre Stavanger kommunes elektrisitetsforsyning.

Med skrivelse av 10 juni 1920 fra overrettssakførerene Sundt & Sundt mottok Arbeidsdepartementet et andragende datert 9 s. m. på vegne av A/S Flørli Kraft & Elektrosmelteverk om konsesjon til erhvervelse av Kroke- og Lodderviksvassdragene samt Kallelivassdraget i Forsand herred i Ryfylke.

Samtidig søktes der om konsesjon til overføring av nevnte vassdrags vannføring til Flørlivassdraget. Enn videre søktes om tillatelse til regulering av førstnevnte vassdrags årsvannføring.

Saken blev forelagt Forsand herredsstyre som i møte 23 juli 1921 anbefalte konsesjon, og den blev med påtegning av 29 juli 1921 oversendt Arbeidsdepartementet med fylkesmannens anbefaling.

Et utkast til betingelser for utvidet regulering av Flørlivassdraget samt for erhvervelse, regulering og overføring av Kroke- og Lodderviksvassdragene blev vedtatt av A/S Flørli Kraft & Elektrosmelteverk 11 oktober 1923.

Den videre behandling av dette andragende har vært stilt i bero i påvente av en avgjørelse av spørsmålet om Flørlianleggets salg til Stavanger kommune. Jfr. Arbeidsdepartementets skrivelse av 27 oktober 1927 til borgermesteren i Stavanger nr. 1735/1927 H.

Krokevannsvasdraget med ca. 3,4 km² nedslagsfelt er imidlertid i 1921 blitt overført til Store Flørlivann gjennom en ca. 780 m lang tunnel. Den ved denne overføring innvunne kraftmengde er lagt til grunn for avgiftsberegningen til stat og kommune.

Efterat Stavanger kommune har kjøpt og overtatt Flørlianlegget i henhold til bystyrets beslutning av 20 desember 1926, approbert ved kgl. resolusjon av 9 september og 21 oktober 1927, vil de omhandlede reguleringer bli fullført i det omfang kommunens behov tilsier. En avskrift av den beslutning som Stavanger bystyre fattet herom den 13 februar 1936 vedlegges.

Der søkes ved nærværende om konsesjon på den foretatte overføring av Krokevann og videre om konsesjon på overføring av Lodderviksvann etter følgende plan:

Avløpet fra Lodderviksvassdragets 8,6 km² nedslagsfelt overføres til inntaket for Krokevannstunnelen gjennom en tunnel på ca. 935 + 977 m lengde. Gjennom Krokevannstunnelen rinner vannet videre til Flørlivassdraget.

Gjennemsnittsavløpet for Lodderviksvannets 8,6 km² nedbørsfelt er ved et avløp på 80 sl. pr. km² ca. 0,69 sm³.

Der aktes foreløbig ikke utført nogen ytterligere regulering av vannføringen utover den man får ved det nuværende magasin i Flørlivann.

Krokevann og Lodderviksvann har avløp til Lysefjorden nedover de stupbratte fjellsider, hvor der ikke er nogen mulighet for utnyttelse av vassdragene.

Den eneste måte hvorpå vannføringen i disse elver kan nyttiggjøres er ved overføring til Flørli.

Overføring til andre utnyttbare vassdrag er økonomisk umulig.»

Elektrisitetsverket opplyser under 8 juni 1936 at Stavanger kommune eier all vannrett og underliggende grunn i de to vassdrag med rett til å bortlede vannet fra dets naturlige løp og leie.

Senere samme år (29 desember) søkte elektrisitetsverket om tillatelse til å regulere og overføre Hogganvatn i Frafjordvassdraget til Flørlivassdraget. Samtidig meddeltes at i og med innvilgelse av sådan tillatelse vilde andragende om tillatelse til å overføre Lodderviksvassdraget falle bort.

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Forsand herredsstyre har i møte 21 januar 1937 enstemmig besluttet følgende:

«Forsand herredsstyre vil anbefale at der blir gitt Stavanger Elektrisitetsverk konsesjon på regulering og overføring av Krokevatn til Store Flørlivann.

For den som følge av reguleringen forøkte kraftmengde, erlegges en avgift til kommunen av 1 — en — krone pr. innvunnen naturhestekraft, den samme avgift som har vært erlagt siden reguleringen og overføringen fant sted i 1921.»

Rogaland fylkes Elektrisitetskontor anfører under 5 februar 1937 bl. a. at Krokevatnsvassdraget allerede er overført i 1921 og at det således søkes om den formelle konsesjon på det som allerede er foretatt.

Under henvisning til herredsstyrets uttalelse om konsesjonsavgiften anbefaler han at andragendet vedrørende Krokevatnsvassdraget innvilges.

Fylkesmannen i Rogaland anbefaler også — under 8 februar 1937 — andragendet innvilget.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

På Flørlivassdraget blev det i 1917 meddelt erhvervs- og reguleringskonsesjon til et privat selskap og Stavanger kommune har senere fått tillatelse til å overta det på tildels noget endrede vilkår, se kgl. resolusjon av 4 juli 1935. Senere, nemlig ved kgl. resolusjon av 7 mai 1937, fikk Stavanger tillatelse til å regulere og overføre Hogganvatn som tidligere rant til Frafjordvassdraget.

Det nu foreliggende andragende omfatter oprinnelig overføring fra to andre nabovassdrag, nemlig Krokevatnsvassdraget og Lodderviksvassdraget, men det sistnevnte er senere bortfalt. Nu gjelder det altså bare konsesjon på Krokevatnsvassdraget. Som det fremgår av foranstående er overføringen gjennomført for adskillige år tilbake, spørsmålet om konsesjon har som det fremgår i andragendet vært oppe, men blev stilt i bero i påvente av resultatet av forhandlingene om Stavanger kommune fikk adgang til å overta Flørlivassdraget.

Ansøkeren sitter etter det oplyste inne med de nødvendige rettigheter for overføringen og etter det kjennskap man her har til forholdene kan man ikke skjønne at den medfører nevneverdig skade og ulempe. Etter de her ved kontoret opstilte beregninger vil overføringen av Krokevatnsvassdraget øke kraften i det 738 m høie fall med 1600 à 1700 nat.HK. Verdien heri er naturligvis etter forholdene ganske stor.

Hovedstyret antar at betingelsene for at den omsøkte tillatelse kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler derfor tillatelse meddelt.

Av betingelsene er det særlig avgiften som påkalder oppmerksomheten. I konsesjonen av 1917 angående Flørlivassdraget blev avgiften

satt til kr. 1 til kommuner og til staten kr. 1 pr. nat.HK. i de første 10 driftsår, derefter kunde den forhøies, dog ikke ut over 2 kroner. Ved kgl. resolusjon av 7 november 1930 er avgiften til staten nedsatt til kr. 0,50 for 10 år fra 1 januar 1929.

Avgiften vedrørende Hogganvatn blev satt til kr. 0,50 til kommuner og kr. 0,50 til staten.

Man opplyser at avgiften vedrørende det her omhandlede Krokevatnsvassdraget er erlagt etter de for Flørlivassdraget gjeldende satser fra den tid overføringen blev tatt i bruk. Hovedstyret foreslår avgiften til kommuner satt til kr. 1 og til staten kr. 0,50.

Ved utformningen av betingelsene har man hatt de for øie som er opstilt for Hogganvatn, dog skulde det ikke her være grunn til å kreve fond til fremme av fisket. Den omstendighet at anlegget allerede er utført gjør at det som er knyttet til anleggets virksomheter ingen interesse har og blir derfor å sloife her.

Det ved kgl. resolusjon av 26 september 1919 fastsatte manøvreringsreglement for Flørlivassdraget kan såvidt man skjønner uten endring også gjøres gjeldende for Krokevatnsoverføringen.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at den omsøkte tillatelse meddeles på de i vedliggende utkast opstilte betingelser, som har vært forelagt ansøkeren og er vedtatt av denne, jfr. Stavanger Elektrisitetsverks brev til hovedstyret av 4 ds.

Andragendet er bekjentgjort i Norsk Kunn-
gjørelsestidende 6 og 8 august 1936.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møte den 12 november 1937.»

Det i Hovedstyrets skrivelse påberopte utkast til betingelser er sålydende:

1.

Konsesjon gis på ubegrenset tid.

Konsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte overføringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved overføringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,50 pr. nat.HK.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1 pr. nat.HK.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av Flørlivassdragets lavvannføring som overføringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med de i Flørlivassdraget tidligere bestående reguleringer. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved overføringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etter hvert som den ved overføringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantessikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pst. rente.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket, samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 14, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Til vedlikehold og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

5.

Konsesjonæren skal til vedlikehold og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pst. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom

forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pst. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pst. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pst. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

6.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

8.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

9. Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

10. Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11. Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

12. Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende overføringsanlegget samt beskrivelse av det som er utført. Anlegget skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13. Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

14. Anleggets eier skal etter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15. De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved overføringen innvunne driftsvann er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, etter hvert

som utbygning skjer, inntil 10 pst. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pst. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesse berøres av overføringen uansett den ovenfor betingede prosent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke etter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelser i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnett, hvad enten ledningene tilhører anleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 prosent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 prosent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høy, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommune eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

16. Anleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet

av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelse av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av anleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

16.

Konsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke overføringen kan medføre forpliktelser.

Man legger ved sakens dokumenter.

Departementet skal bemerke:

Efterat Stavanger kommune ved kgl. resolusjon av 7. mai 1937 har fått tillatelse til å overføre Hogganvatn til Flørlivassdraget, er den foreliggende søknad innskrenket til å gjelde en overføring av Krokevatnsvassdraget til samme vassdrag.

Da en sådan overføring etter det foreliggende ikke kan antas å medføre nevneverdig skade eller ulempe for almene eller private interesser, og da søkeren selv innehar de rettigheter som vil berøres av overføringen, jfr. vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917, § 8, vil departementet med Hovedstyret anbefale at den søkte tillatelse blir gitt.

Tillatelsen er av Hovedstyret foreslått gitt på ubegrenset tid.

Avgiften er foreslått satt til kr. 1 til kommuner og kr. 0,50 til staten pr. innvunnen nat.HK. årlig. Det er ikke foreslått avsetning til fond til fremme av fisket. Da anlegget allerede er utført er det heller ikke foreslått betingelser som vanlig settes særlig med henblikk på anleggsperioden.

Departementet slutter sig hertil, og anbefaler at også de øvrige av Hovedstyret foreslåtte og av søkeren vedtatte betingelser blir knyttet til tillatelsen.

Ved kgl. resolusjon av 26. september 1919 blev det fastsatt manøvreringsreglement for reguleringsdammen i Flørlivassdraget. Departementet vil med Hovedstyret anbefale at dette manøvreringsreglement uten endring gjøres gjeldende også for Krokevatnsoverføringen.

Man tillater sig således å innstille:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 Stavanger kommune å overføre Krokevatnsvassdraget til Flørlivassdraget, Forsand herred, Rogaland fylke, på de i Ar-

beidsdepartementets foredrag av 2. september 1938 inntatte betingelser.

2. For overføringen gjøres det ved kgl. resolusjon av 26. september 1919 fastsatte manøvreringsreglement for reguleringsdammen i Flørlivassdraget gjeldende uten endringer.

13. Ytre Fjordane Kraftlag.

(Tillatelse til å erverve og regulere Skorvenvassdraget og Skorgevassdraget i Vevring, Selje og Vanylven herreder, Sogn og Fjordane fylke samt Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 16. september 1938.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 15. august 1938 har departementet mottatt en søknad fra Ytre Fjordane Kraftlag datert 6. juli 1936 om tillatelse til å regulere Skorvenvassdraget i Vevring herred og Skorgevassdraget i Selje og Vanylven herreder, samt en søknad av 12. mai 1938 om tillatelse til å erverve disse vassdrag.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

«Ytre Fjordane Kraftlag har under 6. juli 1936 sendt inn følgende andragende:

«Vi tillater oss herved å søke om tillatelse til:

1. Å regulere Skorvenvassdraget i Vevring herred ved å senke Markevatn ca. 22 m under vanlig vannstand kote 162 ned til kote 140.
2. Å forandre Fesseelvens vanlige løp således at den ledes ned i Markevatn. Fesseelven er en bielv til Skorvenvassdraget.
3. Å regulere Skorgevassdraget i Selje herred ved senkning av Store Skorgevatn ca. 26 m under vanlig vannstand kote 356 ned til kote 330.

Som det vil være det ærede Hovedstyre bekjent er der ved Riks-Gjeldsmeglingsinstituttets medvirkning tilveiebragt akkordoppgjør for de kommuner som var deltagere i «Aalfotselskapet». Som et ledd i denne ordning er det besluttet å danne det uansvarlige interessentskap «Ytre Fjordane Kraftlag», som skal overta distriktets elektrisitetsforsyning i stedet for «Aalfotselskapet» og som skal bygge ut en kraftstasjon i hver av ovennevnte vassdrag.

1. Skorvenvassdraget.

Det er fallhøiden mellom Markevatn og Skorvenvatn som skal utbygges.

Da Fesseelven, som er en av vassdragets bielver, ikke løper ut i Markevatn, må den ledes over dit.

Et stykke oppe i fjellet ovenfor Markevatn kommer Fesseelven ned i en senkning i terrenget. I lavvann går elven mot øst i denne senkningen, men i flom rinner den også over mot vest. Elveløpet mot vest fører ned i Markevatn.

For alle vannstander å få hele vannføringen til å gå mot vest til Markevatn, utdypes

løpet mot vest og løpet mot øst stenges ved en liten dam av ca. 2 m høide. Der er fjell i damstedet.

Elveleiet mot vest, som efter overføringen får en større vannføring, ligger i en trang dal, og der er ingen fare for utgravning. Elveleiets lengde blir ca. 1 km.

Nedslagsdistriktet til Markevatn, når Fesseelven er overført, utgjør 21,6 kvadratkilometer.

Markevatn demmes ikke, men senkes ved hjelp av tunnel 22 m til kote 140. Herved opnåes et magasin på 16,3 mill. m³.

Ved Markevatns indre ende ligger der tre mindre gårdsbruk, hvis dyrkede mark delvis går ned til vatnet. For øvrig er der lite verdifullt beite og litt småskog rundt vatnet.

Strandbredden viser praktisk talt overalt fjell, og der er ikke fare for nogen utrasning ved senkningen.

Ved denne regulering og ved samkjøring med kraftstasjonen i Skorgeelven regnes der å bli nyttiggjort 1,95 m³ pr. sek. Fallhøiden blir i middel ca. 113 m brutto og ca. 110 m netto. Ved en virkningsgrad på 85 pct. blir turbinens midlere ydelse 2 430 HK., og med en virkningsgrad på 95 pct. yder generatoren 1 700 kW., hvilket gir 15 mill. kW-timer om året.

Der installeres et aggregat som ved den midlere fallhøide kan yde 3 400 kW. Det vil bli drevet parallelt med aggregatet i kraftstasjonen i Skorgeelven. Der er god anledning til ytterligere regulering i en del vatn på fjellet, men det er en sak som hører fremtiden til, og der søkes foreløbig ikke om tillatelse hertil.

Mellem Skorvenvatn og sjøen er der et fall på 45 meter, som det er hensikten å bygge ut så snart der trenges mer kraft. Nedslagsdistriktet utgjør 36,2 kvadratkilometer, og fallet kan yde ca. 1 000 kW. året rundt. Der må da foretas en mindre regulering av Skorvenvatn og et par andre mindre vatn i det nedre nedslagsdistrikt. Der søkes foreløbig heller ikke om tillatelse hertil.

Andre nyttbare fall nedenfor Markevatn er der ikke i vassdraget.

Utbygning av anlegget er bortsatt på entrepris og der er sluttet kontrakter om levering av rørledning og maskineri.

Ifølge disse kontrakter blir utbygningsomkostningene kr. 665 000.

2. Skorgevassdraget.

Det er fallhøiden mellom Store Skorgevatn og myren under Bratteskaret i Kjøde som skal utbygges.

Nedslagsdistriktet til og med Store Skorgevatn utgjør 3,6 kvadratkilometer.

Vatnet demmes ikke, men senkes ca. 26 meter til kote 330. Herved opnåes et magasin på 12,5 mill. m³. Da der kun regnes med et avløp av 7,4 mill. m³ om året, får man altså magasin for over 1½ års avløp.

Den gjennomsnittlige nyttbare vannføring regnes til 0,235 m³ pr. sek. Fallhøiden blir i middel 330 m netto. Med en virkningsgrad på 85 pct. blir turbinens midlere ydelse 880 HK. og med en virkningsgrad på 95 pct. yder generatoren 620 kW., hvilket gir 5,5 mill. kW-timer om året.

Der installeres et aggregat som kan yde 1 550—1 750 kW. ved 311—341 m netto fall-

høide. Det vil bli drevet parallelt med aggregatet i kraftstasjonen i Skorvenelven.

Det store magasin og den forholdsvis store maskininstallasjon gjør dette anlegg meget egnet til å overta toppbelastningene på nettet, og det kan også greie det nødvendigste av ledningsnettets belastning om anlegget i Skorven stanses for reparasjon o. l.

Det store magasin i Store Skorgevatn gjør også en større utnyttelse av Skorvenvassdragets vannføring mulig.

Det er ikke dyrket mark omkring Store Skorgevatn, kun beitestrekninger og litt løvskog. Ved vatnets indre ende ligger en seter.

Der er for det meste fjell langs stranden, og noen fare for utrasning ved senkningen er der ikke.

Man kan ikke regne med at fallhøiden fra kraftstasjonen til sjøen — ca. 10 m — kan utnyttes som kraftkilde.

Utbygning av anlegget er bortsatt som entrepris, og der er sluttet kontrakter om levering av rørledning og maskineri.

Ifølge disse kontrakter blir utbygningsomkostningene kr. 383 500.

Alle vannrettigheter i begge vassdrag er innkjøpt, og der er således intet til hinder for å overføre Fesseelven til Markevatn.

Såvel for Markevatn som Store Skorgevatn er retten til regulering og den derav følgende ulempe og skadeserstatning avgjort ved minnelig overenskomst. Avskrift av disse overenskomster vedlegges.

For begge anleggs vedkommende er inn-taket for tilløpstunnelene i magasinene, hvad der er en stor fordel for en økonomisk utnyttelse av vannføringen. Da kraftlaget er eier av alle vannrettigheter fra magasinene til sjøen, er noget reglement for manøvrering av tappeinnretningene ikke nødvendig. Da vannkraften for begge vassdrags vedkommende utnyttes av norske kommuner i fellesskap til eget behov, tillater vi oss i henhold til reguleringslovens § 10 punkt 2 å søke om at reguleringsstillatelsen gis på ubegrenset tid.

Av samme grunn og i henhold til lovens § 11 punkt 7 søkes der om fritagelse for avgifter.»

Ifølge vedtektene er kraftlaget et uansvarlig selskap med skiftende antall medlemmer og skiftende kapital. Selskapet — som bare kommuner kan bli medlemmer av — er dannet av følgende 9 kommuner: Selje, Davik, Nord-Vågsøy, Sør-Vågsøy, Kinn, Florø, Bru, Vevring og Aksvoll. Efter overenskomst — vedtatt av de enkelte kommunestyre — kan selskapet ta op nye medlemmer. — Hensikten er å skaffe distriktet den nødvendige elektriske energi — også til industrielt bruk.

Ansøkeren opplyser under 20 juli 1936 at det er fisk både i Markevatn og i Store Skorgevatn, men at fisket har liten henholdsvis ingen økonomisk betydning. Gårdbrukerne ved vatnene benytter disse for transport av varer, ved o. l., annen ferdsel foregår ikke og heller ikke fløtning. Den ulempe reguleringen volder opsitterne erstattes efter inngått overenskomst.

Ansøkerens forslag til manøvreringsregle-

ment går ut på at Markevatn tappes ned til kote 140 og Store Skorgevatn til kote 330, således som det er nødvendig for å tilfredsstille Ytre Fjordane Kraftlags behov.

Hovedstyret gjorde under 22 juli 1936 Kraftlaget ved overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane oppmerksom på at det også trengte konsesjon på erhverv av de omhandlede vannfall. Overingeniøren meddeler under 28 s. m. at det er gjort henvendelse til Justisdepartementet om å foranledige at det ved lov bestemmes at selskaper hvor kun kommuner kan delta blir stilt likt med kommuner likeoverfor konsesjonsloven. Andragende om erhvervskonsesjon vilde derfor ikke bli innsendt før Justisdepartementet har behandlet henvendelsen. Arbeidet ved anleggene var allerede i gang så reguleringstillatelse måtte ordnes snarest mulig. Spørsmålet herom blev forelagt Arbeidsdepartementet som ifølge brev av 19 august 1936 intet hadde å bemerke ved at reguleringsandragendet blev fremmet på vanlig måte. Reguleringstillatelsen vilde dog ikke bli søkt utvirket før erhvervsforholdet var ordnet.

Vannylven herredsstyre har i møte 13 oktober 1936 enstemmig besluttet:

«Herredsstyret har intet å innvende imot regulering og benyttelse av Store Skorgevatn for Ytre Fjordane Kraftlag, som i søknaden nevnt, hvis opsitterne på Skorge får de i håndgivelse og skjøte bestemte hestekrefter levert til husveggene på Skorge, hvor det ved håndgivelse og skjøtning til Selje kommune var forutsatt at kraften skulde leveres.»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal anfører under 3 november 1936 at han ikke har noget å innvende mot at den søkte tillatelse meddeles.

Selje herredsstyre uttaler i møte 3 oktober 1936 at det er «enig i at der gis den omsøkte konsesjon til regulering av Skorgevassdraget i medhold av gjeldende lov og overensstemmende med inngåtte kontrakter mellom de interesserte parter.»

Vevring herredsstyre uttaler i møte 9 september 1936:

«Heradstyret er samtd i at den omsøkte konsesjon for Vevrings vedkomande vert gjeve og då i samhøve med dei inngåtte kontrakter og håndgivelser med dei interesserte som vassrettene er kjøpte hjå.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser under 19 desember 1936 «til utskriftene av heradstyrevedtaki og råder til at reguleringsløyve vert gjeve i samsvar med søknaden.»

Den videre behandling av saken har vært stilt i bero i påvente av andragende om nød-

vendige erhvervskonsesjoner. Sådant er nu innkommet fra overingeniøren for Elektrisitetsforsyningen i Sogn og Fjordane på vegne av Kraftlaget. Av andragendet — som er datert 12 mai 1938 — hitsettes:

«På vegne av det uansvarlige interessentskap Ytre Fjordane Kraftlag tillater jeg mig herved å søke om tillatelse til å erverve Skorvenvassdraget i Vevring herred og Skorgevassdraget i Selje herred.

Ytre Fjordane Kraftlag er et uansvarlig lag med skiftende antall medlemmer og med skiftende kapital.

Samtlige medlemmer i laget er norske kommuner, nemlig: Selje, Davik, Nord-Våksøy, Sør-Våksøy, Kinn, Florø, Bru, Vevring og Askvoll.

For lagets forpliktelser svarer kun laget, ikke de enkelte medlemmer.

Når det først nu søkes om erhvervstillatelse kommer det av at der var tvil om selskapet som kun består av norske kommuner var pliktig dertil.

Der er fremsatt forslag for Stortinget om lovforandring slik at selskaper som dette og som kun består av norske kommuner for fremtiden ikke kommer inn under erhvervsloven. Man går ut fra at hvis sådan lovforandring blir besluttet, vil konsesjon som blir gitt i henhold til denne ansøking senere bli bragt i overensstemmelse med den endrede lov.

For oversiktens skyld vedlegges et fylkeskart hvorpå de nyttbare fallstrekninger i vassdragene er anmerket. Disse er:

Skorvenvassdraget.

1. Fallstrekningen i Fesseelven fra Leknesvatn til Markevatn. Denne fallstrekning er ikke opmålt, og det er usikkert om den vil bli utbygget.

Fallhøiden utgjør ca. 250 m og kraftydelsen vil ved regulering kunne bringes op til 1200 turbin-HK.

Kraftlaget har erhvervet alle rettigheter i vassdraget som ligger i Vevring herred. Om der hermed er erhvervet hele fallstrekningen fra Leknesvatn til Markevatn, er ikke helt klart, idet der er tvil om hvor herredsgrensen går.

2. Fallstrekningen Markevatn til Skorvenvatn. Fallhøide i middel 113 m og en kraftydelse av 2430 HK.
3. Fallstrekningen Skorvenvatn til sjøen. Fallhøide 45 m og en ydelse av 1400 turbin-HK.

Skorgevassdraget.

1. Fallstrekningen fra Store Skorgevatn til sjøen. Fallhøide i middel 330 m med en kraftydelse av 880 turbin-HK.»

Der foreligger erklæring fra selskapets styre om at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til selskapets bestyrelse, at hele grunnkapitalen tilhører norske kommuner og at der ikke foreligger nogen avtale siktende til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til eiendomsretten til grunnkapitalen.

Hovedstyret skal bemerke følgende: Planer og overslag vedrørende kraftlagets utnyttelse av de omhandlede to vassdrag har tidligere vært behandlet av hovedstyret i forbindelse med kraftlagets start, jfr. hovedstyrets brev til Riks-Gjeldsmeglingsinstituttet av 12 oktober og 27 november 1935, hvorav avskrifter blev oversendt Arbeidsdepartementet henholdsvis 14 oktober og 28 november s. å. Etter disse hadde man her intet særlig å bemerke til den. Nu er det altså bare det konsesjonsmessige som kommer til behandling.

Efter det foreliggende er det på det rene at ansøkeren trenger både erhvervs- og reguleringsstillatelse.

Kraftlaget er efter det oplyste et norsk selskap med sete i Norge og helt norsk grunnkapital, andragendet blir derfor å behandle i medhold av erhvervslovens § 2. Formålet er som før nevnt almindelig elektrisitetsforsyning innen de deltagende kommuner. Hovedstyret antar at almene hensyn ikke taler imot at den omsøkte erhvervstillatelse blir meddelt.

I hvert av de omhandlede vassdrag er forutsatt å skulle være et reguleringsmagasin, og de er begge tenkt tilveiebragt ved senkning. I Skorvenvassdraget er det Markevatn som aktes senket 22 m og i Skorgevassdraget er det Store Skorgevatn som senkes enno noget mere, nemlig 26 m, i begge tilfelle ved hjelp av tunnel. Ingen av dem er forutsatt demmet. Ifølge andragendet ligger der ved Markevatns indre ende 3 mindre gårdsbruk hvis dyrkede mark delvis går ned til vatnet, videre er det lite verdifullt beite og litt småskog rundt vatnet. Strandbredden opplyses å være fjell praktisk talt overalt, således at det ikke skulde være fare for nogen utrasning. Omkring Store Skorgevatn er det efter andragendet ikke dyrket mark, bare beite-strekninger og litt løvskog, ved dets indre ende ligger en seter. Skadevirkningene skulde efter dette være nokså oversiktlig og antagelig små. På den annen side har man fordelene som representeres av kraftøkningen, det meste av den energi som kan fåes ved de to anlegg er muligjort ved reguleringen. Det kan ikke være tvilsomt at den i reguleringslovens § 8 opstilte betingelse for at reguleringsstillatelse kan meddeles er til stede.

Konsesjonene foreslås gitt for 50 år med innløsningsrett for staten efter 35 år.

Da anleggene på det nærmeste er ferdig har man ikke opstilt frister for påbegynnelse og fullførelse, men kun medtatt de ordinære bestemmelser om driften.

Da hensikten er å levere energi til almindelig forsyning skulde vilkår om kraftavståelse

til kommuner efter erhvervslovens § 2, 12 og reguleringslovens § 12, 15 være upåkrevd. Lovene er imidlertid formet så på dette punkt at man har funnet å måtte betinge avståelse av 10 pct. av kraften til kommuner. Kraft til staten har man efter forholdene ikke funnet å burde betinge.

Kraftlaget søker i henhold til reguleringslovens § 11, 7 om å bli fri avgifter. De kommuner som berøres av reguleringen omhandler ikke avgiftsspørsmålet i sine uttalelser. Som det vil erindres er det vanlig å betinge avgift også når det er kommuner som står for anlegget, og her er forholdet det at bare 2 av de deltagende 9 kommuner berøres direkte av reguleringen. Hovedstyret er alle forhold tatt i betraktning stanst ved å foreslå at avgiften til stat og kommune som vanlig ved kommunale reguleringsforetagender settes til kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. natur-HK., og at den efter erhvervslovens § 2, 13 beregnes efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet.

Da Markevatn bare er 1,2 km² og Skorgevatn 0,84 km² store antar Hovedstyret at de i sin helhet må anses for å være undergitt eiendomsrett. Vilkår om godtgjørelse én gang for alle til staten er derfor ikke opstilt, jfr. reguleringslovens § 13.

De øvrige opstilte betingelser trenger antagelig ingen nærmere begrunnelse.

Man har som forholdene ligger an ikke funnet tilstrekkelig grunn til å opstille vilkår om midler til almindelig virksomhet m. v. og midlertidig forsamlingslokale, jfr. erhvervslovens § 2, 6 og reguleringslovens § 12, 4 og om plikt for konsesjonæren til å bære utgift til vedlikehold av offentlige veier m. v., jfr. henholdsvis § 2, 8 og § 12, 6.

Hvad manøvreringsreglementene angår går ansøkerens forslag ut på at vannslipningen foregår slik som lagets kraftbehov krever det. Hovedstyret har ikke noget å innvende herimot og har utarbeidet vedliggende utkast på dette grunnlag, supplert med de ordinære bestemmelser.

Hovedstyrets utkast til betingelser og manøvreringsreglement blev under 24 juni 1938 forelagt Kraftlaget som under 20 juli s. å. svarer:

«De Ytre Fjordane Kraftlag under 24 f. m. oversendte konsesjonsbetingelser i utkast for Skorven og Skorgevassdragene blev behandlet i styremøte i kraftlaget den 13 d. m. under sak nr. 6 og tilførtes forhandlingsboken følgende:

«Da Y. F. K. har til formål å sikre den almindelige elektrisitetsforsyning og da selskapsmedlemmene kun er norske kommuner og videre da kraftlagets dannelse er skjedd ved økonomisk støtte fra staten, andrar man om at avgiftene til stat og kommuner settes til lovens minimum.»

Under henvisning hertil andrar jeg herved på vegne av Ytre Fjordane Kraftlag at de i vassdragsvesenets utkast til konsesjonsbetingelser i § 12 nevnte avgifter til stat og kommuner settes til lovens minimum.

Jeg skal til styrets begrunnelse kun tilføie at såvidt jeg kan se er der i Riks-Gjeldsmeglingens finansplan for selskapet ikke tatt med noget beløp til disse avgifter og at sådant beløp vanskelig kan medtas — etter mitt syn avgjort ikke med sådan størrelse som foreslått — uten å gå ut over fondet for den større linjereparasjon rundt 1950 (se Riks-Gjeldsmeglingens P. M.). Jeg tør også nevne at Kommunalbankens lån er ydet i henhold til Riks-Gjeldsmeglingens P. M. og den der optrukne finansplan.»

R i k s - G j e l d s m e g l i n g s i n s t i t u t t e t — som Kraftlaget har forelagt betingelsene — anfører under 1 august d. å.:

«Instituttet har for sitt vedkommende ikke noget å bemerke til konsesjonsvilkårene, bortsett fra konsesjonsavgiften som man mener bør fastsettes etter lovens minimumssetser. Man bemerker i den forbindelse at vassdragene er erhvervet og utbygget utelukkende ved lånemidler som er skaffet tilveie gjennom Norges Kommunalbank og av Stortingets bevilgning til akkordmessige gjeldsoppgjør for kommuner, og at der opstod en overskridelse på anleggsbudgett på ca. kr. 120 000 som er skaffet tilveie som midlertidig lån, og som vil forårsake at kraftlagets økonomi i de første år blir meget anstrengt. Et tillegg på kr. 5 000—kr. 6 000 i de beregnede årlige utgifter hvor konsesjonsavgift ikke var medtatt vil spille en ikke ubetydelig rolle for kraftlaget, hvis bokførte verdi basert på de faktiske utgifter ligger på avrundet kr. 1 600 000.»

Hovedstyret, som behandlet saken på ny i møte 11 august 1938, skal bemerke følgende:

Ved behandlingen den 22 juni d. å. av omhandlede sak forelå andragende om fritagelse for avgifter i henhold til reguleringslovens § 11, 7. Hovedstyret fant dog ikke tilstrekkelig grunn til å gå med herpå. Kraftlaget søker nu om at avgiften må settes til lovens minimum og støttes av Riks-Gjeldsmeglingsinstituttet som opplyser at anleggsbudgett er overskredet med ca. kr. 120 000. Under henvisning hertil og til det som er anført i forbindelse med en annen sak, nemlig «Sykkylven kommunale kraftverk, ytterligere regulering av Storevatn», finner hovedstyret ikke å burde opprettholde kravet om kr. 0,50 pr. nat.HK. i avgifter undtagen for kommuneavgiften for Skorgevassdraget, idet reguleringsbassenget

der — Store Skorgevatn — delvis ligger i Vannylven herred, som ikke er deltager i kraftlaget og dessuten ligger i et annet fylke. For de andre foreslås minimumssatsen kr. 0,10 og kr. 0,10.

I henhold hertil anbefaler hovedstyret at Ytre Fjordane Kraftlag får tillatelse til å erverve og regulere Skorvenvassdraget og Skorgevassdraget på vedliggende betingelser, som er rettet overensstemmende med foranstående.

Reguleringsandragendet er bekjentgjort i Kunngjørelsestidende 25 og 27 august 1936 (nr. 197 og nr. 199).

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møter 22 juni og 11 august 1938.»

Det i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til betingelser for erhverv og regulering av Skorvenvassdraget er sålydende:

I.

1.

Selskapets styre (direksjon og representantskap) skal ha sitt sete her i riket og skal til enhver tid utelukkende bestå av norske statsborgere.

Selskapets aksjer eller parter skal lyde på navn. De kan ikke med rettsvirkning tegnes, erhverves eller eies av eller pantsettes til andre enn staten, norske kommuner, norske statsborgere, Norges Bank eller med vedkommende regjeringsdepartements godkjennelse andre norske banker eller selskaper. Bestemmelse herom skal påføres aksje- eller partbrevene i det norske, engelske, franske og tyske sprog.

Selskapets vedtekter så vel som senere forandringer i disse blir å forelegge vedkommende departement til godkjennelse.

2.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet hvad der måtte være avgitt til bruk for kommuner etter post 11, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelser erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 50 — femti kroner — pr. dag hvori vedkommende frister oversittes.

3.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

4.

Selskapet skal ved bygning og drift av anleggene anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll, hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusive toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevet.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

5.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

6.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

7.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp.

8.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrum efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leid hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til efter avgjørelse av vedkommende departement å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

10.

Anvendes vannkraften til produksjon av elektrisk energi må konsesjonæren ikke uten samtykke fra vedkommende regjeringsdepartement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på

energi eller på de produkter som frembringes ved energien.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til å avgi inn-til 10 pct. av den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet til den kommune hvor kraftanleggene er beliggende eller andre kommuner, derunder også fylkeskommuner, idet fordelingen bestemmes av vedkommende regjeringsdepartement.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas etter departementets bestemmelse i kraftstasjonene eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet hvad enten ledningene tilhører konsesjonæren eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres etter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonskostningene — deri innbefattet 6 pct. rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 pct. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi fordi bare en mindre del av den kraft vannfallene kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt etter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellom vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan så vel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis konsesjonæren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Konsesjonæren har rett til å forlange et varsel av ett år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

Undlater konsesjonæren å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anleggene for

eierens regning og risiko såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet etter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallene etter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet på samme måte.

Avgiften hvorav svares 6 pct. rente etter forfall, har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

13.

Konsesjonæren plikter å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringen og vannfallenes utbygning. Planene skal approberes av departementet. Anleggene skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Deres utførelse så vel som deres senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggenes eier.

14.

Når 50 år er forløpet fra konsesjonens datum tilfaller vannfallene med alle de innretninger hvorigjennem vannets løp og leie forandres, såsom damanlegg, kanaler, tunneler, bassenger, rørledninger m. m., de til utbygningen og kraftanleggene erhvervede grunnstykker og rettigheter, kraftstasjon med tilhørende maskineri og annet tilbehør så vel som reguleringsanlegget med tilhørende grunn og øvrige rettigheter og de arbeiderboliger, bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanleggene staten med full eiendomsrett og uten vederlag. Hvilke bygninger og innretninger som hører med til reguleringen og kraftanleggene avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn. Det som ikke tilfaller staten kan den innløse for dets verdi etter skjønn på sin bekostning eller forlange fjernet innen en av departementet fastsatt frist.

Anleggene med installert maskineri skal ved konsesjonstidens utløp være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle avgjøres ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Konsesjonæren plikter på egen bekostning å utføre hvad skjønnet i så henseende måtte bestemme.

15.

I det 35te år etterat konsesjonen er gitt skal staten kunne innløse det hele anlegg i den utstrekning hvori det etter post 14 tilfaller staten ved konsesjonstidens utløp. Benytter staten sig ikke herav skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelse om innløsning må være meldt konsesjonæren 5 år i forveien. Innløsningssummen skal bestemmes således at vannfallene med tilhørende regulering, grunnstykker og rettigheter samt vannbyggningsarbeider og hus betales med hvad de beviselig har kostet konsesjonæren med fradrag for amortisasjon i forhold til den forløpne del av konsesjonstiden, mens rørledninger, maskiner og annet tilbehør innløses for sin tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Såfremt anlegget innløses plikter staten å overta de av konsesjonæren med offentlig tillatelse ingåtte kontrakter om bortleie av kraft for et tidsrum som ikke må strekke sig ut over 5 år efter innløsningen. Staten har rett til for sådan bortleie av kraft å kreve en godtgjørelse som svarer til den gjennomsnittlig betalte pris på elektrisk kraft her i riket for lignende formål. I mangel av mindelig overenskomst herom fastsettes prisen ved et av Kongen opnevnt skjønn, hvis avgjørelse ikke kan påankes.

II.

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrum av 50 år regnet fra konsesjonens meddelelse. Den kan ikke overdras. Det utførte reguleringsanlegg og overføringsanlegg eller andeler deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anleggene.

Anleggene må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

Nærmere bestemmelse om betalingen av avgifter efter I post 12 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft jfr. I post 11 skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

3.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar skal

forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

4.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

III.

1.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anleggene eller deres drift pådras like overfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid oprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 2000 efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

2.

Konsesjonæren underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av konsesjonæren efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

3.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servitutter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter konsesjonæren innen to år å fjerne disse eller sørge for at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, derunder mulker, som måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående. Alle heftelser som efter konsesjonens tinglysning (jfr. III post 5) er påført vedkommende eiendommer og gjenstander bortfaller når disse ifølge konsesjonen overgår til staten eller innløses av denne.

4.

Overtredelse av foranstående poster I, 1, I, 10 og III, 2 medfører i gjentagelsestilfelle

tap av konsesjonen således at reglene i lov nr. 16 av 14 desember 1917 §§ 31 og 32 får tilsvarende anvendelse.

5.

Idet konsesjonæren vedtar foranstående betingelser for konsesjon på vedkommende eiendomserhvervelser og reguleringsarbeider som forpliktende for sig og de konsederte eiendommer, inngår han på at nærværende konsesjon som ikke kan overdras uten kongelig tillatelse på konsesjonærens bekostning tinglyses ved hans verneting og innen de jurisdiksjoner hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Til sikkerhet for de forpliktelser som i henhold til nærværende reguleringstillatelse måtte påhvile eiendommer eller bruk i vassdraget blir derhos å foreta tinglysning til anførsel på vedkommende eiendommers eller bruks folier i panteregistret.

Konsesjonæren skal innen 2 år innsende til departementet konduktørkart over de eiendommer og rettigheter konsesjonen omfatter.

Hovedstyret foreslår de samme betingelser for erhverv og regulering av Skorgevassdraget, dog således at betingelsene I, 12 og III, 1 gis følgende lydelse:

I, 12.

Konsesjonæren skal betale en årlig avgift til staten av kr. 0,10 pr. nat.HK. beregnet efter den gjennomsnittlige kraftmengde som vannfallet efter den foretatte utbygning kan frembringe med den påregnelige vannføring år om annet og en årlig avgift til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer av kr. 0,50 pr. nat.HK. beregnet på samme måte.

Avgiften hvorav svares 6 pct. rente efter forfall, har samme pantsikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse.

III, 1.

For oppfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles og til enhver tid oprettholdes sikkerhet for et beløp av kr. 1 000 efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

De i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til manøvreringsreglementer er sålydende:

Utkast

til manøvreringsreglement for regulering av Markevatn i Skorvenvassdraget.

1.

Nedre reguleringsgrense kote 140,0 skal betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipningen foregår efter Ytre Fjordane Kraftlags behov.

3.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Tvist om forståelsen av dette reglement avgjøres med bindende virkning av Arbeidsdepartementet.

6.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Kongen efter at de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Utkast

til manøvreringsreglement for regulering av Store Skorgevatn i Skorgevassdraget.

1.

Nedre reguleringsgrense kote 330,0 skal betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipningen foregår efter Ytre Fjordane Kraftlags behov.

3.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres om det forlanges regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes om det forlanges avskrift til Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

4.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Tvist om forståelsen av dette reglement avgjøres med bindende virkning av Arbeidsdepartementet.

6.

Forandringer i dette reglement kan kun foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

I en skrivelse fra konsesjonssøkeren av 30 august 1938 er de eiendommer som det søkes konsesjon på, nærmere spesifisert således:

«De eiendommer hvorpå søkes konsesjon er:

Skorgefallene.

Gr. nr. 1, br. nr. 5, Selje, Nordfjord, og gr. nr. 72, br. nr. 6, Vanylven, Søre Sunnmør. Eiendommen ligger nemlig med en halvpart i Nordfjord og en halvpart i Søre Sunnmør.

Skorvenvassdraget.

Gr. nr. 15, br. nr. 4, Vevring i Sunnfjord. De hernevnte eiendommer utgjør kun de av kraftlaget erhvervede vassrettigheter. Grunnen under rørledning, kraftstasjonene og andre bygninger er ennå ikke skyldsatte, dels fordi man først for nylig har kunnet bestemme deres utstrekning og dels fordi der har vært nogen tvist om kontraktvilkårene. For Skorges vedkommende har der vært rettssak, som nu av vedkommende grunneier er innbragt for lagmannsretten.»

En legger ved sakens dokumenter, derunder erklæring fra det konsesjonssøkende selskaps styre, etter konsesjonsloven av 14 desember 1917 § 24, avskrift av selskapets stiftelsesprotokoll med deri inntatte vedtekter for selskapet, samt planer for anlegget.

Søknaden har vært bekjentgjort på lovbefalt måte.

Departementet skal bemerke:

Det konsesjonssøkende selskap, Ytre Fjordane Kraftlag, har helt norsk styre med sete i Norge og helt norsk grunnkapital.

Deltagerne i selskapet består av Selje, Davik, Nord-Vågsøy, Sør-Vågsøy, Kinn, Florø, Bru, Vevring og Askvold kommuner. Selskapet er dannet i forbindelse med disse kommuners gjeldsoppgjør, idet det skal overta den almindelige elektrisitetsforsyning i distriktet i stedet for det likviderte «Aalfotselskap» som disse kommuner deltok i, og hvis aktiva og passiva det konsesjonssøkende selskap har overtatt.

Planer og overslag vedrørende kraftlagets utnyttelse av de omhandlede vassdrag har vært behandlet av Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet i forbindelse med selskapets start, uten at Hovedstyret hadde noget særlig å bemerke til dem.

Departementet finner med Hovedstyret å

kunne anbefale at det gis selskapet tillatelse til å erverve de omhandlede vassdrag.

Reguleringene antas ikke å ville medføre skade eller ulempe av større betydning for almene eller private interesser. Det er oplyst at selskapet har erhvervet alle vannrettigheter i de omhandlede vassdrag.

Betingelsene for å gi reguleringstillatelse — derunder tillatelse til overføring av Fesseelven — antas etter det foreliggende å være til stede, jfr. reguleringsloven av 14 desember 1917 § 8.

Avgifter til stat og kommuner er av Hovedstyret, etter Riks-Gjeldsmeglingsinstituttets uttalelse, foreslått satt til lovens minimum kr. 0,10 til Staten og kr. 0,10 til kommuner pr. nat.HK. forsåvidt angår Skorvenvassdraget.

For Skorgevassdragets vedkommende foreslår Hovedstyret likeledes en avgift av kr. 0,10 til Staten, men kr. 0,50 til kommuner, med den begrunnelse at reguleringsbassenget her ligger i en kommune som ikke er deltager i kraftlaget og dessuten ligger i et annet fylke.

Departementet finner etter omstendighetene å kunne slutte sig hertil, og finner også å kunne tiltre de øvrige betingelser for erhvervs- og reguleringstillatelsen som Hovedstyret har foreslått.

Den konsesjonsmessige sikkerhet er satt til kr. 2000 for Skorvenvassdraget og kr. 1000 for Skorgevassdraget.

I betingelsenes I, 9 er opstillet plikt til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til mulig fattigunderstøttelse av de ved anlegget ansatte arbeidere og deres familier.

Kraftavståelse til kommuner er betinget med 10 pct., jfr. betingelsenes I, 11, mens det etter forholdene ikke er betinget kraftavståelse til Staten.

Da de regulerte vann antas å være undergitt privat eiendomsrett, er det ikke betinget avgift etter reguleringslovens § 13.

Konsesjonstiden er foreslått satt til 50 år, med innløsningsrett for staten etter 35 år.

Departementet finner også å kunne tiltre Hovedstyrets utkast til manøvreringsreglementer som gjeldende inntil videre.

Man tillater sig således å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov av 14 desember 1917 om ervervelse av vannfall m. v. og lov av samme dag om vassdragsreguleringer Ytre Fjordane Kraftlag å erverve de i kraftlagets skrivelse av 30 august 1938 omhandlede eiendommer i Vevring og Selje herreder, Sogn og Fjor-

- dane fylke, og i Vanylven herred, Møre og Romsdal fylke, samt til å regulere Skorvenvassdraget og Skorgevassdraget sammesteds i det vesentlige overensstemmende med søknad av 6 juli 1936 og de fremlagte planer — alt på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 16 september 1938 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglementer for reguleringene overensstemmende med de i Arbeidsdepartementets ovennevnte foredrag inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

14. Sykkylven kommune.

(Tillatelse til å regulere Storevatn i Sykkylven herred, Møre og Romsdal fylke.)

Kgl. resol. av 23 september 1938.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 16 august 1938 har departementet mottatt en søknad fra Sykkylven kommune, datert 23 mars 1938 om tillatelse til å foreta en ytterligere regulering av Storevatn i Riksheimelva, Møre og Romsdal fylke.

Hovedstyrets skrivelse er sålydende:

Det Kongelige Departement har under 25 mars 1938 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 23 s. m. — med bilag fra Sykkylven kommune:

«Sykkylven Kommune søker med dette om løyve til å regulere Storevatnet i Sykkylven herad i samhøve med vedlagde reguleringsplan, som er utarbeidd av ingeniør O. Fjalestad.

Av planen går det fram at Storevatnet, som ligg ca. 750 m o. h. skal senkast ca. 30 m ved hjelp av den planlagde tunnel. Der er ogso gjort reide for kostnaden med reguleringsarbeidet, og for det magasin ein vinn inn ved reguleringa, og for kraftaukinga i det utbygde fall.

Vidare skal me tillate oss å nemne:

Reguleringsmagasinet ligg ca. 7 km frå kraftverket sitt inntak. Vi har difor ikkje høve til å utnytte heile den regulerte vassmengde. Vi går ut ifrå at vi må ta til å tappe av magasinet i november månad, og da lavvassperioden ofte strekjer seg heilt ut i mars—april månad, reknar vi med at vi gjenomgående må tappe av magasinet i minst 4 månar av året.

Vidare går vi ut ifrå at vi må halde vassføringa på ei viss høgd om hausten, for at vatnet seinare ikkje skal fryse vekk under tappinga. Vi reknar difor med at vi ikkje kan få nyttegjort meir enn ca. halvparten av den auka vassføring.

Ved den planlagde regulering vil ein oppnå å sikre kraftverket mot driftsstans eller rasjonering av kraft for skuld vassmangel. Kraftverket skulde soleis verta heilt driftssikkert. Ei auka kraftmengd vil ein fyrst seinare kunne oppnå, ved å legge ei ny røyrgate til kraftstasjonen.

Sykkylven Kommune hev før fenge rett til å regulere Storevatnet, ved oreigning av Riksheimfossen, og Kommunen eig heile vassdraget, like til sjøen.

Regulering av Storevatnet vil ikkje medføre nokon skade. Der finst ikkje fisk i vatnet. Reguleringa vil heller ikkje medføre nokon skade nedover i vassdraget, utover den rett som ein alt hev fått.

Kraftverket har i dei siste åra vore nøvdd til å rasjonere krafta for skuld vassmangel, stundom i lengere bolkar om gongen. Dette har ført til eitt stort økonomisk tap for alle verksemdar innan kommunen. Difor ser ein det som plent naudsynt for kommunen at den planlagde regulering vert gjennomført.

Vi tillet oss difor å søkje det vyrde departement om løyve til å regulere Storevatnet etter den vedlagde plan. Samstundes søker me om å verte fritekne for konsesjonsavgift på grunn av kommunen si økonomiske stode. Kan me ikkje gå heilt fri konsesjonsavgift, må me be om at den vert sett so lavt som mogeleg.»

Av bilagene fremgår bl. a. at kommunens kraftanlegg i Riksheimfossen utnytter et bruttofall på ca. 260 m. I kraftstasjonen er installert 2 maskinaggregater, et med en turbin på 500 HK. og et med en turbin på 1200 HK. Maskinene kan bare kjøres hver for sig. Verkets ydeevne ved den nuværende regulering i vassdraget er angitt til ca. 600 kW. Dets ydeevne med det turbinrør som nu has, er begrenset til ca. 750 kW., tilsvarende en regulert vannføring av 300 l/sek.

Det nuværende magasin oppgis til ialt 2,0 mill. m³, hvorav 1,1 mill. m³ i Storevatn som efter det foreliggende er regulert 2,6 m mellem kotene 747,4 og 750. Reguleringen har funnet sted i to etapper, i 1920 mellem 747,4 og 749 og i 1921 mellem 749 og 750. Den nu omsøkte regulering går ut på å senke dette vatn til kote 721. Da øvre reguleringsgrense er angitt til kote 750 blir den samlede reguleringshøide 29 m. Ved denne utvidelse av reguleringen blir magasinet i Storevatn 7 mill. m³ og det samlede magasin ca. 8 mill. m³. Den hertil svarende regulerte vannføring er angitt til 550 l/sek.

Reguleringsomkostningene er beregnet til ca. kr. 88 000. Benyttes folk fra distriktet antas det å bli ca. kr. 75 000.

Storevatn ligger i sin helhet i Sykkylven herred.

Hovedstyret har tidligere erklært sig enig i at det er ønskelig at verket skaffer sig større magasin og at det efter det som foreligger bare kan skje ved senkning av Storevatn. Hovedstyret foretrakk en noget redusert senkning, hvorved den vilde kunne gjenføres sikrere. Dessuten foreslo man synk og luke istedetfor rør og sluseventil m. v. Denne endring vilde medført nogen økning

av omkostningene. Sykkylven herredsstyre har imidlertid vedtatt å utføre reguleringen etter den innsendte plan og har opstilt en finansieringsplan overensstemmende hermed. På dette grunnlag anbefalte hovedstyret under 19 april 1938 approbasjon på herredsstyrets vedtak.

Det blir altså bare den rent konsesjonsmessige side av saken man får å ta stilling til nu.

Da mere enn en gangs regulering av et basseng i henhold til reguleringslovens § 3 siste avsnitt ikke kan skje uten konsesjon etter nevnte lov uansett kraftøkningens størrelse, er det derfor klart at ikke bare den nu omsøkte, men også den før nevnte som 2. trinn utførte regulering — mellom kotene 749 og 750 — er konsesjonspliktig.

Fordelene ved reguleringen består i stabilisering av verkets drift og i kraftinnvinningen, som vil dreie sig om 830 nat.HK. Det fremgår av foranstående at verket ikke kan nyttiggjøre sig denne før det anlegger ny turbinrørledning.

Skaden og ulempen må etter det som er oplyst antas å bli uten nevneverdig betydning.

Hovedstyret antar at betingelsene for at tillatelse kan meddeles er til stede, jfr. reguleringslovens § 8 og anbefaler sådan gitt.

Som vanlig for kommuner bør tillatelsen gis på ubegrenset tid, jfr. nevnte lovs § 10, 2.

Kommunen har søkt om å bli fritatt for å erlegge konsesjonsavgifter. Plikten til å erlegge avgift er etter samme lovs § 11, 1 ubetinget, men Kongen kan etter samme paragrafs pkt. 7 helt eller delvis fritta for avgift vannfall som utnyttes av norske kommuner til deres eget behov eller til innvånerens forsyning med kraft til lys, varme, gårdsdrift eller småindustri. Der er altså anledning til å imøtekomme søkeren her og da reguleringsbassenget ligger innen den ansøkende kommunes grenser, foreslår man fritagelse for avgift til kommuner så lenge fallet eies av Sykkylven kommune og brukes til almindelig elektrisitetsforsyning. Derimot kan man med parallell i de i den senere tid behandlede kommunale reguleringer ikke anbefale tilsvarende fritagelse forsåvidt angår avgiften til staten. Avgiftene foreslås satt til henholdsvis kr. 0,50 og kr. 0,50 pr. innvunnen nat.HK. som vanlig ved kommunale reguleringer.

Da Storevatn bare er vel 0,4 km² stort og således i sin helhet må antas undergitt eieomsrett har man ikke opstilt vilkår om godtgjørelse en gang for alle til staten, jfr. nevnte lovs § 13.

Kraftavgivelse i henhold til samme lovs § 12, 15 foreslås betinget med inntil 10 pct. til kommuner. Som forholdene ligger an har

man ikke funnet det påkrevet å betinge nogen kraftavgivelse til staten.

De øvrige betingelser trenger antagelig ikke nogen nærmere begrunnelse.

Da reguleringsanlegget blir liggende innen den ansøkende kommunes grenser skulde det være unødvendig å medta vilkår om plikt til å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier, jfr. § 12, 7. Heller ikke har man grunn til å betinge sikkerhetsstillelse etter § 12, 16.

Hovedstyrets utkast til betingelser blev under 23 juni d. å. forelagt søkeren, som under 25 juli d. å. svarer således:

«Hev teke mot Dykkar brev av 23 juni 1938, og me hev ingen merknad å giere til Dykkar utkast til vilkår for regulering av Storevatn i Sykkylven. Men på grunn av at kommunen er i ei vanskeleg økonomisk stode, vil me med dette søkie det vyrde Hovudstyre om at aveifta pr. HK. må setjast ned til lovens minimum for vanskele stilte kommuner.

For å få finansieringsplanen i orden for denne regulering måtte me fare bvrda rundt og få lånt kr. 16 000 av private i Sykkylven, so det hev vore svert vanskeleg å få kapital nokk til dette reguleringsarbeid.

Me tør høfligst be det vyrde Hovudstyre om å taka omsyn til dei økonomiske vanskar me arbeider under og syte for at aveifta vert nedsett, i alle høve nokre år framover.

Vedkomande manøvreringsreglementet kan opplystast at denne regulering av Storevatnet skal tene til at dei maskiner me hev installert på kraftstasjonen skal verta driftssikre heile året igjennom. Som før nemnt hev det vore driftsstans delvis fleire måneder om vinteren, men ved denne regulering vil dette verte forebyggt.

Me syner elles til vår konsesjonssøknad av 23 mars d. å. og vonar å få eit imøtekomande svar frå Hovudstyre med omsyn til nedsetjing av konsesjonsavgifta.»

Hovedstyret, som behandlet saken påny i møte 11 august 1938, skal bemerke følgende:

I andragendet av 23 mars iår søkte Sykkylven kommune om å bli fritatt for konsesjonsavgifter, subsidiært at de blev satt så lavt som mulig på grunn av kommunens økonomiske stilling. Kommunen gjentar nu nærmest sitt subsidiære andragende og ber om å få avgiften nedsatt iallfall for nogen år fremover. Etter det som tidligere er oplyst antas verket ikke å kunne utnytte noget større av kraftinnvinningen før det anlegger ny turbinrørledning; inntil så skjer antas derfor avgiften til staten — uten at man på det nuværende tidspunkt kan fikserer beløpet — å bli så liten at den ikke kan spille nogen rolle

for verkets økonomi. Ved 2. utbygning vil den derimot komme til å bety noget.

Den foreslåtte avgift til staten på kr. 0,50 pr. nat.HK. har vært almindelig i tilfelle som ligner det foreliggende og man må derfor hvis man går ned til minimumssatsen kr. 0,10 være forberedt på anmodninger om nedsettelse for verker som nu betaler kr. 0,50. Hovedstyret er etter overveielse kommet til at man bør stille sig imøtekommende slik som forholdene ligger an her, og grunnen herfor er, at man bør medvirke til at byrdene for elektrisitetsforsyningen gjøres så pass lette som man med rimelighet kan.

Hvis dette skulde medføre søknader som nevnt fra andre verker får man ta stilling til dem når og etterhvert som de måtte melde sig.

I henhold til foranstående anbefaler hovedstyret at den omsøkte tillatelse meddeles på de i vedliggende utkast opstilte betingelser. Disse er overensstemmende med dem som er forelagt ansøkeren med undtagelse av at avgiften til staten er redusert fra kr. 0,50 til kr. 0,10 pr. nat.HK.

Videre vedlegges utkast til manøvreringsreglement, der som vanlig foreslås gjort gjeldende inntil videre.

Andragendet er bekjentgjort i Norsk Lysingsblad nr. 140 og 142 for 1938.

Sakens dokumenter følger.

Behandlet i møter 22 juni og 11 august 1938.»

Det i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til betingelser er sålydende:

1.

Reguleringskonsesjonen gis på ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten kr. 0,10 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 0,50 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vannføringen

som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet med den i 1920 utførte regulering. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinene utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreer etter hvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk. Avgiftene har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pct. rente.

Den i nærværende post omhandlede plikt til å erlegge avgift til kommuner gjelder ikke Riksheimfossen så lenge denne eies av Sykkvlen kommune og brukes til almindelig elektrisitetsforsyning.

3.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 2 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 15, skal forsåvidt de ikke er fastsatt av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Arbeidet må påbegynnes innen en frist av 2 år etterat konsesjonen er gitt og fullføres innen en ytterligere frist av 5 år.

I fristene medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

5.

Til anlegg og drift skal utelukkende anvendes funksjonærer og arbeidere som har norsk innføds- eller statsborgerrett.

Vedkommende myndighet kan dog tillate undtagelser fra regelen når behovet for spesiell fagkunnskap eller øvelse eller andre avgjørende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig. Såfremt ikke offentlige hensyn taler derimot kan fremmede arbeidere også tillates benyttet, når de har hatt fast bopel her i riket i det siste år.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50 — femti kroner — for hver person.

6.

Konsesjonæren skal ved bygging og drift av anlegget anvende norske varer forsåvidt disse kan fåes like gode, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mere enn 10 pct. overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er det adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisdifferens — 10 pct. — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges.

Toll og pristillegg tilsammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 pct. av den utenlandske vares pris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra regelen om bruk av norske varer når særlige hensyn gjør det påkrevd.

For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegger konsesjonæren for hver gang efter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 — femten — pct. av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

7.

Forsikring tegnes fortrinsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

8.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedetfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med sin virkelige verdi beregnet efter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje.

Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere skal nettooverskuddet efter revidert årsregnskap anvendes til almenntilgøiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det, på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

10.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom efter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenighet om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist avgjøres med bindende virkning av departementet.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som fylkesveistyret bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvis disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

12.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget samt beskrivelse av det som er utført. Arbeidet kan ikke iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvelsom dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

13.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt vannslipningen foregår i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 200 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

14.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser som i det offentlige interesse finnes påkrevd, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tappingsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

15.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen innvunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, efter hvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 2).

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke efter hvert som kraft blir ledig kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall der tilhører norske kommuner ytterligere kraft såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres. Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter bæres disse av den som uttar kraften. Avbrytelse eller innskrenkning av leveringen som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del

av den kraft vannfallet kan gi, er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5. år. Hvis eieren leier ut kraft og kraften til kommune kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas. Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

16.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier efter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

17.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelse.

Det i Hovedstyrets skrivelse nevnte utkast til manøvreringsreglement for reguleringen er sålydende:

1.

Reguleringsgrensene er følgende:
 Øvre kote 750,0 m.
 Nedre kote 721,0 »
 Reg.høide 29,0 m.

Reguleringsgrensene skal betegnes ved faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.

2.

Vannslipningen foregår efter Sykkylven kommunale kraftverks behov.

3.

Til å forestå manøvreringen antas en norsk statsborger som godtas av vedkommende regjeringsdepartement.

4.

Der føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av protokollen sendes, om det forlanges, avskrift til Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet.

5.

Mulig tvist om dette reglements forståelse blir å avgjøre av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen efterat de interesserte har hatt anledning til å uttale sig.

Man legger ved sakens dokumenter, derunder den fremlagte reguleringsplan.

Departementet skal bemerke:

Søknaden sees bekjentgjort på lovbefalt måte.

Det vassdrag som søkes regulert ligger i sin helhet i Sykkylven herred, og eies av Sykkylven kommune.

Reguleringen antas ikke å ville medføre skade av nogen betydning for almene eller private interesser, og departementet finner derfor med Hovedstyret at betingelsene for å gi den søkte tillatelse er til stede, jfr. vassdragsreguleringsloven av 14 desember 1917 § 8.

Hovedstyret har foreslått reguleringsavgiften til staten satt til lovens minimum, kr. 0,10 pr. innvunnen nat.HK. og til kommuner kr. 0,50 pr. innvunnen nat.HK., dog således at sistnevnte avgift ikke gjelder Riksheimfossen sålenge denne eies av Sykkylven kommune og brukes til almindelig elektrisitetsforsyning, jfr. vassdragsreguleringslovens § 11 nr. 7.

Departementet finner efter omstendighetene å kunne slutte sig hertil.

Da Storevatn i sin helhet må antas undergitt privat eiendomsrett, er det ikke betinget godtgjørelse en gang for alle til staten efter vassdragsreguleringslovens § 13.

Reguleringsanlegget blir liggende innen den ansøkende kommunes grenser, og det er derfor ikke betinget erstatning til fattigkommunen efter vassdragsreguleringslovens § 12 nr. 7. Det er heller ikke betinget sikkerhetsstillelse efter samme lovs § 12 nr. 16.

Kraftavgivelse til kommuner er foreslått betinget med inntil 10 pct., og konsesjonen er foreslått gitt på ubegrenset tid.

Departementet vil anbefale at den søkte tillatelse blir gitt på de foreslåtte betingelser.

Likeledes vil man anbefale at det blir fastsatt manøvreringsreglement for reguleringen overensstemmende med det av Hovedstyret utarbeidede utkast som gjeldende inntil videre.

Man tillater sig sledes å

innstille:

1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 Sykkylven kommune å regulere Storevatn i Sykkylven herred, Møre og Romsdal fylke, overensstemmende med den fremlagte plan, og på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 23 september 1938 inntatte betingelser.
2. Det fastsettes manøvreringsreglement for anlegget overensstemmende med det i Arbeidsdepartementets foredrag av 23 september 1938 inntatte utkast som gjeldende inntil videre.

15. A/S Tyinfaldene.

(Ytterligere forlengelse av fristen for fullførelse av kraft- og reguleringsanlegg.)

Kgl. resol. av 30 september 1938.

Ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 fikk A/S Tyinfaldene tillatelse til å erverve en rekke eiendommer og rettigheter i Årdal tinglag samt til å foreta reguleringsarbeider m. v. i Tyinvassdraget bl. a. på betingelse av at regulerings- og utbygningsarbeidene skulde være fullført og driften av anleggene påbegynt innen 16 september 1920. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» I side 151 ff.

Fullførelsesfristen er gjentagende ganger blitt forlenget. Ved kgl. resolusjon av 3 mai 1929 blev fristen således forlenget til 16 september 1934 på betingelse av oprettholdelse av arbeidsdriften i en viss utstrekning og levering av 50 el. HK. til Årdal til en pris av kr. 30 pr. el. HK. pr. år. Videre forutsattes det at A/S Tyinfaldene vedstod sitt tilsagn om rentefrihet for et lån til Årdal, stort kr. 50 000, til utløpet av den innvilgede utsettelsestid.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XVI side 25 ff.

Ved kgl. resolusjon av 15 januar 1926 fikk A/S Tyinfaldene tillatelse til utvidet regulering av Tyinvassdraget samt til erverv, regulering og overføring av Rausdøla bl. a. på betingelse av at den hele kraft skulde være utbygget, reguleringen fullført og anleggets drift påbegynt innen 15 januar 1933, se «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIII side 3 ff., betingelsenes post I, 2.

Ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1934 blev selskapet meddelt fristforlengelse til 16 september 1939 forsåvidt angår fullførelsen av det hele anlegg.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» 1934, side 75—83.

Under 31 mai 1938 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra A/S Tyinfaldene om ytterligere fristforlengelse:

«Det Kongelige Departement har under 7 mars 1938 sendt Hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 4 mars 1938 — fra A/S Tyinfaldene:

«I henhold til andragende av 10 mai 1933 fikk vi ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1934 forlengelse til den 16 september 1939 av den tidligere fastsatte frist for fullførelsen av de ved kgl. resolusjoner av 16 september 1908 og 15 januar 1926 tillatte regulerings- og utbygningsarbeider i Tyavassdraget.

Fristforlengelsen blev gitt på betingelse bl. a. av at «selskapet vedlikeholder arbeidsdrift til beskjeftigelse av den i vedkommende bygder hjemmehørende befolkning i så stor utstrekning som efter omstendighetene mulig inntil anleggsarbeidet er fremmet så langt som det lar sig gjøre uten å foregripe noget». Samtidig henstillet Arbeidsdepartementet til selskapet «å tre i forbindelse med Ardal kommunes vedkommende til drøftelse av spørsmålet hvorvidt der fra selskapets side kan foretas noget for å yde kommunen økonomisk støtte under de nuværende vanskelige arbeidsforhold».

I sistnevnte henseende nevner vi at vi har tilbudt på visse betingelser å bidra med 1/10, maksimalt kr. 100 000 av omkostningene ved bygning av 4 meter bred vei langs Årdalsvannet (Ardalstangen—Øvre Ardal). Hittil har vi utbetalt kr. 10 000. Av den projekterte 8 km's vei er ca. 400—500 meter ferdigbygget. Videre ydet vi (i 1935) for å holde arbeidet i gang, et forskudd på kr. 20 000 til utvidelse og utbedring av veien fra Hersnåsi til Veesletten.

Hvad dernæst anleggsarbeidet angår bemerkes:

Arbeidet er i det forløpne tidsrum fremmet praktisk talt så langt som overhodet gjørlig uten at reguleringen tas i bruk og bestemmelse treffes om kraftens anvendelse. Til det arbeide som således er utført siden innsendelsen av siste fristforlengelsesandragende (hvor gjenstående antall dagsverk var opgitt til ca. 31 000) har vi anvendt i alt til lønninger, materialer m. m. ca. kr. 1 000 000. De nu gjenstående arbeider som lar sig fremme uten at noget foregripes er bare diverse senkningsarbeider i de forskjellige mindre vann, samt hvelvstøpning i rørgatetunnelen, tilsammen ca. 7 000 dagsverk.

Så snart fornøden beslutning treffes om kraftanvendelsen står følgende arbeider i forbindelse med den egentlige elektrisitetsproduksjon igjen for et driftsferdig anlegg:

- 1) Kraftstasjon med maskineri.
- 2) Turbinledninger.

I tillegg hertil kommer visse mindre arbeider for reguleringens gjennomførelse, såsom dam, brygge og senkningstunnel i Tyin.

Vi har i alt pr. 30 juni 1937 (siste regnskapsavslutning) nedlagt en kapital på ca. kr. 20 000 000 i Tyin, heri ikke inkludert byggerenter efter 1914. Til de rene utbygningsarbeider i vassdraget — altså bortsett fra eiendomserhvervelser m. v. — er medgått i alt ca. 17 mill. kroner.

Ovenstående under 1 og 2 nevnte arbeider samt de mindre anleggsarbeider for full utbygning av fallene, som gir 87 000 kW. ved full drift året rundt, vil efter kalkulasjonene idag nødvendiggjøre et ytterligere kapitalutlegg på ca. 12,6 mill. kroner, hvortil altså kommer eventuelle fabrikkianlegg, kraftoverføringsanlegg m. m.

Det er innlysende at selskapet, som har nedlagt så meget arbeide og en så betydelig kapital i anlegget, gjør hvad gjøres kan for å finne en anvendelse av Tyinkraften. Det er herunder imidlertid ikke bare i bedriftens, men også i distriktets interesse, at der ikke gåes i gang med anlegg på sviktende finansielt grunnlag, idet et økonomisk mislykket foretagende ikke bare vil ramme bedriften, men kanskje i like stor utstrekning distriktet.

Vi innskyter den bemerkning at Tyinanleggene egentlig var bestemt for utnyttelse til kvelstoff-fremstilling efter Birkeland-Eydes lysbuet metode som Norsk Hydro og A/S Rjukanfos brukte på Rjukan og Notodden. Sistnevnte anlegg ydet efter denne metode i alt ca. 30 000 tonn rent kvelstoff (N) pr. år under full utnyttelse av all disponibell elektrisk kraft. Tyinanleggene vilde kunne produsert ytterligere ca. 10 000 t. N. Imidlertid arbeidet efter hvert den nye ammoniak metode sig frem, hvis kraftforbruk bare er fjerdeparten av lysbuet metodens energibehov. Efter omlegning av en vesentlig del av Rjukananleggene til denne nye metode (og bygning av en mindre ammoniakfabrikk på Notodden efter et annet system) blev Hydros og Rjukanfos' kapasitet med den samme kraftmengde mere enn 3-doblet (henved 100 000 t. N.). Samtidig utviklet imidlertid kvelstoffsituasjonen sig ugunstig, idet verdensforbruket av kvelstoff gikk ned og anleggskapasiteten op — idag utgjør forbruket bare ca. 52 pct. av kapasiteten. Hydros og Rjukanfos' gjennomsnittlige kapasitetsutnyttelse de senere år har bare vært ca. 70 000 t. N. (ca. 70 pct.), hvorved også svære kraftmengder er blitt ledige ved disse selskapers anlegg. Samtidig var prisene pr. t. N. i 1936—37 sammenlignet med 1926—27 gått ned til omtrent halvparten.

Under disse omstendigheter vil det forståes at den egentlige plan for Tyinfallenes anvendelse har måttet skrinlegges. Vi har derfor i det forløpne tidsrum arbeidet meget med andre utnyttelsesmuligheter for Tyin og undersøkt en rekke alternativer. Det er dessverre gitt at det er et alvorlig problem her som i andre lignende tilfelle, å finne lønnsom utnyttelse for de store kraftmengder det er tale om, og tidene har ikke vært gunstige for å gå i gang med nyanlegg av større dimensjoner. Den som det synes nu allerede avsluttede oppgangstid har vesentlig måttet ut-

nyttes til konsolidering av eksisterende anlegg og har ikke tillatt nystartninger i større stil.

Våre overveielser med hensyn til kraftanvendelsen trekker generelt sett i følgende retning: Skal energien utnyttes til ny industri i Årdal måtte et fabrikk-anlegg som endog bare tilnærmevis skulde kunne utnytte kraftmengdene, basere sig på eksport fordi det norske hjemmemarked har en begrenset konsumsevne, — men så lenge selvfor- synings- og restriksjonspolitikken behersker verden er det overordentlig vanskelig å finne eksportmarkeder for produktenes avsetning, nærsagt likegyldig hvilke brancher der arbeides i. Vi er også sterkt i tvil om det riktige i — selv om tilstrekkelige eksport- muligheter foreløbig fantes å foreligge — å legge storindustri et såvidt avsidesliggende sted som Årdal, til tross for beliggenheten ved sjøen, idet stedets befolkning i tilfelle vilde bli helt avhengig av en enkelt bedrifts skjebne. Disse momenter har ført til at vi også har undersøkt — og fortsatt arbeider med — muligheten for kraftutnyttelse i form av salg av elektrisk kraft over- ført til Østlandet og benyttet der til såvel borgerlig behov som industri. Tyinfaldenes glimrende reguleringsmuligheter og den korte avstand over til Østlandet skulde nettop tilsi en sådan kraftanvendelse. Vi har således tilbudt Oslo kommune elektrisk kraft fra Tyin (uten at imidlertid forhandlingene herom ennå har ført til noget resultat). I denne forbindelse vil vi gjerne peke på at det tør være overveiende sannsynlig at kraftleveran- sene til Østlandet — selv etterat det plan- lagte 5te aggregat for Noreanlegget høsten 1939 kommer i drift (jfr. St. prp. nr. 1, Tillegg nr. 8, 1938) — vil bli i knappeste laget, og skulde man komme inn i vannfat- tige år, vil forholdene kunne bli prekære uten nye rikelige krafttilførsler.

En kombinasjon av de to her nevnte mulig- heter — kraftens delvise anvendelse til ny industri i Årdal og delvise overføring til Øst- landet — vil etter vår opfatning være en brukbar løsning som skulde gi størst mulig sikkerhet for såvel bedriften selv som for distriktet.

Vi arbeider således fortsatt med forskjel- lige planer med hensyn til en passende indu- striell utnyttelse i Årdal av i hvert fall en del av kraften, men som foran fremholdt trenger man under de forhåndenværende vanskelige og urolige forhold på verdensmar- kedene fremdeles en rimelig tidsfrist for eventuelt å kunne finne frem til en økonomisk forsvarlig anvendelse av kraften til industri- elt formål.

Et viktig spørsmål — som selvfølgelig også henger sammen med spørsmålet om hvad slags industri man eventuelt skal ta sikte på — er, hvor i Årdal det eventuelle fabrikk- anlegg skal plasseres. — Oprinnelig var det meningen å legge fabrikk-anlegget i Øvre Årdal ved kraftkilden og bygge transport- jernbane over Årdalstangen ned til sjøen — og der er også foretatt den fornødne ekspro- priasjon til et sådant jernbaneanlegg. Senere blev beregnet et prosjekt for en kanal gjen- nem Årdalstangen, således at skibene kunde gå helt op til Øvre Årdal. Også i denne for- bindelse blev der i sin tid foretatt ekspropria- sjonsforretning. Enn videre har der i den

senere tid vært foretatt beregninger med hensyn til en kraftoverføring fra Øvre Årdal til et eller annet sted ved Årdalsfjorden for å få det eventuelle fabrikk-anlegg liggende direkte ved isfri havn. Teknisk sett er der intet i veien for en sådan overførsel, men prosjektet er forholdsvis kostbart, bl. a. fordi ledningen antagelig må legges i tunnel et lengere stykke.

Det siste prosjekt i denne forbindelse, som for tiden er under bearbeidelse, er bygning av en tilstrekkelig bred og solid vei langs Årdalsvannet og ned til Årdalsfjorden, — således at det eventuelle fabrikk-anlegg, som oprinnelig planlagt kunde ligge i Øvre Årdal og transporten op og ned til fjorden foretas pr. bil.

Såfremt man innen en rimelig tidsfrist kunde komme til en forståelse med rette ved- kommende angående en overføring av f. eks. halvparten av kraften til Østlandet, så vil dette i betydelig grad kunne avklare forholdet og derigjennem gi selskapet det fornødne grunnlag til forholdsvis snart å gå i gang med de nu gjenstående arbeider for anleggets fullførelse samtidig som arbeidet med kraft- overføringen fra Årdal til Østlandet også kunde påbegynnes.

Men undersøkelsene og forhandlingene an- gående mulighetene for kraftens utnyttelse på den ene eller annen måte — eller på flere måter — tar som det vil forstås dessverre tid, og vi ser oss derfor nødsaget til å andra om forlengelse av fristen for fullførelse av regulerings- og utbygningsarbeider (såvel for hoved- som tilleggs-konsesjon) med ytter- ligere 5 år, altså til 16 september 1944 på tilsvarende betingelser som omhandlet i Ar- beidsdepartementets skrivelse til oss av 16 oktober 1934.»

Andragendet har vært til behandling i distriktet med følgende resultat:

Årdal herredsstyre har i møte 26 mars 1938 besluttet følgende:

«Herredsstyret vil under de foreliggende omstendigheter anbefale A/S Tyinfaldenes fristforlengelsesandragende innvilget på de vilkår selskapet nevner og vil ikke motsette sig at det bl. a. arbeides for nyttiggjørelse av kraften gjennom en delvis overføring av energien til Østlandet.

Herredsstyret forutsetter imidlertid at sel- skapet i en eller annen form yder bistand til bekjempelse av arbeidsløsheten i herredet i det tidsrum fristforlengelsen omfatter. f. eks. ved forskudtering av beløp til påskyn- delse av arbeidet med ny vei langs Årdals- vannet (Årdalstangen—Øvre Årdal) og at veianlegget således blir fordigbygget innen utbygningsfristens utløp — 16 september 1944, forsåvidt andre arbeidsmuligheter ikke nu eller senere måtte foreligge hos selskapet, og herredsstyret forutsetter at det straks optas samarbeide herom med kommunen og de øvrige myndigheter.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjor- dane anfører under 1 april 1938 følgende:

«Jeg går ut fra at spørsmålet om over- føring av kraften ikke foreligger til avgjø- relse i forbindelse med nærværende sak, men

at den må behandles særskilt når det foreligger nærmere utredning. Prinsipielt har jeg ikke noget å innvende mot den av selskapet antydende ordning.

Med hensyn til andragendet om forlengelse av fristen for fullførelse av regulerings- og utbygningsarbeider i Tyinvassdraget, må jeg som saken ligger an anbefale andragendet på samme betingelser som tidligere fristforlengelser er gitt på.

Det er formentlig ikke adgang til å knytte til tillatelsen nogen betingelse om at selskapet skal forskudere eller yde bidrag til oparbeidelse av vei langs Årdalsvannet, men jeg har grunn til å tro at selskapet vil stille sig velvillig til saken og anbefaler at der optas forhandlinger med selskapet herom.»

Vang herredsstyre anbefaler i møte 5 mai 1938 andragendet under henvisning til følgende brev fra omhandlede selskap av 30 april 1938 til ordføreren i Vang:

«Vi tillater oss å henvise til konferanse i denne uke angående vårt andragende om forlengelse av utbygningsfristen for Tyin Kraftanlegg og spørsmålet om elektrisitetsforsyningen for Vang kommune.

For å være Vang kommune behjelpelig med snarest mulig å reise penger til elektrisitetsforsyningen for distriktet har vi erklært oss villig til følgende ordning:

1. A/S Tyinfaldene vil som forskudd på konsesjonsavgifter utbetale til Vang kommune eller ordre kr. 5 000 — fem tusen kroner — pr. år fra 1 januar 1939.
2. De ydede forskudd avskrives på de konsesjonsavgifter som først forfaller til betaling etter hvert som kraften tas i bruk ved Tyin Kraftanlegg — dog slik at kommunen av således forfalne avgifter kan kreve utbetalt kr. 5 000 pr. år under forutsetning av at konsesjonsavgiften utgjør minst kr. 10 000 pr. år. Er den mindre, utbetales differansen mellom konsesjonsavgiften og kr. 5 000.

Eksempel: Første års konsesjonsavgift til Vang kommune utgjør kr. 11 000. Kommunen kan da kreve utbetalt kr. 5 000, mens resten, kr. 6 000, ansees avgjort ved utbetalte forskudd.

3. Foranstående ordning er betinget av at A/S Tyinfaldene får forlenget frist på utbygning av Tyin Kraftanlegg overensstemmende med det nu innsendte andragende samt av at ordningen bifalles såvel av Arbeidsdepartementet som Justisdepartementet.»

Fylkesmannen i Opland har ifølge påtegning av 12 mai 1938 intet å innvende mot at andragendet innvilges på de vilkår selskapet har tilbudt i nevnte brev til ordføreren i Vang.

Hovedstyret skal bemerke følgende: A/S Tyinfaldene fikk ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 tillatelse til å erverve en rekke eiendommer og rettigheter i Årdal tinglag samt til å foreta reguleringsarbeider m. v. i Tyinvassdraget, bl. a. på betingelse av at regulerings- og utbygningsarbeidene

skulde være fullført og driften av anleggene påbegynt innen 16 september 1920. Ved kgl. resolusjon av 15 januar 1926 fikk selskapet tillatelse til utvidet regulering av Tyavassdraget samt til erhverv, regulering og overføring av Rausdøla bl. a. på betingelse av at den hele kraft skulde være utbygget, reguleringen fullført og anleggets drift påbegynt innen 15 januar 1933. Ovennevnte fullførelsesfrister blev senest ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1934 forlenget til 16 september 1939 på følgende betingelser:

- «1. Selskapet vedlikeholder arbeidsdrift til beskjeftigelse av den i vedkommende bygder hjemmehørende befolkning i så stor utstrekning som etter omstendighetene mulig inntil anleggsarbeidet er fremmet så langt som det lar sig gjøre uten å foregripe noget — alt etter nærmere bestemmelse av Arbeidsdepartementet. Selskapet er i utsettelsestiden pliktig til å melde ledige plasser til mulige arbeidsledighetsnevnder i det eller de herreder hvor anleggsdriften foregår.
2. Årdal kommune tilståes i utsettelsestiden rentefrihet for det av selskapet i 1918 ydede lån stort kr. 50 000.
3. Årdal kommune kan til den almindelige elektrisitetsforsyning kreve levert 50 el. HK. til en pris som beregnes efter kr. 30 pr. el. HK. pr. år. Kraften leveres fra den provisoriske kraftstasjon og direkte fra de der installerte maskiner.»

Selskapet søker altså nu om ytterligere 5 års forlengelse av fullførelsesfristen til 16 september 1944 på samme betingelser som forrige gang.

Efter det i andragendet anførte og som forholdene ligger an, finner hovedstyret å måtte anbefale den omsøkte fristforlengelse. Betingelsene antas å burde bli de samme som de der blev opstilt forrige gang.

Som det sees er selskapet villig til å hjelpe Vang kommune med kr. 5 000 hvert år fremover som forskudd på konsesjonsavgift til hjelp til elektrisitetsforsyningen hvis Arbeidsdepartementet og Justisdepartementet bifaller ordningen. Hovedstyret skal i anledning herav bemerke at det ikke kan være tvilsomt at Vang vil bli tildelt adskillig av den avgift til kommuner som er betinget i selskapets konsesjoner og at det ikke kan skjønnes å være noget i veien for den påtenkte ordning. Hovedstyret anbefaler derfor at man stiller sig imøtekommende også her. Man har festet sig ved at tilbudet ikke inneholder noget om renter og har i den anledning konferert pr. telefon med advokat Meinich-Olsen i A/S Tyinfaldene. Han opplyser at der ikke skal beregnes rente.

Behandlet i møte den 30 mai 1938.»

Departementet har gjort A/S Tyinfaldene bekjent med den i Årdal herredsstyres ved-

tak i møte 26 mars 1938 uttalte forutsetning om at selskapet, i det tidsrum fristforlengelsen måtte omfatte, yder bistand til bekjempelse av arbeidsløsheten i herredet f. eks. ved forskudtering av beløp til påskynnelse av arbeidet med ny vei langs Årdalsvannet.

A/S Tyinfaldene har i skrivelse til veidirektøren av 8 september 1936 avgitt følgende tilbud:

«Vi har mottatt Deres skrivelse av 8. august d. a. med deri nevnte bilag. Slik som saken ligger an er vi villig til, fremdeles under forbehold av Styrets approbation, at vedstaa vort tidligere givne tilsagn om et bidrag til ovennevnte veianlæg utgjørende 1/10 av utgiftene ved veiens bygning, dog maksimum kr. 100 000 paa nedennævnte ændrede betingelser:

- 1) at de første bevilgninger til veianlægget opføres paa statens budget for 1937—38 og at veien bygges som riksvei;
- 2) vort bidrag blir at stille til disposition etter hvert som veiarbeidet utføres med 1/10 av de til enhver tid nødvendige utbetalinger, dog tilsammen ikke utover det ovennevnte maksimalbeløp paa kr. 100 000. Hvis veianlægget ikke er tilendebragt i løpet av 4 aar regnet fra 1. juli 1937 forbeholder vi os dog at trekke vort bidrag tilbake, forsaavidt angaar den del av bidraget, som ikke er medgaat i løpet av de nævnte 4 aar;
- 3) at der til bygning av veien fortrinnsvis anvendes arbeidere hjemstavnsberettigede i Aardal og som tidligere har vært beskjeftiget ved A/S Tyinfaldene;
- 4) at Aardals herreds distriktsbidrag til veianlægget begrenses til kr. 50 000.»

Videre har A/S Tyinfaldene i skrivelse av 29 august 1938 uttalt følgende:

«Vi tillater oss ved nærværende å komme tilbake til det ærede Departements skrivelse av 28 juni d. å., idet vi henviser til undertegnede advokat Meinich Olsens konferanse med ekspedisjonschef Møllerud for noen dager siden. — Som under konferansen nevnt hadde vi allerede den 12 mars d. å. et møte med overingeniør Torp ved fylkets veivesen og ordføreren i Årdal i anledning av vårt utsettelsesandragende. — Man drøftet herunder spørsmålet om å yde bidrag til bekjempelse av arbeidsløsheten i herredet i det tidsrum fristforlengelsen omfatter. Fra vår side blev stillet i utsikt et årlig beløp av inntil kr. 50 000 til forskudtering av veiarbeidet på den nye projekterte vei langs Årdalsvannet. Vi tillater oss herved overfor det ærede departement å bekrefte dette tilsagn.

Den i herredsstyrets beslutning av 26 mars 1938 inntatte betingelse om at veianlegget skal bli ferdigbygget innen utbygningsfristens utløp den 16 september 1944, kan vi ikke akseptere. For det første vil det jo ikke bare avhenge av forskudteringene og bevilgningene, men også av veivesenet, hvor hurtig veiarbeidet kan fremmes, og dernæst mener vi at det også for kommunen vil være uheldig at veiarbeidet skal forseres så sterkt at det under alle omstendigheter blir ferdig innen den angitte frist. Enten blir situasjonen nemlig den, hvilket vi håper, at anlegget vil

kunne ferdigbygges lenge før den nye utbygningsfristens utløp, og da vil der bli mere enn tilstrekkelig beskjeftigelse for de arbeidsløse i herredet, eller anleggsarbeidet vil mot formodning ikke kunne tilendebringes innen utbygningsfristens utløp, og da mener vi herredet ikke har nogen interesse av at veiarbeidet forseres i utbygningsfristen, så man da kanskje står uten arbeidsmuligheter ved utbygningsfristens utløp.

Vi håper etter foranstående at vårt innsendte utsettelsesandragende må kunne imøtekommes uten at vi optar nye forhandlinger med herredet.»

Endelig har selskapet på foranledning avgitt følgende uttalelse angående forståelsen av de foran nevnte tilbud:

«I tilslutning til vår skrivelse av 29 f. md. og til telefonkonferanse mellom hr. ekspedisjonschef Møllerud og undertegnede advokat Eriksen tillater vi oss herved å bekrefte at vi fremdeles vedstår vårt tilsagn i skrivelse av 8 september 1936 til veidirektøren angående et bidrag til veianlegget Årdals-tangen—Øvre Årdal, utgjørende en tiendedel av utgiftene ved veiens bygning, dog maksimum kr. 100 000.

Vårt nye tilsagn i skrivelse av 29 f. md. om å stille til disposisjon et årlig beløp av inntil kr. 50 000 til forskudtering av veiarbeidet på nevnte veianlegg, er således å forstå at dette også inkluderer det forannevnte bidrag på inntil kr. 100 000, slik at det samlede maksimale beløp, som av oss stilles til disposisjon altså beløper sig til kr. 50 000 pr. år. Etter hvert som der senere av det offentlige bevilges midler til dette veianlegg og de av oss forskudterte beløp etterhånden kan tilbakebetales, blir det bidrag, som vi har gitt tilsagn om, å fratrekke.

Hvad de i vår ovennevnte skrivelse til veidirektøren angivne betingelser for ydelsen av bidraget angår, bemerkes at vi kan fratulle de under post 1 og 2 nevnte betingelser. Derimot finner vi å måtte fastholde de under post 3 og 4 angivne betingelser, idet bemerkes at vi går ut fra at der også ved anvendelsen av de beløp, som skal forskudteres av oss, fortrinnsvis anvendes arbeidere hjemstavnsberettigede i Årdal og som tidligere har vært beskjeftiget ved A/S Tyinfaldene.»

Departementet skal bemerke:

Selskapet anfører at den opprinnelige plan om å anvende vannkraften til kvelstoff-fremstilling, slik som ved moderselskapet, Norsk Hydros anlegg på Østlandet, har måttet oppgis. Selskapet arbeider dog med forskjellige planer for å finne frem til en økonomisk forsvarlig utnyttelse av den konsederte vannkraft. Det fremholder at det trenger en ytterligere tidsfrist og anfører spesielt at landenes selvforsyningspolitikk gjør det vanskelig å finne eksportmarkeder.

Angående anleggsarbeidet opplyses at det pr. 30 juni 1937 var medgått ca. 17 mill. kroner til rene utbygningsarbeider, heri ikke medtatt renter av den nedlagte kapital etter 1914.

Siden siste fristforlengelsesandragende blev innsendt har selskapet anvendt ca. 1 mill. kroner til lønninger, materialer m. v. Det anføres at utbygningsarbeidet i det forløpne tidsrum i det vesentlige er ført så langt frem som gjørlig uten å ta reguleringen i bruk og treffe bestemmelse om kraftens anvendelse.

Selskapet har tilbudt på visse betingelser å bidra med $\frac{1}{10}$, maksimalt kr. 100 000, av omkostningene ved bygning av en 4 meter bred vei langs Årdalsvannet, hvorved fabrikk-anlegg, som oprinnelig planlagt, i tilfelle vil kunne legges i Øvre Årdal og transporten op og ned til fjorden foretas pr. bil. Videre har selskapet tilbudt å yde et forskudd av kr. 50 000 pr. år til bygning av nevnte vei.

Ennvidere er selskapet villig til å hjelpe Vang kommune med kr. 5 000 hvert år fremover, som rentefritt forskudd på konsesjonsavgift, til hjelp til elektrisitetsforsyningen under forutsetning av at Arbeidsdepartementet og Justisdepartementet bifaller ordningen.

Nærværende departement skal bemerke at man for sitt vedkommende ikke har noget å innvende mot en ordning som nevnt, idet det må antas å være på det rene at Vang herred, hvori den vesentligste del av Tyin ligger, i sin tid vil bli tildelt en betraktelig andel av den i selskapets konsesjoner betingede kommuneavgift.

Justisdepartementet har på dette departements foranledning i skrivelse av 10 september 1938 erklært at det for sitt vedkommende ikke har noget å bemerke ved at det etableres en sådan ordning med ytelse av forskudd på eventuelle konsesjonsavgifter.

Man forutsetter at der opprettes kontrakt mellom selskapet og Vang kommune og at herredsstyret fatter vedtak om inngåelse av kontrakten og innsender vedtaket til Justisdepartementet til godkjenning.

Departementet finner under hensyn til det av selskapet anførte med Hovedstyret å kunne anbefale at den fastsatte frist for utbygnings- og reguleringsarbeidene fullføres forlenges ytterligere med 5 år til 16 september 1944.

Man antar med Hovedstyret at det til fristforlengelsen bør knyttes de samme betingelser som de der blev opstilt forrige gang ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1934, nemlig:

1. Selskapet vedlikeholder arbeidsdrift til beskjefteigelse av den i vedkommende bygder hjemmehørende befolkning i så stor utstrekning som efter omstendighetene mulig inntil anleggsarbeidet er fremmet så langt som det lar sig gjøre uten å foregripe noget — alt efter nærmere bestemmelse av Arbeidsdepartementet. Selskapet er i utsettelsestiden pliktig til å melde

ledige plasser til mulige arbeidsledighetsnevnder i det eller de herreder hvor anleggsdriften foregår.

2. Årdal kommune tilståes i utsettelsestiden rentefrihet for det av selskapet i 1918 ydede lån stort kr. 50 000.
3. Årdal kommune kan til den almindelige elektrisitetsforsyning kreve levert 50 el. HK. til en pris som beregnes efter kr. 30 pr. el. HK. pr. år. Kraften leveres fra den provisoriske kraftstasjon og direkte fra de der installerte maskiner.

Det er forøvrig departementets uttrykkelige forutsetning at A/S Tyinfaldenes forannevnte tilbud om bidrag og forskudd til veianlegget Årdalstangen—Øvre Årdal samt om forskudd på konsesjonsavgift til Vang kommune vedståes.

Man tillater sig således å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 5 oktober 1934 fastsatte frist for fullførelse av de ved kgl. resolusjoner av 16 september 1908 og 15 januar 1926 tillatte regulerings- og utbygningsarbeider i Tyinvassdraget forlenges til 16 september 1944 på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 30 september 1938 inn- tatte betingelser.

16. A/S Matrefaldene.

(Ytterligere fristforlengelse.)

Kgl. resol. av 14 oktober 1938.

Ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 blev det meddelt A/S Matrefaldene tillatelse til å erverve en rekke eiendommer og rettigheter i Masfjorden, Hosanger og Lavik i Hordaland samt Sogn og Fjordane fylker og til å foreta reguleringsarbeider m. m. i Matre- og Haugsdalsvassdragene sammesteds, bl. a. på betingelse av at regulerings- og utbygningsarbeidene skulde være fullført og driften av anleggene påbegynt innen 16 september 1920.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» I side 144 fig.

Ved kgl. resolusjon av 10 desember 1932 er den omhandlede frist forlenget til 16 september 1938 på nærmere gitte vilkår.

Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX side 92 fig.

Med skrivelse fra Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet av 21 september 1938 har departementet mottatt en søknad, datert 23 desember 1937, fra A/S Matrefaldene om ytterligere fristforlengelse.

Søknaden er sålydende:

«Undertegnede ser sig dessverre nødt til å andra om at den ved kgl. resolusjon av 10 desember 1932 satte frist for fullførelsen av utbygnings- og reguleringsarbeidene m. v. forlenges i 6 år o: inntil 16 september 1944.

Det har ikke vært mulig å gjennomføre en ordning hvorved der kunde skaffes anvendelse av kraften på en sådan måte, at utbygning har kunnet finansieres.

Angående sakens forhistorie skal man citere ansøkningsen av 28 november 1931, som lå til grunn for den kgl. resolusjon av 10 desember 1932, hvori fristen forlengedes til 16 september 1938.

«Ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 har underskrevne A/S Matrefaldene fått konsesjon på erhvervelse av diverse vassdragsrettigheter m. v.

Vilkårene fastsatte bl. a. at vårt selskap skulde ha utbygget den hele kraft og fullført reguleringen samt påbegynt anleggets drift senest den 16 september 1920 (vilkårenes avsnitt I, post 2).

Ved kgl. resolusjoner av 8 mars og 6 november 1920 er den nevnte frist forlenget, ved førstnevnte resolusjon til den 16 september 1921 og videre ved resolusjonen av 1920 til 16 september 1925.

Endelig er fristen ved kgl. resolusjon av 17 august 1928, cfr. Stortingsbeslutning av 14 juni s. å., forlenget til 16 september 1932.

Til sistnevnte forlengelse knyttet resolusjonen — vesentlig i overensstemmelse med hvad der også ved en tidligere forlengelse var fastsatt — bl. a. den betingelse, at vårt selskap skulde vedlikeholde arbeidsdriften i den utstrekning forholdene til enhver tid tillot det, til beskjefteigelse av den i vedkommende bygder hjemmehørende arbeiderbefolkning efter Arbeidsdepartementets nærmere bestemmelse. Idet de forberedende arbeider for igangsettelsen av den endelige utbygning stort sett allerede forlengst er ført tilende, har man gjennom de siste år vesentlig måttet innskrenke arbeidet til vedlikehold av de forefinnende hus, barakker og veier o. s. v.

Angående de byrder av forskjellig art som vi i anledning av de tidligere bevilgede fristforlengelser har måttet påta oss, respektive de innrømmelser som vi har funnet ut måtte gå med på, henvises iøvrig til de forannevnte resolusjoner og de til grunn for samme liggende foredrag m. v. Det tør visstnok sies, at det ikke er uvesentlige ofre vårt selskap har måttet bringe for å oppnå de fristforlengelser som hittil har vist sig uundgåelige.

Når vi atter er i den stilling at vi er henviset til å andra om forlengelse av fristen for fullførelsen av utbygningen o. s. v. deler vi skjebne med en lang rekke vannfallsselskaper i vårt land. Og de forhold som har nødvendiggjort og vedvarende nødvendiggjør fristforlengelsene, vil være tilstrekkelig kjent. Gjennom efterkrigsårene forbød allerede utbygningsomkostningene igangsettelsen av større anleggsarbeider. Og ganske visst er i de senere år utbygningsomkostningene gått ned. Den almindelige depresjon og de usikre forhold i det hele tatt har imidlertid gjort det overmåte vanskelig for ikke å si umulig å få startet nye industrielle foretagender, basert på utbygning av de større vannfallsobjekter.

Gjennom all den tid som er hengått siden

aksjene i vårt selskap i 1917 overgikk til de nuværende interessenter, har der fra vårt styres side vært nedlagt et intenst arbeide for å gjøre noget ut av objektet. Dette arbeide har også vært fortsatt gjennom den tid som har hengått efterat den siste fristforlengelse blev ordnet. Der har vært forhandlet med en rekke personer og institusjoner for å finne en basis som kunde by anvendelse for kraften og gi utsikt til å reise de for anleggets utførelse nødvendige kapitaler. Flere ganger har vi også trodd å være en løsning nær. Men hittil har altså våre bestrebelser ikke ført frem. Ennu har vi dog godt håp om at det til slutt — under den kommende opgangsperiode, som man vel nu snart må ha lov til å regne med — skal lykkes oss å få gjort ut av våre vannfall hvad disse fortjener. Vi skulde tro at det vil være almindelig erkjent at vårt vannfalls-kompleks må regnes blandt de beste av de ennu ikke utnyttede kraftkilder i vårt land.

Vi tillater oss å minne om hvad vi i vårt andragende om fristforlengelse av 16 mars 1926 har oplyst: At der i tiden 1918—1921, altså efter forannevnte overgang av aksieinteressene, er utført kartarbeider, målearbeider, vannavlesninger, veiarbeider samt bygget et provisorisk kraftverk — alt til et samlet kostende av ca. kr. 700 000. Våre regnskaper viser at der, regnet fra vårt selskaps stiftelse og inntil nu, alt i alt er medgått vel 1 mill. kroner til arbeider i Matre.

Det vilde være hårdt om alle disse omkostninger — og hvad der iøvrig gjennom årene er nedlagt på affæren av eldre og nuværende interessenter — skulde måtte betraktes som bortkastede penger.

Det gjelder fremdeles at våre hus i Matre leies bort til folk på stedet for en meget billig penge, et par hus stilles endog vederlagsfritt til disposisjon. Også våre jordeiendommer, fiskerettigheter og beiter har den stedlige befolkning fremdeles fått lov til å benytte gratis, dog således at der i et enkelt tilfelle betales en del for rett til gjeitehold i større stil.

Under forhandlingene om siste fristforlengelse blev det av departementets vedkommende underhånden tilkjennegitt, at man prinsippmessig ikke kunde gå med på en forlengelse av utbygningsfristen som gjeldende «inntil videre», således som av oss dengang fra først av ansøkt om. Når vi da skal søke om forlengelse i bestemt tid, andrar vi om, at fristen for fullførelsen av utbygningsarbeider o. s. v. må bli forlenget med 6 år, d. e.: inntil den 16 september 1938. Det kan ikke godt tenkes at anlegget skulde kunne gjøres ferdig tidligere, selvom arbeidet skulde kunne settes i gang i nogenlunde nær fremtid.

Vi er klar over at det fremdeles vil gjelde at en innvilgelse av dette vårt andragende vil være uten innflytelse på konsesjonens varighet, cfr. konsesjonsvilkårenes avsnitt I, post 8.»

Der har også i tiden siden innsendelsen av ansøkningsen av 28 november 1931 vært forhold som hittil med hensyn til arbeide og vedlikehold i Matre, og der har vært arbeidet med å muliggjøre utbygningen. De økede omkostninger har lagt nye vanskeligheter i veien; men der har i den senere tid vært

forespørsler om anvendelse av kraften, som synes å være reelt funderte.

Imidlertid er forlengelse av fristen for fullførelsen av utbygnings- og reguleringsarbeidene m. v. nødvendig, og man går ut fra at den vil bli gitt på samme måte og under de samme forutsetninger som sist, jfr. den oven-citerte forrige ansøking.

Arbeidet med å muliggjøre nyttiggjørelsen av vannfallet vil bli fortsatt.»

Hovedstyrets skrivelse av 21 september 1938 er sålydende:

«A/S Matrefaldene fikk ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 tillatelse til å erverve en rekke eiendommer og rettigheter i Masfjorden, Hosanger, Lavik og Brekke tinglag (Hordaland og Sogn og Fjordane fylker) og til å foreta reguleringsarbeider m. v. i Matre- og Haugsdalsvassdraget bl. a. på betingelse av at regulerings- og utbygningsarbeidene skulde være fullført og driften av anleggene påbegynt innen 16 september 1920. Denne frist blev senest ved kgl. resolusjon av 10 desember 1932 forlenget til 16 september 1938 på følgende betingelser:

1. Selskapet vedlikeholder arbeidsdriften i den utstrekning forholdene til enhver tid tillater det til beskjefligelse av den i vedkommende bygder hjemmehørende arbeiderbefolkning etter Arbeidsdepartementets nærmere bestemmelse.
2. Aksjeselskapet er i utsettelsestiden pliktig til å melde ledige plasser til vedkommende arbeidsledighetsnevnder i vedkommende herreder.
3. Såfremt selskapet i utsettelsestiden har elektrisk kraft til disposisjon skal Masfjord kommune ha anledning til å utta inntil 150 HK. til en pris av kr. 30 pr. el. HK. pr. år. Kraften leveres fra den provisoriske kraftstasjon og direkte fra de der installerte maskiner.

Dessuten hadde selskapet likeoverfor Masfjorden kommune ordnet sig ved minnelig avtale, jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX, side 94.

A/S Matrefaldene søker under 23 desember 1937 om ytterligere fristforlengelse og uttaler at det ikke har vært mulig å gjennomføre en ordning hvorved det kunde skaffes anvendelse av kraften på en sådan måte at utbygning har kunnet finansieres. Selskapet citerer sitt forrige andragende om fristforlengelse — jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX, side 93, og anfører videre:

«Der har også i tiden siden innsendelsen av ansøkingen av 28 november 1931 vært forholdt som hittil med hensyn til arbeide og vedlikehold av Matre, og der har vært arbeidet med å muliggjøre utbygningen. De økede omkostninger har lagt nye vanskeligheter i veien; men der har i den seneste tid vært forespørsler om anvendelse av kraften som synes å være reelt funderte.

Imidlertid er forlengelse av fristen for fullførelsen av utbygnings- og reguleringsarbeidene m. v. nødvendig, og man går ut fra at den vil bli gitt på samme måte og under de samme forutsetninger som sist, jfr. den oven-citerte forrige ansøking.

Arbeidet med å muliggjøre nyttiggjørelsen av vannfallet vil bli fortsatt.»

Brekke herredsstyre uttaler i møte 19 februar 1938 enstemmig:

«Brekke heradstyre kan ikkje telja til at A/S Matrefaldene får utdrygging med utbyggings- og reguleringsarbeidet lenger. Det er no 4de gongen selskapet bed om utdrygging; A/S Matrefaldene har no havt utsetjing i 18 år, siden 16 september 1920.

Finn likevel Riksstyret at A/S Matrefaldene må få utsetjing i 6 år til, må det for Brekke sitt vedkommende vera på dei same vilkår som Brekke kravde sist det vart søkt om utsetjing, i møte i Brekke heradstyre den 23 august 1932., jfr. «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XIX side 95.

Lavik herredsstyre: har i møte 12 mars 1938 med 9 mot 7 stemmer besluttet:

«Heradet kan ikkje telje til vidare utsetjing av utbygningen av Matrefalli.»

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane uttaler under 22 mars 1938:

«Meddi eg visar til mi påteikning av 3 oktober 1932 finn eg heller ikkje no tilstrekkelig grunn til å råda frå at søknaden um lengving av fristen for utbygging vert stetta. Vilkåri bør truleg vera dei same som fyrr.»

Masfjorden herredsstyre har i møte 21 juli 1938 enstemmig fattet sådan beslutning:

«Herredsstyret kan godt forstå den skuffelse og den vanskelige situasjon der til dels kan være påført opstetterne på Matre på grunn av at der ikke er blitt nogen utbygning som planlagt. Det samme rammer jo til en viss grad herredet som hadde regnet med de fordeler en større virksomhet vilde medføre for herredet.

Imidlertid kan vel dette ikke læses selskapet noget til last at her ingen utbygning har blitt, det er vel en følge av den stagnasjon storkrigen førte med sig. Man går ut fra at det er i selskapets interesse å tjene penger og at det derfor vil gå i gang med utbygning så snart det er økonomisk forsvarlig. Ut fra den forutsetning og på de betingelser som herredet er blitt enig med selskapet, finner herredsstyret å kunne anbefale den søkte utsettelse i 6 år, så meget mer som man mener at en ikke anbefaling neppe vilde tatt så stort hensyn til.»

De betingelser som herredsstyret er blitt enig med selskapet om består i at dette skal betale en årlig avgift til Masfjorden i likhet med hvad det har gjort i den utsettelsesperiode som nu går ut. Ordføreren fratrådte ved sakens behandling, da han var blandt underskriverne på en fra bøndene på Matre til herredsstyret innkommet henstilling — datert 29 januar 1938 og som vedligger saken

— om ikke å tilrå at søknaden innvilges. Bøndene gjør i henstillingen rede for de vanskeligheter og skuffelser selskapet har forårsaket ved ikke å komme i gang. De mener at det ikke bør få utsettelse lenger og at eiendommene da vil falle tilbake til de opprinnelige eiere.

Modalen herredsstyre har behandlet saken i møte 13 august 1938 og uttaler enstemmig:

«Heradstyret viser til sitt vedtak på møte den 20 juni 1932 og held fast på det krav som der er halde fram, då der var søkt um utsetjing til 1 september 1938. Heradet krov då kr. 1 000 pr. år i 6 år eller til utbyggjngi var ferdig.

Heradstyret ser helst at drifti kom i gang, men vert dette kravet stetta kan ein rå til at det fær den umsøkte utsetjing. Kan ikkie detta kravet verta imøtekome, rår ein frå utsetjing.»

Hordaland fylkes Elektrisitetsforsyningskontor anbefaler under 26 august 1938 andragendet innvilget.

Fylkesmannen i Hordaland henholder sig hertil under 29 s. m.

Hovedstyret skal bemerke følgende:

Efter det foreliggende finner man nu som forrige gang å måtte stille sig imøtekommende og anbefaler derfor andragendet om at fullførelsesfristen igjen forlenges med 6 år inntil 16 september 1944.

Som ved forrige fristforlengelse har selskapet truffet en minnelig ordning med Masfjorden herred — som har den alt overveiende interesse å ivareta — om å betale kr. 3 000 årlig i utsettelsestiden som kompensasjon for den manglende arbeidsdrift ved anleggene.

Herredsstyrene i Brekke og Modalen oppstiller samme vilkår som sist for sin anbefaling, mens Lavik herredsstyre nu er imot utsettelse.

Hovedstyret finner heller ikke denne gang grunnlag for å anbefale disse kommuners krav imøtekommet og antar allé forhold tatt i betraktning at betingelsene bør bli de samme som er opstilt ved de to siste fristforlengelser, nemlig om oprettholdelse av arbeidsdriften, melding av ledige plasser til vedkommende arbeidsledighetsnevnder og avgivelse av kraft til Masfjorden herred.

Til Matrebøndenens anførsel om at de til selskapet solgte eiendommer vil falle tilbake til de opprinnelige eiere hvis fristforlengelse nektes bemerkes, at dette ikke uten videre vil være tilfelle.

Bliir tillatelsen innvilget anbefaler man at den i vedkommende konsesjonsbetingelse fastsatte mulkt for oversittelse ikke bringes til anvendelse.

Behandlet i møte den 19 september 1938.»

Departementet finner efter det foreliggende å kunne anbefale at det meddeles A/S Matrefaldene den ansøkte fristforlengelse til 16 september 1944.

Som det fremgår har selskapet nu som tidligere ordnet sig med Masfjorden kommune ved minnelig avtale, og herredsstyret har anbefalt fristforlengelsen.

Lavik herredsstyre har ikke anbefalt utsettelsen. De øvrige interesserte kommuner, Brekke og Modalen, har anbefalt den innvilget på de samme vilkår som kommunene krevet opfylt ved forrige utsettelse. Departementet fant ved fristforlengelsen i 1932 bare delvis å kunne ta hensyn til disse vilkår.

Man finner med hovedstyret å kunne anbefale at utsettelsen meddeles på de samme betingelser som fastsatt for den ved kgl. resolusjon av 10 desember 1932 meddelte fristforlengelse.

Man tillater sig således å

innstille:

Den senest ved kgl. resolusjon av 10 desember 1932 fastsatte frist for fullførelse av de ved kgl. resolusjon av 16 september 1908 tillatte regulerings- og utbygningsarbeider i Matre- og Haugsdalsvassdragene i Hordaland og Sogn og Fjordane fylker og for påbegynnelsen av anleggets drift forlenges til 16 september 1944 på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 14 oktober 1938 inntatte betingelser.

17. A/L Hol Elektrisitetsverk.

(Tillatelse til å leie ytterligere 250 kW. fra Oslo Lysverkers kraftstasjon i Djupedalsfossen i Hol, Buskerud fylke.)

Kronprinsregentens resol. av 28 oktober 1938.

Ved kgl. resolusjon av 9 mai 1930 fikk andelslaget Hol Elektrisitetsverk tillatelse til å leie inntil 500 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverker. Herom henvises til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» XVII side 67 fig.

A/L Hol Elektrisitetsverk har under 29 august 1938 søkt om tillatelse til å leie ytterligere 250 kW. fra Oslo Lysverkers anlegg i Djupedalsfossen i Hol.

Søknaden har vært forelagt for Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet som i skrivelse av 13 oktober 1938 har avgitt følgende uttalelse:

«A/L Hol Elektrisitetsverk har i skrivelse av 29 august 1938 til Arbeidsdepartementet søkt om tillatelse til å leie ytterligere 250 kW. fra Oslo Lysverkers anlegg i Djupedalsfossen i Hol.

Som bilag følger:

1. Avskrift av kraftleiekontrakt mellom A/L Hol Elektrisitetsverk og Oslo Lysverker datert 8 juli 1938.
2. Avskrift av vedtekter for A/L Hol Elektrisitetsverk.
3. Erklæring datert august 1938 fra styret for A/L Hol Elektrisitetsverk om at der ikke foreligger nogen avtale siktede til å overdekke det virkelige forhold med hensyn til Andelslagets bestyrelse.

Hovedstyret vil under henvisning til sin påtegningskrivelse av 15 august 1938 til det ærede Departement angående approbasjon på Hol herredsstyres vedtak om å garantere for riktig betaling av kraftleien for omhandlede tilleggskraft, anbefale at der meddeles A/L Hol Elektrisitetsverk tillatelse til å leie ytterligere 250 kW. fra Oslo Lysverkers kraftstasjon i Djupedalsfossen i Hol på de betingelser som er fastsatt ved kgl. resolusjon av 9 mai 1930 for Andelslagets leie av inntil 500 kW. fra Oslo Gass- og Elektrisitetsverker.

Behandlet i Hovedstyremøte den 13 oktober 1938.»

Søknaden med bilag vedlegges.

Departementet vil etter det foreliggende anbefale at den ansøkte tillatelse til ytterligere kraftleie blir innvilget, og at tillatelsen blir tilknyttet de samme betingelser som fastsatt ved kgl. resolusjon av 9 mai 1930.

Man tillater sig således å
innstille:

Det tillates A/L Hol Elektrisitetsverk å leie ytterligere inntil 250 kW. elektrisk energi fra Oslo Lysverkers kraftstasjon i Djupedalsfossen i Hol på samme betingelser som er fastsatt ved selskapets kraftleiekonsesjon av 9 mai 1930.

18. Nordland Portland Cementfabrik A/S.

(Forlengelse av den i konsesjonen fastsatte frist for fullførelse av utbygning og regulering av Sørfjordvassdraget.)

Kgl. resol. av 3 november 1938.

Ved kgl. resolusjon av 8 april 1921 fikk Nordland Portland Cementfabrik A/S tillatelse til å erverve og regulere Sørfjordvassdraget i Tyssfjord, Nordland fylke. Man henviser herom til «Meddelte Vassdragskonsesjoner» for 1921, side 20 fig.

Avsnitt I, punkt 3 i konsesjonsbetingelsene er sålydende:

«Første og annet utbygningstrin beregnet å gi tilsammen ca. 2 500 turb.HK. med tilhø-

rende regulering må påbegynnes innen 2 — to — år fra konsesjonens datum og disse arbeider må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 — fem — år. Den samlede utbygning og regulering av vassdraget skal være fullført innen 12 år regnet fra konsesjonens datum.

Driften må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte, på regelmessig drift beregnede maskineris energi, heri ikke iberegnet, hvad der måtte være avgitt til bruk for stat eller kommune etter post 16, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke nogensinne i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har været umulig å utnytte.

For overtredelse av de i nærværende post omhandlede bestemmelse erlegger selskapet en løpende mulkt stor kr. 100 — et hundre kroner — pr. dag, hvori vedkommende frister oversittes.»

Ved kgl. resolusjon av 12 oktober 1928 blev den i konsesjonen fastsatte frist for fullførelse av første og annet byggetrin med tilhørende regulering forlenget med 5 år til 8 april 1933 og ved kgl. resolusjon av 15 november 1935 er denne frist samt fristen for den samlede utbygning og regulering av vassdraget ytterligere forlenget til 8 april 1938.

Under 19 oktober 1938 har Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet avgitt følgende uttalelse angående en søknad fra konsesjonæren om ytterligere fristforlengelse:

«Det Kongelige Departement har under 14 mai 1938 sendt hovedstyret til uttalelse følgende andragende — datert 10 s. m. — fra Nordland Portland Cementfabrik A/S om ytterligere fristforlengelse:

«Ved kgl. resolusjon av 8 april 1921 fikk vårt selskap konsesjon på erhverv og regulering av ovennevnte vassdrag.

I vår konsesjon I, 3 er bestemt at første og annet utbygningstrin beregnet å gi tilsammen 2 500 turb.HK. med tilhørende regulering må påbegynnes innen to år fra konsesjonens datum, og at disse arbeider må fullendes og anleggets drift påbegynnes innen en ytterligere frist av 5 år. Den samlede utbygning og regulering av vassdraget skal være fullført innen 12 år fra konsesjonens datum.

Ved kgl. resolusjon av 15 november 1935 blev de fastsatte frister forlenget til 8 april 1938 og er således nå på nytt løpet ut.

Da der ikke er inntrådt nogen endring i utsiktene eller mulighetene for en videre utbygging av vannfallet, tillater vi oss å søke det ærede Departement om ny forlengelse av de i vår konsesjon fastsatte frister for fullførelse av utbygging og regulering av Sørfjordvassdraget.»

Selskapet opplyser under 22 juni 1938 at det i løpet av sommeren skal installere et nytt aggregat på 1500 HK., hvorved den nuværende regulering vil bli fullt utnyttet, og at det da vil få rikelig kraft til disposisjon både for eget bruk og for bortleie, såvel til private som til kommunen om den skulde ønske å utta sine 10 pct. Videre at det leverer strøm til funksjonærer og arbeidere for kr. 75 pr. kW.år og at kommunen derfor hittil ikke har vært interessert i å ta nogen kraft direkte fra selskapet, da prisen i så fall vilde bli vesentlig høiere.

Under 29 s. m. fremholder selskapet at kraftstasjonens kapasitet vil fordobles ved installeringen av ovennevnte nye aggregat, mens dets eget behov — ca. 1 300 HK. — inntil videre praktisk talt vil bli uforandret. Andragendet om fristforlengelse gjelder den samlede utbygging og regulering av vassdraget.

Tysfjord herredsstyre har i møte 20 august 1938 enstemmig ikke noget å innvende mot utsettelse av den videre utbygging i 5 år. Herredsstyret hadde i et tidligere møte — 11 juni s. å. — enstemmig frarådet innvilgelse, men det hadde da misforstått andragendet.

Fylkesmannen i Nordland anbefaler under 19 september 1938 at fullførelsesfristen forlenges.

Hovedstyret finner efter det foreliggende at man bør stille sig imøtekommende

og anbefale den ved kgl. resolusjon av 15 november 1935 fastsatte frist for fullførelse av utbygging og regulering av Sørfjordvassdraget forlenget med 5 år til 8 april 1943. Som forholdene ligger an finner man ikke grunn til å foreslå tillatelsen gjort avhengig av betingelser.

Hvis fristforlengelse innvilges går man ut fra at den i vedkommende konsesjonsbetingelse fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av fristen ikke bringes til anvendelse.

Tysfjord herredsstyres ovennevnte uttalelse av 20 august og fylkesmannens av 19 september d. å. vedligger annen ekspedisjon herfra av idag, vedrørende nedsettelse av avgift for erhverv og regulering av omhandlede vassdrag. Sakens øvrige dokumenter følger vedlagt.

Behandlet i møte den 13 oktober 1938.»

Departementet finner efter det foreliggende med Hovedstyret å kunne anbefale at Nordland Portland Cementfabrik A/S tilståes ytterligere 5 års forlengelse til 8 april 1943 med fullførelse av de samlede utbygnings- og reguleringsarbeider i Sørfjordvassdraget.

En vil anbefale at den i konsesjonen fastsatte mulktbestemmelse for oversittelse av den nu utløpne byggefrist ikke bringes til anvendelse.

En har med Hovedstyret efter forholdene ikke funnet å burde foreslå fristforlengelsen gjort avhengig av særlige betingelser.

I henhold til det anførte tillater en sig å
innstille:

Den ved kgl. resolusjon senest av 15 november 1935 fastsatte frist for fullførelse av den samlede utbygging og regulering av Sørfjordvassdraget i Tysfjord, Nordland fylke, forlenges til 8 april 1943.